

Jaarstukken 2024

Inhoudsopgave

1. JAARVERSLAG.....	3
Leeswijzer	4
Algemene inleiding en aanbieding door het college	5
Programmaverantwoording	8
Programma 1: Bestuur en regio.....	9
Programma 2: Sociaal domein	15
Programma 3: Ruimte en leefomgeving	18
Algemene dekkingsmiddelen.....	24
Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.....	24
Regeling beleidsindicatoren.....	26
Paragrafen	27
Paragraaf 1 – Lokale heffingen	28
Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing	33
Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen	41
Paragraaf 4 – Financiering	45
Paragraaf 5 – Bedrijfsvoering.....	50
Paragraaf 6 – Verbonden partijen	54
Paragraaf 7 – Grondbeleid.....	66
2. JAARREKENING.....	74
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	75
De balans	78
Toelichting op de balans: Activa	80
Toelichting op de balans: Passiva	87
Overzicht niet uit de balans blijvende verplichtingen	92
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	94
Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	95
Toelichting programma 1 Bestuur en regio	97
Toelichting programma 2 Sociaal domein	99
Toelichting programma 3 Ruimte en leefomgeving	102
Toelichting algemene dekkingsmiddelen	105
Toelichting overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.....	107
Overzicht investeringen.....	110
Overige publicaties jaarrekening	111
Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen.....	111
Sisa bijlage	113
Overzicht van baten en lasten per taakveld	118
Verdelingsprincipe taakvelden	119
Rechtmatigheidsverantwoording	121
Overzicht mutaties reserves	122

1. JAARVERSLAG

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken 2024 van de gemeente Kaag en Braassem, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening.

Het jaarverslag is als volgt opgebouwd:

- In de Algemene inleiding en aanbieding door het college, worden de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar toegelicht.
- Onder Programma's zijn de beleidsvelden ondergebracht in drie programma's. Per programma zijn aan de hand van thema's, de koers, de doelen, de inspanningen en middelen weergegeven.
- Onder Programma's zijn ook opgenomen: de wettelijk verplichte overzichten voor de algemene dekkingsmiddelen, kosten van overhead, vennootschapsbelasting, onvoorzien en beleidsindicatoren.
- Onder Paragrafen zijn de verplichte paragrafen opgenomen die op verschillende onderwerpen, programma overstijgend, inzicht geven.

De jaarrekening is samengesteld uit:

- De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.
- De balans met een toelichting per balanspost.
- Per programma, de realisatie van de baten en lasten, met een toelichting.
- Overige verplichte publicaties zoals de WNT-verantwoording, SISA verantwoording, de baten en lasten per taakveld, het verdelingsprincipe taakvelden, de rechtmatigheidsverantwoording, en mutaties van de reserves.

Algemene inleiding en aanbieding door het college

De opstelling van de Jaarrekening 2024 markeert het derde jaar van de bestuursperiode 2022-2026. Ons college heeft ervoor gekozen om niet alleen een feitelijke en beleidsmatige onderbouwing te geven, maar ook om reflectief terug te kijken op de afgelopen drie jaar. We baseren deze terugblik op het Raadsakkoord, de College Uitvoeringsprogramma's (CUP) 1.0 en 2.0, en de continue dagelijkse taken van de gemeente.

Belangrijke ontwikkelingen en uitdagingen

Deze bestuursperiode wordt gekenmerkt door een aantal belangrijke ontwikkelingen:

- Grote onzekerheid op rijksniveau, met name over de beschikbare middelen via het Gemeentefonds.
- Een structureel grotere verantwoordelijkheid voor gemeenten als gevolg van vraagstukken over bestaanszekerheid, waarbij het Rijk steeds meer taken delegeert.
- Beïnvloeding door verschillende crisissen, zoals de oorlog in Oekraïne, en de energiecrisis.
- Enorme prijs- en kostenstijgingen, die directe gevolgen hebben voor gemeentelijke projecten.
- Het hoge ambitieniveau van de gemeente zelf, op gebieden zoals onderwijshuisvesting, welzijn en sport, en de gevolgen van de slappe bodemstructuur in relatie tot de openbare ruimte.

Deze gecombineerde ontwikkelingen zorgen ervoor dat het financiële perspectief van de gemeente van veel meer kanten wordt beïnvloed en dat de effecten groter zijn dan voorheen. De onzekerheid over welke elementen door het Rijk worden gecompenseerd, maakt plannen en begroten uitdagender dan ooit.

Ambities en financiën

Ons college staat achter de ambities uit het Raadsakkoord en de vele opgaven daarin. Het lukt ons nog steeds om het wonen, werken en leven in onze gemeenschappen vitaal te houden, en dit alles binnen een financieel gezonde gemeente. Landelijk speelt de discussie met het Rijk over de haalbaarheid van de uitvoering van gedelegeerde taken. Ook wij moeten deze taken uitvoeren met een structureel tekort aan middelen. Dat is ons afgelopen jaar wel gelukt, maar ook wij lopen tegen de grenzen aan. Naast geld is ons personeel het belangrijkste middel om onze ambities te bereiken. Ondanks de moeilijke arbeidsmarkt zijn we erin geslaagd veel vacatures in te vullen en mensen langdurig aan ons te binden, mede door de veelzijdige rol en verantwoordelijkheid binnen onze organisatie.

Wonen

Binnen het thema 'Wonen' hebben we ons gericht op het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen zoals speculatie en het exploiteren van woningen door beleggers door het opstellen van een beleidsregel zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding. Daarnaast blijft het bouwen van voldoende woningen, ook buiten de BSD, een belangrijke ambitie. Inmiddels zijn de provinciale kaders bijgesteld waardoor onze gemeente nu voorstellen kan doen voor uitbreiding bij kleinere dorpskernen ('straatje erbij'). Onderzocht wordt hoe de kwetsbare leefbaarheid in de kleinere kernen versterkt kan worden met onder andere de juiste woningbouw. Dit is onder andere tot stand gekomen door Taskforce Woningbouw. Door het aanscherpen van het vereveningsfonds wordt meer gestuurd op de realisatie van sociale huur en op het middensegment. Ook wordt er maatwerk toegepast om te voldoen aan de taakstellingen voor de opvang van vluchtelingen en asielzoekers.

Participatie en communicatie

De gemeente Kaag en Braassem stimuleert actieve deelname van inwoners, vanuit een realistische rol bij beleid en projecten, met focus op vroegtijdige betrokkenheid en betere communicatie. In 2024 is o.a. een Adviseur Participatie aangesteld en een ontwikkelprogramma voor participatie opgesteld.

Er zijn participatie-instrumenten ingericht en verbeterd, en er is verder uitvoering gegeven aan de communicatie visie.

Omgevingsvisie

De invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 is een enorme operatie geweest. De afgelopen jaren zijn er al voorbereidingen getroffen om klaar te zijn voor deze inwerkingtreding. Hierbij moet gedacht worden aan implementatie van de juiste applicaties en procedures, het opstellen van een Omgevingsvisie, inclusief actualisaties, en de voorbereidingen voor het Omgevingsplan. Zoals u weet, is de werkdruk bij Ruimtelijke Ordening en Vergunningverlening zeer hoog geweest rondom de implementatie van de Omgevingswet. De hoos aan bestemmingsplannen (eind 2023) en vergunningaanvragen (eind 2023 en begin 2024), zorgen ervoor dat de werkzaamheden rondom het Omgevingsplan de afgelopen periode weinig voortgang heeft gemaakt. Dit verwachten we in 2025 weer een stap verder te kunnen brengen.

Verkeersveiligheid, openbare ruimte en IBOR

In 2024 is het nieuwe IBOR opgesteld en vastgesteld door de raad. De ambities voor de komende jaren voor de openbare ruimte zijn daarmee weer vastgesteld. Daarnaast bleek tijdens de evaluatie dat de gemeente goede stappen zet wat betreft de kwaliteit niveaus waarbij er geregeld zelfs sprake is van een hoger behaald kwaliteitsniveau dan verwacht. In 2024 was er continue aandacht voor de verkeersveiligheid binnen onze gemeente. Waarbij zeker op het Noord/Zuideinde concrete stappen zijn genomen. Ook zijn er in 2024 zijn er weer mooie, grote en complexe projecten gerealiseerd zoals bijvoorbeeld de Vriezenweg. Waar dankzij werk met werk maken ook weer een verkeerveiligheid knelpunt is opgelost.

Sociaal Domein, IKC en Sportpad

Het sociaal domein, met de mens centraal, heeft veel aandacht gekregen. Er is meer inzicht verkregen in het veld en de daaraan gekoppelde budgetten, waardoor inhoud en financiering beter bespreekbaar zijn. Op het gebied van jeugdzorg is preventie versterkt en de transitie naar minder specialistische zorg is de grootste uitdaging voor de komende periode. Kaag en Braassem loopt voorop in gezondheid en bewegen, met veel aandacht voor positieve gezondheid en een groot netwerk van vrijwilligers. Op het gebied van onderwijshuisvesting zijn er verschillende Integraal Kindcentra (IKC) verder ontwikkeld. Met de gebiedsontwikkeling Sportpad, realiseert de gemeente haar grootste investering ooit, in onderwijs en sport.

Recreatie

Als veelzijdige gemeente hecht Kaag en Braassem ook veel waarde aan recreatie. Er is een recreatievisie opgesteld in samenwerking met ondernemers en inwoners, en deze visie wordt uitgevoerd door Kaag en Braassem Promotie. In 2024 is er gewerkt aan het invoeren van logiesbelasting. Daarnaast zijn in samenwerking met verschillende partijen watertappunten gerealiseerd en heeft er een fietspontje gevaren tussen Kaag en Oud Ade.

Duurzaamheid

De doelstellingen op het gebied van klimaat en energie zijn groot. In deze bestuursperiode is er een Lokale Energiestrategie opgesteld, en er wordt veel gedaan op het gebied van verduurzaming en vergroening. De gemeente heeft een sterk netwerk van energicoaches die onze inwoners actief adviseren op het gebied van verduurzaming. In 2024 hebben zij 250 huisbezoeken afgelegd. Daarnaast is het Nationaal Isolatieprogramma uitgerold en is de aanbesteding opgestart voor het Wijkuitvoeringsplan.

Land- en tuinbouw

Werkgelegenheid is cruciaal voor de bestaanszekerheid. De tuinbouwsector, in transitie, wordt ondersteund door gebiedsvisies en participatieprocessen met alle betrokkenen. De raad is afgelopen jaar meegenomen in de opzet van deze gebiedsvisies. Op het gebied van landbouw werken we in een

gebiedsproces samen met de gemeenten om ons heen. De onduidelijkheid vanuit het Rijk en de provincie zorgt ervoor dat concrete stappen op dit moment niet gezet kunnen worden, waardoor de onduidelijkheid voor onze ondernemers in stand blijft.

Veiligheid en handhaving

Kaag en Braassem wil een veilige gemeente zijn, waarbij inwoners omzien naar elkaar en weerbaar zijn. Waar nodig is in 2024 een aantal beleidsstukken en uitvoeringsprogramma's bijgewerkt en zijn nieuwe werkzaamheden ingevoerd en bestaande werkzaamheden aangepast. Zo is het evenementenbeleid herzien, is het jaarprogramma voor VTH (vergunningverlening, toezicht en handhaving) opnieuw opgesteld en geëvalueerd, en is buurtbemiddeling succesvol ingevoerd en verlengd. Hierbij opgemerkt dat de keten van Veiligheid en handhaving, inclusief juridische opvolging, weer verder onder druk is komen te staan en in de knel komt.

Regionale samenwerking

Als zelfstandige gemeente werkt Kaag en Braassem nauw samen met regionale partners om de taken van het lokaal bestuur toekomstbestendig te maken en krachten te bundelen waar dat meerwaarde biedt.

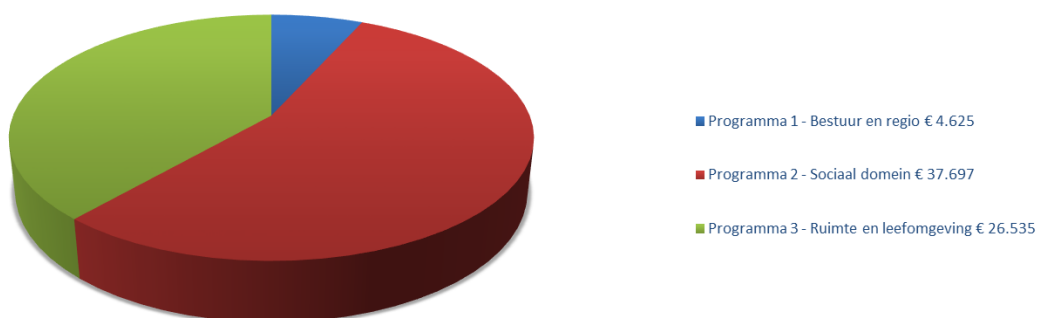
Deze terugblik en evaluatie benadrukken de voortgang en uitdagingen na het derde jaar van de bestuursperiode. Het college blijft zich inzetten voor de ambities en opgaven uit het Raadsakkoord, met aandacht voor de financiële gezondheid en de vitaliteit van onze gemeenschappen.

Programmaverantwoording

In dit onderdeel wordt per programma inzicht gegeven in de doelstellingen, belangrijke ontwikkelingen en de besteding van het geld in 2024.

De gemeenteraad heeft het beleid uit het raadsakkoord voor de raadsperiode 2022-2026 vastgelegd in drie raadsprogramma's:

TOTALE LASTEN PER PROGRAMMA (x 1.000)

Programma 1: Bestuur en regio

Thema: Regionale samenwerking

Koers

De komende periode verstevigen we de positie en lobbykracht van Kaag en Braassem.

Doelen

- *Bevorderen van de regionale samenwerking om de belangen te behartigen van Kaag en Braassem in de regio*
- *Samenwerken in de regio op een transparante, effectieve en kostenbesparende manier*
- *Het college speelt een actieve regierol binnen de verbonden partijen en samenwerkingsverbanden*

Uitvoering

- In de in 2023 geactualiseerde Regionale Agenda Kaag en Braassem is inhoudelijk focus aangebracht waar Kaag en Braassem haar regionale samenwerkingsverbanden voor wil aanwenden.
- Daarnaast zorgen we voor de juiste verslaglegging op hoofdlijnen aan de raad over de besluiten en aandachtspunten van de verbonden partijen. Dit doet het college bij het kopje ‘mededelingen’ op de Visie en Advies avonden.
- Het college is ambassadeur van de regionale samenwerking en pakt de regiorol. We nemen deel in de besturen van de verbonden partijen.
- Vanuit onze actieve regiorol monitoren we de financiële ontwikkelingen binnen onze verbonden partijen. Zo heeft het college in de regio uitgedragen dat gemeenschappelijke regelingen ook een bijdrage leveren aan de financiële posities van gemeenten. Eind 2024 heeft de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen de gemeenschappelijke regelingen gevraagd met een uniforme taakstelling van 6% voor alle gemeenschappelijke regelingen vanaf 2026 bij te dragen aan de neergang van inkomsten die gemeenten van het Rijk ontvangen.
- Wij zijn een sterke partner in de regio, we trekken intensief op met Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Zo hebben we voor de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland als Rijn- en Veenstreek afgesproken om wat betreft de projecten waar wij een belang bij hebben het trekken van projecten onderling te verdelen.

Thema: Financiën

Koers

Een goede balans houden tussen een financieel gezonde gemeente en een gemeente waarin het voorzieningenniveau op peil is, waar het fijn wonen, werken en recreëren is.

Doelen

- *Ambities waar kunnen maken door het beschikbaar hebben van voldoende middelen*
- *Financieel gezond blijven met een meerjarig sluitende begroting*
- *Goed beheer van financiële risico's*

Uitvoering

We sloten het jaar 2024 af met een fors positief resultaat. Maar dat voordeel is deels opgebouwd uit incidentele gebeurtenissen. Als we vooruitkijken, blijft de financiële toekomst onzeker. Er zijn verschillende externe factoren die een negatief effect (kunnen) hebben op de meerjarige financiën.

Zo kunnen lasten van de uitvoering fors toenemen door een stijgende inflatie en rente als gevolg van (geo)politieke gebeurtenissen. Hoewel het Rijk in 2024 wat toezeggingen deed voor het gemeentefonds 2025 en 2026, is de trend nog steeds dat er vanaf 2026 minder middelen beschikbaar zijn. De voorjaarsnota 2025 geeft wel deels financiële verlichting voor 2026 en 2027. Er komt extra geld beschikbaar. Dit extra geld helpt om onder andere de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 deels te dempen. De onzekerheid vanaf 2028 blijft.

In de programmabegroting 2024 hadden we een niet-sluitend meerjarenbeeld (vanaf 2026). Veel inspanningen in 2024 waren erop gericht om conform de raadsopdracht, voor de programmabegroting 2025, te komen met een sluitend meerjarenbeeld. Dat is ook gelukt. In de uitwerking leidde dit tot voorstellen die gericht waren op bezuinigingen, keuzes in taken, of het vergroten van inkomsten, die realistisch waren en feitelijk implementeerbaar. Het college bood de raad een scenario aan, waarbij er naast een sluitende meerjarenraming ook nog ruimte overbleef voor mogelijke toekomstige ontwikkelingen. Daarmee kon de raad in november 2024 de programmabegroting 2025 vaststellen.

Thema: Participatie en communicatie

Koers

Een actieve en vernieuwende koers op het gebied van participatie, duidelijke en begrijpelijke communicatie is daarbij een basisvoorwaarde.

Doelen

- *We laten inwoners actief onderdeel zijn van de gemeente door (meer) in samenhang met inwoners beleid te ontwikkelen.*
- *We besteden extra aandacht aan het zo vroeg en passend mogelijk betrekken van inwoners bij onze opgaven en projecten.*
- *We sluiten als gemeente aan bij initiatieven en ideeën van inwoners.*
- *We willen uitvoering geven aan het uitvoeringsplan communicatie, dat gebaseerd is op de door de raad vastgestelde visie 2021-2024. Daarmee zorgen we voor doorontwikkeling van onze communicatie.*
- *We zorgen voor meer structuur en betere communicatie. Dit doen we zowel door versterking van onze interne organisatie (communicatiever maken van de organisatie) als het verbeteren van de communicatie met onze inwoners en organisaties (helder, begrijpelijk, zo veel mogelijk mensen bereiken, interactie). Dit alles op basis van de hoofdlijnen in de communicatievisie.*

Uitvoering

Participatie

In 2024 zijn zichtbare stappen gezet op het gebied van participatie:

- Begin 2024 is een Adviseur Participatie aangesteld.
- Het ontwikkelprogramma participatie is opgesteld en vastgesteld door de raad. Dit ontwikkelprogramma brengt de structuur waarbij we het leerproces van participatie professionaliseren. Hierbij sluiten we aan bij wat we nu al (goed) doen en bieden we de structuur om met elkaar beter te worden. Dit document brengt de relevante informatie over participatie samen en betreft een uitwerking om te komen tot concrete doelen en acties voor het realiseren van de visie die we als gemeente hebben op participatie.
- De werkwijzer met elkaar – voor initiatiefnemers is opgesteld. Deze werkwijzer is bedoeld voor iedereen die in de gemeente Kaag en Braassem iets wil veranderen aan de fysieke leefomgeving. Met deze werkwijzer willen we Initiatiefnemers helpen met het organiseren van de participatie voor zijn of haar plan. Om als initiatiefnemer een zo passend mogelijke samenwerking met de belanghebbenden te realiseren.

- Er zijn stappen gezet om de huidige participatie instrumenten te analyseren en de gemeente-brede behoeften in kaart te brengen. Op basis hiervan werken we aan nieuwe en bestaande instrumenten om bij een opgave de meest passende participatie te organiseren.
- Er is een centraal informatiepunt gecreëerd voor de interne organisatie waar alle participatie-gerelateerde informatie te raadplegen is om handvatten te krijgen voor het organiseren van de meest passende samenwerking ieder vanuit zijn eigen rol.
- Als onderdeel van de actualisering van de omgevingsvisie in 2025 is een dorpsvisie van Hoogmade ontwikkeld in nauwe samenwerking met de inwoners en dorpsraad van Hoogmade, landschapsarchitectenbureau Peter Verkade en Gemeente Kaag en Braassem. In 2025 wordt hier vervolg aan gegeven, net als de herziening (of totstandkoming) van de dorpsvisies van de andere kernen in de gemeente.

Communicatie

In lijn met de communicatievisie 2021-2024 en het bijbehorende uitvoeringsplan zijn in 2024 verschillende acties opgepakt:

- *Interne communicatie naar hoger niveau*
Voor het verbeteren van de interne communicatie is gewerkt aan een actualisatie van het huidige intranet. Een intranet waar meer interactie gefaciliteerd wordt, teams een mooi platform hebben om zich te presenteren en eigenaarschap is gewaarborgd. Deze actualisatie is in samenwerking met collega's van verschillende afdelingen opgezet en wordt begin 2025 in gebruik genomen.
Ook heeft team communicatie in samenwerking met team HR een actieve rol gehad in de ontwikkeling van een onboarding app voor nieuwe collega's.
- *Social media beleid*
Door een helder social media beleid, dat wij in de laatste maanden verder hebben aangescherpt, is de berichtgeving op deze kanalen meer in lijn en sluit deze beter aan bij wat onze volgers willen lezen. Het aandachtspunt ligt op het vertellen van verhalen, laten weten wat in de gemeente gebeurt en het delen van mooie mijlpalen van onze inwoners. We monitoren onze online kanalen en spelen in op de ontwikkelingen en behoeften. Graag geven we u een kort overzicht van het aantal volgers en bereik van onze social media kanalen:
Facebook: het aantal volgers groeide met 233 tussen 1 maart 2024 en 31 december 2024. Vandaag hebben we totaal 1700 volgers. Het aantal personen dat bereikt werd in dezelfde periode is 79.388. Dit is een stijging van 20,6% ten opzichte van de voorgaande periode.
Instagram: het aantal volgers groeide met 377 volgers tussen 1 maart 2024 en 31 december 2024. Vandaag hebben we totaal 2029 volgers. Het aantal personen dat bereikt werd in dezelfde periode is 94.802. Dit is een stijging van 87,8% ten opzichte van de voorgaande periode. Deze grote stijging komt met name door een verbeterde inzet van Instagram Stories en Instagram Reels.
- *Crisiscommunicatie: zowel lokaal als regionaal*
Team Communicatie heeft ook een rol in de crisiscommunicatie binnen Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM). De twee communicatieteamleden die al waren aangesloten hebben hun kennis middels oefeningen en trainingen op pijl gehouden en verder ontwikkeld. Ook een nieuwe collega is door VRHM getraind in de regionale rol.
- *We blijven bouwen aan onze perscontacten*
Onze perscontacten zijn waardevol. We bouwen verder aan de contacten die er al zijn. We hebben bijna op dagelijkse basis contact met elkaar om verschillende onderwerpen nader te kunnen toelichten en hebben gesprekken gevoerd om beter bij elkaar te kunnen aansluiten, nu en in de toekomst.
- *Doorvoeren huisstijl*
Op 19 december 2023 ontving u de Raadsinformatiebrief Nieuwe huisstijl. Daarin gaven wij aan dat er voor een doorontwikkeling van het logo is gekozen en op basis daarvan een uitgebreide huisstijl is ontwikkeld. We zijn op 1 februari 2024 gestart met het stapsgewijs invoeren van de nieuwe huisstijl met een looptijd van 1,5 jaar. Vanaf maart zijn weer verschillende

huisstijlhouders aangepast, zoals een gedeelte van ons wagenpark en 'welkom' borden die door heel onze gemeente staan.

- *Digitale gemeentelijke nieuwsbrief*

Sinds 15 mei 2024 verschijnt eens in de twee weken de gemeentelijke digitale nieuwsbrief.

Totaal zijn nu 16 nieuwsbrieven verstuurd. Bij de start ging deze brief uit naar 1085

geïnteresseerden. Middels twee campagnes is dit aantal gegroeid tot 1600 abonnees.

Deze nieuwsbrief is een mooi middel om te delen wat er, op de verschillende onderwerpen, in onze gemeente gebeurt. Ook biedt het de mogelijkheid om de verhalen te vertellen en daarmee een breder beeld te geven van wat een gemeente doet, en mijlpalen en successen met elkaar te kunnen vieren. In november is een enquête uitgezet om te horen wat ontvangers van de nieuwsbrief vinden. Respondenten geven de nieuwsbrief gemiddeld een 7,5. De meeste respondenten geven aan dat zij geabonneerd zijn op de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van wat er in de gemeente gebeurt en vinden dat de nieuwsbrief daaraan voldoet. Wel lezen zij graag meer achtergrondverhalen met diepgang. Hier gaan we in 2025 mee aan de slag.

Thema: Veiligheid en handhaving

Koers

Kaag en Braassem wil een gemeente zijn waarin de inwoners veilig zijn, omzien naar elkaar en weerbaar zijn.

Doelen

- *Inwoners ervaren de veiligheid in de gemeente met 7,7 of hoger;*
- *Verbeteren van zichtbaarheid handhaving op straat;*
- *Meer investeren in het tegengaan van ondermijning.*

Uitvoering

Ook in 2024 is gewerkt aan verhoging van de zichtbaarheid van onze handhavers op straat, om zo (het gevoel van) veiligheid verder te verhogen. Naast verdubbeling van de handhaving capaciteit (van 2 naar 4 FTE BOA's), zijn de handhavers ook zichtbaar aanwezig geweest bij evenementen en wordt afwisselend in de avonden en weekenden gewerkt, zijn de handhavers uitgerust met bodycams en worden onze handhavers doorlopend getraind. Het gevoel van veiligheid meten we met behulp van de Veiligheidsmonitor. De monitor over 2023 is in juli 2024 met de raad gedeeld. Het volgende onderzoek vindt plaats in 2025.

In 2024 hebben we ook weer geïnvesteerd in weerbaarheid en bewustwording bij onze inwoners en bedrijven, maar ook bij de gemeentelijke organisatie. We hebben bewustwordingsacties en bijeenkomsten georganiseerd op het gebied van verschillende veiligheidsthema's, met de focus op ondermijning en mensenhandel. Het herkennen van signalen en het gebruik van meldroutes (waaronder Meld Misdaad Anoniem) stonden hierin centraal. Ook is er voor diverse doelgroepen aandacht besteed aan digitale veiligheid.

Daarnaast is op verschillende thema's de samenwerking met onze ketenpartners verder geïntensiveerd. Een succesvol voorbeeld hiervan is buurtbemiddeling. Wij hebben daarom besloten om de samenwerkingsovereenkomst met Kwadraad, WYwonen en de Woondiensten Aarwoude te verlengen met (minimaal) drie jaar.

Ook zijn diverse, noodzakelijke beleids- en jaarstukken bijgewerkt. Zo is in 2024 ons evenementenbeleid herzien en hebben wij de stukken op het gebied van vergunningen, toezicht, handhaving (VTH) op tijd bij de provincie aangeleverd.

Daarnaast is de gemeenteraad in november 2024 in een interactieve sessie geïnformeerd over toezicht en handhaving op het gebied van ruimtelijke ordening en de gevolgen van de Wet kwaliteitsborging (Wkb), en de uitdagingen waar onze gemeente voor staat.

Bij dit alles gezegd dat ook in 2024 de keten van Veiligheid en handhaving, inclusief juridische opvolging, steeds verder onder druk is komen te staan. Zo zijn er meer overlastmeldingen bij ons binnen gekomen, zijn er meer taken voor onze handhavers bijgekomen en tegelijkertijd zijn onze handhavers vaker (zichtbaar) op straat, wat ook tot meer werk heeft geleid. Wij kunnen met de huidige personele bezetting niet alle meldingen oppakken en het benodigde beleid ontwikkelen/actualiseren. Waar nodig is ondersteuning ingehuurd of is te actualiseren/ontwikkelen beleid blijven liggen. Dit is een knelpunt in de keten.

Thema: Organisatie

Koers

Wij groeien mee met de samenleving en zijn voorbereid op de toekomst.

Doelen

- *De interne organisatie verder professionaliseren;*
- *We zijn een goede werkgever.*

Uitvoering

In 2024 heeft de nieuwe, toekomstbestendige organisatiestructuur definitief vorm gekregen met zes clusters met elke een eigen clustermanager, een concernstaf en een tweehoofdige directie. In deze nieuwe structuur is door het directie- en managementteam een eerste aanzet gemaakt met de herijking van visie en missie van de gemeente Kaag en Braassem. In 2025 krijgt dit een vervolg. De arbeidsmarkt blijft een uitdaging. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt die de komende jaren verder toe zal nemen. We zien dit terug in de toegenomen inhuur. Dit heeft nadelige gevolgen, zowel financieel als ook voor de borging van kennis. Om te blijven voorzien in onze gemeentelijke behoeften is een goede aansluiting op de krappe arbeidsmarkt noodzakelijk. De gemeente Kaag & Braassem staat open voor jong talent of instroom zonder gemeentelijke ervaring. Gelijktijdig is het belangrijk ook de balans te bewaken en kennis te borgen. Daarom blijven wij ons richten op bovenstaande doelen: professionalisering van de interne organisatie én goed werkgeverschap. Onderwerpen als 'dienstverlening' en 'binden, boeien & betrekken van nieuwe en bestaande medewerkers' zijn hier onderdeel van. In 2024 heeft zich dit vertaald in aandacht voor de ontwikkeling van medewerkers door het faciliteren van opleidingen. Tevens is er een onboardingapp opgezet met als doel nieuwe collega's snel en makkelijk hun weg te laten vinden binnen onze organisatie. Voor 2025 willen wij verder invulling geven aan strategische personeelsplanning, aandacht voor preventie en verzuim en doorontwikkeling van een arbeidsmarktstrategie. Doel is een toekomstbestendige organisatie waarbij focus ligt op het bevorderen van de instroom, de ontwikkeling en retentie van medewerkers.

Huisvesting

Ons huidige gemeentehuis functioneert niet optimaal en is ook niet toekomstbestendig. Daarom oriënteren we ons op andere huisvesting. Dat is echt nodig, om te kunnen voldoen aan de eisen van deze tijd, de duurzaamheidseisen, en onze eigen ambities. In 2024 hebben we een Programma van Uitgangspunten ontwikkeld. Op basis daarvan zijn er zes scenario's ontwikkeld voor de herhuisvesting. Nu wordt er gewerkt aan het definitieve voorkeursscenario. We verwachten het definitieve scenario vóór het zomerreces van 2025 rond te kunnen hebben. Daar zit dan ook meteen een financiële onderbouwing bij met een doorkijk van de budgettaire effecten.

Financiën programma

x€ 1.000				
Programma 1 Bestuur en regio	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Werkelijk 2024	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	5.744	4.798	4.625	-174 V
Totale baten	-59	-102	189	291 N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	5.685	4.696	4.813	117 N
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	-284	-453	-453	0
Gerealiseerd resultaat	5.400	4.243	4.360	117 N

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Programma 2: Sociaal domein

Thema: Sociaal domein

Koers

We focussen ons de komende jaren op het versterken van bestaanszekerheid en de sociale basis, het realiseren van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven (zoals opgenomen in de Maatschappelijke agenda).

Doelen

- *Behoud en uitbreiding van het culturele aanbod in onze gemeente.*
- *Een sterke sociale basis met aandacht voor gezondheid en welzijn van onze inwoners.*
- *Een kwalitatief en betaalbaar aanbod aan laagdrempelige hulp en ondersteuning dicht bij onze inwoners.*
- *Voorkomen en aanpakken laaggeletterdheid en bevorderen digi-vaardigheid.*

Uitvoering

Het sociaal domein blijft in beweging. We hebben daarbij te maken met meerdere uitdagingen: een krappe arbeidsmarkt, dubbele vergrijzing en een blijvend hoog beroep op jeugdhulp. We zien dat de complexer wordende (digitale) samenleving ervoor zorgt dat sommige mensen minder goed kunnen meedoen, geen geschikt werk kunnen vinden of dat inwoners mentale problemen krijgen. Om deze uitdagingen aan te pakken hebben we in 2024 de volgende activiteiten uitgevoerd:

- We zijn een nieuwe overeenkomst aangegaan met De Driemaster met een nieuwe set aan indicatoren voor de jaren 2025 en 2026. Het jaar 2024 was een ontwikkelingsjaar, waarin De Driemaster verbeteringen heeft doorgevoerd in de bedrijfsvoering. Daarnaast is ingezet op doorontwikkeling van het aanbod/de dienstverlening om zo meer aan te sluiten bij de beoogde beweging van de Maatschappelijke agenda van de gemeente
- Per 1 januari 2024 is het lokale Jeugd- en gezinsteam van start gegaan voor het bieden van jeugdhulp en voor het vormen van de toegang tot specialistische jeugdhulp. Voor de specialistische jeugdhulp zijn we per 2024 aangesloten bij de regionale overeenkomsten met jeugdhulpaanbieders. Om goede en voor ons als gemeente betaalbare jeugd- en gezinshulp te realiseren/behouden is in 2024 een regionale taskforce ingericht.
- Er is een verkenning uitgevoerd voor het realiseren van woonruimte voor inwoners die behoefte hebben aan prikkelarme woonvormen (skaeve huse). Er heeft gerichte participatie plaatsgevonden.

Toelichting

Onderwerp	Indicator 2024
Aantal jeugdigen met jeugdhulp vanuit het lokale team op peildatum	222
Aantal jeugdigen met specialistische jeugdhulp	630
Aantal mensen met een bijstandsuitkering:	343
Instroom:	71
Uitstroom (waarvan naar werk ...):	74 (11)
Aantal mantelzorgers dat in beeld is (in bestand)	346 (H1)
Aantal gerealiseerde opvangplekken maatschappelijke opvang en skaeve huse	
Aandeel inwoners die zeggen dat de Wmo-ondersteuning van Tom in de buurt voorkomt dat problemen (verder) zijn geëscaleerd	97% (H1)

Thema: Onderwijs en IKC

Koers

We focussen ons de komende jaren op het bieden van een doorgaande leerlijn van kinderen van 0 tot 13 jaar, waar kinderen zich kunnen ontwikkelen binnen een breed aanbod van kennis, cultuur, sociale vaardigheden en sport.

Doelen

- Een dekkend aanbod aan IKC's in Kaag en Braassem.

Uitvoering

We werken aan de realisatie van het KC Noord, het IKC Woubrugge en aan de uitbreiding van de Kaskade. Daarnaast gaan we de ontwikkeling van een IKC in Rijpwetering/Oud Ade verkennen.

Toelichting

Onderwerp	Indicator
Absoluut verzuim	n nb
Aandeel vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	n nb
Aantal thuiszitters	12 (2023-2024)

IKC-ontwikkelingen

- Uitbreiding Kaskade
- IKC Rijpwetering/ de Kinderbrug verkennen
- KC Sportpad bouwfase
- IKC Woubrugge

Thema: Sportpad

Koers

We focussen ons de komende jaren op het samenbrengen van de betrokken partijen om ruimtelijk en inhoudelijk verder invulling geven aan hun visie om zo de fysieke en mentale gezondheid en daarmee de vitaliteit van de gemeenschap als geheel te vergroten.

Doelen

- Een gefaseerde uitwerking van de integrale gebiedsvisie Sportpad waar sport, cultuur, onderwijs, wonen en zorg voor alle inwoners van 0-100 jaar samen komen.

Uitvoering

Het Sportpad kent meerdere deelprojecten. Het jaar 2024 stond in het teken van de technische uitwerking van het nieuwe Kineo (Fase 1) en van de velden en gebouwen van de sportverenigingen EMM '21 en Tennisvereniging Alkemade (Fase 2). Fase 2 is in het derde kwartaal officieel overgedragen aan de verenigingen. Meer concreet zijn de volgende acties uitgevoerd:

- Bekendmaking nieuwe naam Beweeg- en Kindcentrum Kineo.
- Het buitenbad is gesloopt.
- Start bouw zwembaden.
- Er is een start gemaakt met de realisatie van de drie kunstgras voetbalvelden bij EMM'21, waarbij het eerste kunstgrasveld feestelijk is geopend in december 2024.
- De onderliggende gemeentelijke riolering is vervangen.
- Bestemmingsplan 'Sportpad' definitief.

- Voor Fase 3 (de tussenliggende infrastructuur) wordt met alle stakeholders in en om het gebied, een inrichtingsplan uitgewerkt.
- Voor Fase 3 zijn ook verschillende participatiemomenten gehouden om tot een zo goed mogelijke invulling van de inrichting te komen die passend is voor alle mogelijke doelgroepen gebruikers.
- Voor de vrijvallende locaties wordt een plan van aanpak gemaakt.
- Fase 4, de energievoorziening, is gestart.

Financiën programma

x€ 1.000				
Programma 2 Sociaal domein	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Werkelijk 2024	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	31.766	38.616	37.697	-919 V
Totale baten	-6.647	-11.584	-12.443	-860 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	25.118	27.032	25.254	-1.778 V
Toevoeging aan reserves	0	4.800	5.179	379 N
Onttrekking aan reserves	-50	-1.700	-1.560	140 N
Gerealiseerd resultaat	25.068	30.132	28.873	-1.259 V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Programma 3: Ruimte en leefomgeving

Thema: Wonen

Koers

Meer en sneller realiseren van woningen in het sociale en betaalbare segment.

Doelen

- *Meer beschikbare woningen voor onze inwoners door het sneller realiseren van meer woningen.*
- *Betaalbaar wonen voor alle inwoners mogelijk maken.*
- *Een eerlijke verdeling zodat meerdere doelgroepen kans maken op een woning.*

Uitvoering

- In de prestatieafspraken hebben we met de corporaties afspraken gemaakt over het gezamenlijk optrekken als het gaat welke vorm dan ook van toevoegen van woningen zoals nieuwe projecten, maar ook optoppen, splitsen, herstructureren, tijdelijke woningen etc. Ook het inzetten van instrumenten om de doorstroming te bevorderen en daarmee het passend huisvesten van de inwoners.
- Er is hard gewerkt aan het actualiseren van de regionale huisvestingsverordening om deze op 1 januari 2026 van kracht te laten zijn. Hierin wordt gestreefd naar een zo goed mogelijke verdeling van sociale huurwoningen en mogelijk ook middenhuurwoningen. Er is een start gemaakt met het aanpassen van de Doelgroepenverordening, zodat de juiste doelgroepen in de juiste woningen terechtkomen.
- We gaan actief de lobby in zetten om woningbouwlocaties beschikbaar te krijgen voor (tijdelijke) woningen op locaties die nog niet passen in het beleid van andere overheden; op basis van eigen ambitie invloed uitoefenen op het beleid van anderen.
- Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van potentiële woningbouwlocaties waar 'snel' woningbouw plaats zou kunnen vinden.

Toelichting

- Onderzoek naar het realiseren van woningen op de dierenweide in Hoogmade.
- Nieuwe prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties over beschikbaarheid, betaalbaarheid, wonen en zorg, duurzaamheid en leefbaarheid.
- Beleidsregel zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding is van kracht.
- Afspraken maken over verdichting Braassemerland.
- Evaluatie huisvesting internationale medewerkers..
- Vereveningsfonds is aangescherpt om de realisatie van sociale huur en middensegment te bevorderen.
- Onderzoek doen naar beleid (lees: geen wettelijke regels) die het bouwen van woningen beperkt.
- Actief grondbeleid.
- De Regionale versnellingstafel is een succesvol middel gebleken om knelpunten te bespreken en woningbouw te versnellen.
- Actualisatie regionale huisvestingsverordening waarin regels m.b.t. middenhuur worden onderzocht.

Thema: Omgevingsvisie

Koers

Een integrale benadering met de Omgevingsvisie als overkoepelend document.

Doelen

- *Een geactualiseerde omgevingsvisie in lijn met het raadsakkoord.*

Uitvoering

In februari 2024 is de geactualiseerde Omgevingsvisie vastgesteld. In deze Omgevingsvisie 2024 is de visie in lijn gebracht met het raadsakkoord. Dit betekent dat de Omgevingsvisie versterkt is op de thema's Wonen, Land- en Tuinbouw en Recreatie en Toerisme. Zo is bijvoorbeeld de Recreatievisie verwerkt in de Omgevingsvisie.

In 2024 is ook een start gemaakt met de voorbereidingen voor de actualisatie van de Omgevingsvisie, waarbij veel aandacht uitgaat naar het opstellen van dorpsperspectieven.

- Op 16 december 2024 is de Nota van uitgangspunten vastgesteld door de gemeenteraad
- Er hebben meerdere bijeenkomsten met de dorpsraad en inwoners van Hoogmade plaatsgevonden voor het opstellen van het Dorpsperspectief Hoogmade.

Thema: Verkeersveiligheid, openbare ruimte en IBOR

Koers

Al onze kernen bereikbaar en verkeersveilig krijgen en houden. Een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte is een belangrijke basis voor de leefbaarheid van onze dorpen.

Doelen

- *Een veilige gemeente*
- *Overlast voor inwoner beperken bij onderhoud en verbeteren*
- *Voldoen aan door raad gestelde kwaliteitsnormen*
- *Duurzaam en klimaatadaptief onderhoud van de openbare ruimte*

Uitvoering

- In 2024 zijn twee grote reconstructie projecten van start gegaan waaronder de Drechtlaan in Leimuiden en de Zonnendauwlaan in Rijsaterwoude. Daarnaast zijn de Vriezenweg in Leimuiden en de Meerkreuk in Oude Wetering afgerond.
- Eind 2024 is het nieuwe Integraal Beheerplan Openbare Ruimte vastgesteld. Via dit nieuwe beheerplan zijn de nieuwe ambities in de openbare ruimte vastgesteld voor de planperiode 2025–2029.
- In 2024 heeft het vergroenen van de openbare ruimte een centraal thema geweest. Door het vervangen van overbodige verharding door groen creëren we een fijnere leefomgeving voor onze inwoners en maken we onze openbare ruimte klimaat adaptiever.
- In 2024 is er verdere uitvoering gegeven aan het verkeersveiliger maken van het Noordeinde – Zuideinde in Roelofarendsveen. Er zijn meerdere maatregelen uitgevoerd zoals het plaatsen van Julie-palen, het opnieuw aanbrengen van voetgangersoversteekplaatsen en het aanbrengen van nieuwe opritten ten behoeve van fietsverkeer. Ook zijn er diverse pilots uitgevoerd. De raad heeft medio 2024 een besluit genomen over een tijdelijk fietspad die een groot deel van de hinder op het Noordeinde zal oplossen. Tegelijkertijd zal dan verder gewerkt worden aan een nieuwe doorsteek die de problemen definitief zal moeten oplossen.

Thema: Recreatie

Koers

Kaag en Braassem wil zich profileren en manifesteren als recreatiegemeente voor zowel recreant, ondernemer en inwoner

Doelen

- *Kaag en Braassem profileren en manifesteren als recreatiegemeente.*
- *Kaag en Braassem recreatief aantrekkelijk houden voor inwoners en (regionale) bezoekers.*

Uitvoering

- De vastgestelde recreatievisie uit 2023 is verwerkt in de herziening omgevingsvisie 2024.
- De (netwerk)positie van Stichting Kaag en Braassem Promotie is versterkt in 2024.
- Het handhaven en waar mogelijk gepast uitbreiden van recreatieve voorzieningen vanuit eigen grondposities en particuliere initiatieven.
- De inwonerswerkgroep zwemstrand Roelofarendsveen is ondersteund en voortgezet.
- Logiesbelasting is in september 2024 vastgesteld door de Raad en wordt ingevoerd per 1-1-2025, toelichting zie lokale heffingen.
- Er zijn vijf nieuwe drinkwatertappunten gerealiseerd (locaties Hoogmade, Roelofarendsveen, Rijnsaterwoude, Rijpwetering en Woubrugge).

Toelichting

- De ontwikkelingen van de tweede sluis in Roelofarendsveen zijn gevolgd welke onderdeel is van het Project Braassemerland.
- Fietspont Kaag – Oud Ade heeft in 2024 als pilot gevaren vanuit initiatief van Stichting Promotie Kaag. Wij hebben dit initiatief gesteund en hadden een faciliterende en ondersteunende rol binnen dit project.

Thema: Duurzaamheid

Koers

Kaag en Braassem doet actief mee aan de energietransitie en de verduurzaming van Nederland

Doelen

Een veilige groene en gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier door:

- *Het beperken van de CO2 uitstoot in de gebouwde omgeving;*
- *De uitstoot door verkeer en vervoer te verlagen;*
- *Meer aandacht te hebben voor de gevolgen van klimaatverandering;*
- *De biodiversiteit te verbeteren;*
- *De bodemdaling te beperken;*
- *Bewuster om te gaan met energie, water, grondstoffen en voedsel.*

Uitvoering

- In juni 2024 is na een uitvoerig participatietraject de Lokale EnergieStrategie (LES) vastgesteld (LES). In de lokale energiestrategie (LES) staan de doelen, taken en inspanningen van onze gemeente om bij te dragen aan de Regionale Energiestrategie Holland Rijnland (RES) en in het verlengde daarvan het Klimaatakkoord.
- Wij hebben in 2024 meer dan 60 energiescans laten uitvoeren bij bedrijven door Klimaatroute. Adviseurs van Klimaatroute adviseren bedrijven over mogelijkheden om te besparen en kunnen

bedrijven vervolgens een jaar lang kosteloos adviseren en begeleiden bij het uitvoeren van energiebesparende maatregelen.

- Het versterken van het groen (impuls openbaar groen en meer bomen) door middel van deelname aan het programma steenbreek, het aanpassen van de LIOR met meer aandacht voor klimaatadaptatie.
- Het biodiverser maken en beheren van het openbaar groen en de lijst met beschermenswaardige bomen actualiseren.
- In 2023/2024 zijn er 900 huishoudens bezocht door Regionaal Energieloket. Hiermee wordt er € 252.823 op de energierekening bespaard door de bewoners; besparing op gas was 119.208 m3 en 192.172 aan kWh.
- Wij zetten in op structurele middelen voor onze energicoaches en initiatieven vanuit de dorpen om bewuster om te gaan met water, energie, voedsel en grondstoffen. We hebben een aanbesteding uitgevoerd voor het wijkuitvoeringsplan (wup), zodat in 2025 dit wup uitgevoerd kan worden.
- We werken samen met grondeigenaren, waterschap en provincie aan het tegengaan van de effecten van bodemdaling en ontwerpen scenario's voor een pilot vanuit de middelen van provincie en waterschap.
- Openbaar groen staat hoog op de agenda van de gemeente. Op veel plekken wordt gewerkt aan vergroening van onze openbare ruimte. Dit o.a. met het programma steenbreek.
- Met het vaststellen van de IBOR 2025-2029 zijn keuzes gemaakt voor het beheer van het openbaar groen. Biodiversiteit is een integraal onderdeel van ons onderhoud. In 2025 komt het college naar de raad met een nieuwe kapverordening, waarin de beschermenswaardige bomen worden meegenomen.
- De gemeente werkt toe naar een integrale aanpak van bodemdaling in samenwerking met grondeigenaren, het waterschap en de provincie. In de komende periode wordt in kaart gebracht waar de bodemdaling het grootst is. Op basis daarvan worden mogelijke maatregelen verkend en worden pilotlocaties, samenwerkingen en financieringsmogelijkheden verder onderzocht.

Thema: Land- en tuinbouw(gebieden)

Koers

Een belangrijk deel van het grondgebied van Kaag en Braassem is in gebruik bij agrariërs en ook in de toekomst zal de land- en tuinbouw een grote rol blijven spelen. Duidelijke kaders om verrommeling van het land- en tuinbouwgebied tegen te gaan en een vitale innovatieve land- en tuinbouwsector is hierbij van groot belang.

Doelen

- Bodemdaling tegengaan
- Een vitale innovatieve land- en tuinbouwsector
- Behoud openlandschap

Uitvoering

- Afgelopen jaar is er een gevolg gegeven aan de gebiedsontwikkelingen rondom de glastuinbouwgebieden de Baan & Sotaweg en de Geestweg & Floraweg. Voor de Baan en Sotaweg heeft de procesbegeleider opnieuw onderzoek gedaan naar gedragen deelplannen in het gebied. De uitkomst van dit onderzoek is in december 2024 gedeeld met de raad, in april 2025 is het vervolg in samenspraak met de raad besproken.
- In september 2024 is er een start gemaakt aan het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de Floraweg & Geestweg. In de daaropvolgende maanden zijn er gesprekken gevoerd met ondernemers en bewoners van het gebied. Deze bevindingen worden meegenomen in het rapport welke in Q3 van 2025 wordt opgeleverd.

- In maart 2024 is de ruimte-voor-ruimteregeling geëvalueerd met de raad.
- Update ZH-PLG: Er is in november een raadinformatiebrief gestuurd naar de Raad met de laatste ontwikkelingen van het NPLG. Vanuit het Groene Hart Noord zijn er, door een onafhankelijke partij, keukentafelgesprekken gevoerd met agrariërs uit het gebied. De uitkomst van deze gesprekken zijn tijdens een bijeenkomst in oktober gepresenteerd en hebben een indicatie gegeven en de temperatuur is gemeten van wat er leeft in het gebied rond de verschillende onderwerpen.

Toelichting

- Er zijn door de procesbegeleider gesprekken gevoerd met de ondernemers en omwonende van de Baan en Sotaweg
- Er zijn interviews gehouden met de ondernemers en omwonende van de Geestweg en Floraweg om te onderzoek te doen naar de toekomstbestendigheid van het gebied
- Er is gewerkt aan het gebiedsproces Vliet-, Waterloo- en Blauwe polder. Hier wordt ingezet op het tegengaan van bodemdaling en CO2-uitstoot met behoud van het perspectief voor de agrariër.

Thema: Economie en bedrijventerreinen

Koers

Kaag en Braassem is een bedrijvige gemeente. Met bijvoorbeeld de ontwikkeling van bedrijventerreinen willen we in de aankomende jaren kansen benutten en onze lokale economie gezond houden.

Doelen

- *Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven bieden en behouden*
- *De economische sector de ruimte bieden om te ondernemen*
- *Werkgelegenheid vergroten voor onze inwoners*

Uitvoering

- Het KVO-keurmerk op het bedrijventerrein De Lasso is in november met succes verlengd voor een periode van 3 jaar.
- Door de samenwerking met het EOP worden de ondernemers en hun vertegenwoordigers betrokken bij belangrijke ontwikkelingen. De gemeente heeft het EOP in 2024 gevraagd of zij de eigen economische visie willen herzien. In 2024 heeft het EOP een start gemaakt aan deze herziening. De economische visie van, door en voor ondernemers wordt in 2025 gebruikt voor de herziening van de omgevingsvisie van de gemeente.
- Er is een anterieure overeenkomst aangegaan inzake de ontwikkeling van het nieuwe bedrijventerrein Drechthoek II in december 2024.
- Er is een applicatie ontwikkeld voor internationale medewerkers. Deze applicatie is in Q3 van 2024 gerealiseerd. Via deze applicatie kunnen internationale medewerkers welke werkzaam zijn binnen onze gemeente informatie opvragen in hun moedertaal, wat zorgt voor een efficiëntere integratie.

Toelichting

- In november is de schouw uitgevoerd op het bedrijventerrein De Lasso
- De applicatie voor internationale medewerkers is ontwikkeld met Greenport Aalsmeer.

Financiën programma

x€ 1.000				
Programma 3 Ruimte en leefomgeving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Werkelijk 2024	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	26.025	30.305	26.535	-3.770 V
Totale baten	-14.626	-16.706	-15.521	1.185 N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	11.399	13.599	11.014	-2.584 V
Toevoeging aan reserves	198	992	1.817	825 N
Onttrekking aan reserves	-38	-1.172	-1.197	-25 V
Gerealiseerd resultaat	11.560	13.418	11.635	-1.784 V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van de gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Dat betekent dat de gemeente deze vrij kan besteden (in tegenstelling tot de specifieke dekkingsmiddelen). Hieronder vallen bijvoorbeeld lokale heffingen, waarvan de besteding van de opbrengst niet gebonden is (bijvoorbeeld OZB/RZB, forensenbelasting), de algemene uitkering uit het Gemeentefonds van het rijk, ontvangen dividend van een deelneming, saldo van de financieringsfunctie (ook wel renteresultaat genoemd) en overige inkomsten waar geen bestedingsdoel voor is bepaald.

Financiën algemene dekkingsmiddelen

x € 1.000				
Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Werkelijk 2024	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	3.630	4.969	2.367	-2.602 V
Totale baten	-56.597	-57.940	-59.112	-1.172 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	-52.967	-52.971	-56.745	-3.774 V
Toevoeging aan reserves	0	250	250	0
Onttrekking aan reserves	0	-6.820	-6.431	389 N
Gerealiseerd resultaat	-52.967	-59.542	-62.926	-3.384 V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Financiën overhead

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead verstaan we het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken.

x € 1.000				
Overhead	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Werkelijk 2024	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	11.002	11.860	11.195	-665 V
Totale baten	-64	-136	-174	-37 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	10.938	11.724	11.021	-703 V
Toevoeging aan reserves				
Onttrekking aan reserves				
Gerealiseerd resultaat	10.938	11.724	11.021	-703 V

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Financiën vennootschapsbelasting

x € 1.000

Vennootschapsbelasting	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Werkelijk 2024	Werkelijk versus begroting na wijziging
Totale lasten	1	25	26	1 N
Totale baten	0	0	0	0
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	1	25	26	1 N
Toevoeging aan reserves				
Onttrekking aan reserves				
Gerealiseerd resultaat	1	25	26	1 N

*De analyses per programma staan vermeld in de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Onvoorzien

Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit is beleid is voortgezet bij de meerjarenbegroting.

Regeling beleidsindicatoren

Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 24 maart 2016, nr. 2016-0000177572

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	2024
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,10 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,77 fte
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 731
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	14%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	12%
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
3. Economie	Funciemenging	%	LISA
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
4. Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)
6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel
6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS
6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS
6. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen
8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO

Paragrafen

In dit onderdeel wordt op zeven belangrijke beleidsterreinen die niet programmagebonden zijn, inzicht gegeven in belangrijke ontwikkelingen van het jaar 2024.

Conform het bepaalde in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de onderstaande paragrafen opgenomen in het jaarverslag:

- Paragraaf 1 - Lokale heffingen
- Paragraaf 2 - Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Paragraaf 3 - Onderhoud kapitaalgoederen
- Paragraaf 4 - Financiering
- Paragraaf 5 - Bedrijfsvoering
- Paragraaf 6 - Verbonden partijen
- Paragraaf 7 - Grondbeleid

Paragraaf 1 – Lokale heffingen

De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. Lokale heffingen vormen voor de gemeente een belangrijke inkomstenbron. Kaag en Braassem kent de onroerendezaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelasting (RZB), forensenbelasting, en vanaf 2025 logiesbelasting. Tevens wordt een aantal rechten geheven: de riool- en waterzorgheffing, de afvalstoffenheffing, leges, marktgelden en lijkbezorgingsrechten. In deze paragraaf wordt nader aandacht besteed aan de lokale heffingen, het kwijtscheldingsbeleid en er wordt een overzicht gegeven van de diverse heffingen met de daarbij geraamde inkomsten en de lokale lastendruk in Kaag en Braassem.

Beleid rondom belastingen

De gemeente Kaag en Braassem hanteert het uitgangspunt dat de lokale heffingen de gemeentelijke kostenontwikkeling volgen. Voor de belastinginkomsten werd een inflatiecorrectie toegepast van 5,2%. Deze is gebaseerd op de loonvoet sector overheid voor 2024 uit de kerngegevensstabel van het CEP per maart 2023. De heffingen voor riool en afval zijn maximaal 100% kostendekkend, waarbij rekening is gehouden met een eventuele btw-component in de kosten.

Onroerendezaakbelastingen 2024 (OZB)

De onroerendezaakbelastingen is na de uitkering uit het gemeentefonds onze belangrijkste inkomstenbron. De grondslag voor deze belasting zijn de WOZ-waarden, die jaarlijks opnieuw worden bepaald. Voor de aanslagoplegging begin 2024 is gekeken naar de waarde van de woning (en gebouwen) op 1 januari 2023; de zogenaamde waardepeildatum. De gemiddelde woz-waarde voor woningen in Kaag en Braassem bedroeg in 2024 € 464.000 (waardepeildatum 1 jan 2023), terwijl dat een jaar eerder € 448.000 was. Dat is een stijging van 3,6%. Landelijke bedroeg deze stijging 3%. De totale woz-waarde van het areaal bedroeg in 2024 € 6,6 miljard en bestond voor 92% uit woningen en 8% uit niet-woningen. De Waarderingskamer controleert en beoordeelt of gemeenten de Wet waardering onroerende zaken goed uitvoeren. Voor Kaag en Braassem beoordeelt zij de uitvoering als 'goed met 5 sterren'. Zie ook <https://www.waarderingskamer.nl/gemeente/kaag-en-braassem>

Afvalstoffenheffing 2024

De afvalstoffenheffing wordt opgelegd aan gebruikers van woningen en recreatieverblijven en voor het inzamelen en verwerken van grof huishoudelijk afval. Er wordt sinds december 2021 gewerkt met een vast tarief, waarbij er geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen één- en meerpersoons-huishoudens. Daarnaast zijn er drie variabele tarieven gebaseerd op het aantal keer dat een container (afhankelijk van de grootte, 140 of 240 liter) of een zak restafval wordt aangeboden. Een huishouden ontvangt één aanslag met het vaste deel voor het actuele kalenderjaar en het variabele deel (daadwerkelijke aantal ledigingen) van het jaar daarvoor. De opbrengsten van het variabele deel komen weliswaar een jaar later binnen bij de gemeente, maar worden als opbrengsten in de exploitatie van het lopende jaar worden verwerkt, omdat inwoners het variabele deel per einde belastingjaar verschuldigd zijn. Over 2024 was de heffing bijna 100% kostendekkend.

Riool- en waterzorgheffing 2024

In 2024 is het nieuwe watertakenplan 2024-2027 ingegaan. De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op dit watertakenplan 2024-2027. De kostendekkendheid van de riool- en waterzorgheffing 2024 bedraagt 100%.

Bouwleges 2024

In 2024 ging de nieuwe Omgevingswet van kracht. De wet omvat een ingrijpende stelselherziening van het omgevingsrecht. Vrijwel alle bestaande wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving is opgegaan in de Omgevingswet. In dat kader moest ook de legesverordening volledig worden herzien. De nieuwe omgevingswet stelde ook andere eisen aan omgevingsaanvragen en beoordelingen, en voorafgaand aan de introductie per 1 januari, was er dan ook (landelijk) vrees voor

grote vertragingen in de procedures. Financieel merkten wij in 2024 hiervan dat de legesinkomsten met 40% terugliepen. Wij zijn nog aan het evalueren of dit effect éénmalig is, of structureel. Het jaar 2025 zal daarin definitief uitsluitsel kunnen geven.

Overzicht belastingdomein gemeente Kaag en Braassem

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het lokale belastingdomein.

		<i>bedragen in €</i>
Werkelijke opbrengst 2024		
OZB eigenaren woningen		5.444.616
OZB eigenaren niet-woningen		949.642
OZB gebruikers niet-woningen		636.318
RZB eigenaren woningen		22.823
Inzameling grof huishoudelijk afval		157.378
Afvalstoffenheffing		4.483.558
Rioolheffing		4.330.328
Logiesbelasting		-
Forensenbelasting		403.696
Precariobelasting		13.353
Diverse rechten	grafrechten	89.810
	marktgeld	16.402
Diverse leges	omgevingsvergunningen	977.581
	snelle motorboten	52.302
	burgerzaken	701.169
Totaal		18.278.975

Kostendekkendheid

Met ingang van 2017 is extra informatie verplicht waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de baten de lasten niet overschrijden. Deze informatie wordt afzonderlijk in beeld gebracht voor de belangrijkste onderdelen binnen de gemeentelijke belastingen. De tarieven voor afvalinzameling, riolering, begraafplaatsen en omgevingsvergunningen worden ieder afzonderlijk berekend. De resterende opbrengsten betreffen de overige leges te weten het verstrekken van persoons- en reisdocumenten alsook de overige vergunningverlening op basis van de APV.

		<i>bedragen in €</i>
Nr Afvalinzameling en -verwerking (taakveld 7.3)		Werkelijkheid 2024
1	Kosten op de taakvelden (netto)	3.191.310
2	BTW	671.591
3	Overhead	780.822
4	Toerekening rente	26.760
5	Totale kosten	4.670.482
6	Inkomsten	4.640.936
7	Netto-lasten	29.546
8	Kostendeckking	99%

- 1 *Betreft de kosten zoals die opgenomen zijn in het taakveld afval.*
- 2 *Extracomptabele toegerekende btw op kosten en investeringen op grond van de invoering van de btw-plicht gemeente.*
- 3 *Betreft de overhead op de taakgerichte uren. Dit wordt conform BBV-voorschriften extracomptabel toegerekend.*
- 4 *Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.*

Kostendekkendheid afval is bijna 100%. Door een goed scheidingsgedrag en zo min mogelijk aanbieden van restafval kunnen inwoners hun werkelijke lasten lager houden.

		bedragen in €
Nr	Beheer rioleringsstelsel en waterzuivering (taakveld 7.2)	Werkelijkheid 2024
1	Kosten op de taakvelden	2.754.138
2	BTW	432.200
3	Overhead	674.064
4	Toerekening rente	481.266
5	Totaal kosten	4.341.669
6	Inkomsten	4.330.328
7	Netto-lasten	11.341
8	Kostendekking	100%

- 1 *Betreft kosten zoals opgenomen in het geactualiseerde GRP aangevuld met de taakgerichte uren.*
- 2 *Extracomptabel toegerekende btw op kosten en investeringen op grond van de invoering van de btw-plicht gemeente.*
- 3 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.*
- 4 *Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.*

De kostendekkendheid van de riool- en waterzorgheffing bedraagt 100%.

		bedragen in €
Nr	Begraafplaatsen (taakveld 7.5)	Werkelijkheid 2024
1	Kosten taakveld begravingen	197.291
2	Overhead	80.625
3	Toerekening rente	11.977
4	Totaal kosten	289.893
5	Inkomsten	89.810
6	Netto-lasten	200.083
7	Kostendekking	31%

- 1 *Betreft kosten zoals geraamd op het taakveld begraafplaatsen*
- 2 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.*
- 3 *Toerekening van rente is gebaseerd op de omslagrente, met inachtneming van de BBV-voorschriften.*

		bedragen in €
Nr Leges: fysieke leefomgeving en omgevingsvergunning (WABO) (taakveld 8.3)		Werkelijkheid 2024
1	Kosten op de taakvelden	1.502.685
2	Overhead	799.613
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	2.302.298
5	Inkomsten	688.330
6	Netto-lasten	1.613.968
7	Kostendekking	30%

- 1 *Betreft kosten zoals geraamd op de taakvelden behorend tot de fysieke leefomgeving (m.n. WABO).*
- 2 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extracomptabel toegerekend op grond de BBV-voorschriften.*
- 3 *Toerekening van rente is niet van toepassing.*

		bedragen in €
Nr Leges: Overige leges (Burgerzaken) (taakveld 0.2)		Werkelijkheid 2024
1	Kosten op de taakvelden	1.070.043
2	Overhead	380.911
3	Toerekening rente	0
4	Totaal kosten	1.450.954
5	Inkomsten	753.471
6	Netto-lasten	697.483
7	Kostendekking	52%

- 1 *Betreft kosten zoals geraamd op de taakvelden die behoren tot dienstverlening. De nadruk ligt hier persoons- en reisdocumenten, alsmede vergunningverlening op basis van de APV.*
- 2 *Betreft overhead op taakgerichte uren. Dit wordt extra comptabel toegerekend op grond van de BBV-voorschriften.*
- 3 *Toerekening van rente is niet van toepassing.*

Totale woonlasten meerpersoonshuishoudens

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. In onderstaande tabel worden de woonlasten van Kaag en Braassem weergegeven.

Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishoudens	2023	2024
Gemiddelde WOZ waarde Kaag en Braassem	€ 448.000	€ 464.000
Onroerend zaak belasting	€ 391	€ 418
Afvalstoffenheffing vast tarief (*)	€ 282	€ 305
Riool- en waterzorgheffing	€ 288	€ 303
Totale woonlasten per meerpersoonshuishouden	€ 961	€ 1.025

(*): De werkelijke last per huishouden afvalstoffenheffing is afhankelijk van het scheidingsgedrag. Boven op het vast tarief wordt nog een bedrag per aangeboden zak of container in rekening gebracht.

Kwijtscheldingsbeleid

Een belastingplichtige met een inkomen van 100% of minder van het minimuminkomen komt in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. Er kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing. Alle andere heffingen zijn van kwijtschelding uitgesloten. In 431 gevallen met een bedrag van € 150.837,70 is automatische kwijtschelding verleend. Om hiervoor in aanmerking te komen is eerder volledige kwijtschelding verkregen en worden de nieuwe gegevens bij diverse instanties opgevraagd en automatisch getoetst.

Daarnaast zijn er ook kwijtscheldingsverzoeken. Die zijn hierna inzichtelijk gemaakt. In 2024 zijn er 280 verzoeken ingediend waarvan 165 geheel of gedeeltelijk zijn toegewezen voor een bedrag van € 59.423,27. Het aantal afgewezen verzoeken is 174 voor een bedrag van € 39.183,80. Er is nog 1 verzoeken in behandeling met een bedrag van € 202,53. Ter vergelijking staan ook de aantallen voor de twee eerdere jaren.

Omschrijving	2022	2023	2024	Bedrag
Toegewezen (geheel of gedeeltelijk)	128	171	165	€ 59.423,27
Afgewezen	61	100	174	€ 39.183,80
In behandeling	1	4	1	€ 202,53
Totale ingediende kwijtscheldingsverzoeken	190	334	280	€ 98.809,60

Paragraaf 2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft inzicht in het weerstandsvermogen in het verslagjaar 2024 en de ontwikkelingen bij de geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's.

Hiertoe is informatie opgenomen over onderstaande onderwerpen:

- Een inventarisatie van de risico's met een risicoprofiel en een benodigde weerstandscapaciteit gebaseerd op risicosimulatie;
- Inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit;
- Beoordeling van het weerstandsvermogen;
- Overzicht van structurele risico's en toekomstige ontwikkelingen;
- Inzicht in de financiële kengetallen.

Het uitwerken van deze paragraaf gebeurt conform de in 2023 geïntroduceerde nieuwe systematiek.

Verantwoording geïnventariseerde risico's 2024

Risicogebeurtenis	Verantwoording over 2024
Extra ondersteuning in het kader van armoedebestrijding en inkomensondersteuning	Heeft niet geleid tot een claim ten laste van het weerstandsvermogen. Het risico blijft actueel.
Uitspraak Raad van Arbitrage in Bouwgeschillen inzake het juridisch geschil Grietpolderweg valt negatief uit	Heeft niet geleid tot een claim ten laste van het weerstandsvermogen. Het risico blijft actueel.
Grote tekorten op de arbeidsmarkt en het niet (tijdig) kunnen invullen van kritische functies waardoor duurdere inhuur noodzakelijk is.	Heeft niet geleid tot een claim ten laste van het weerstandsvermogen. De meeste functies in de formatie zijn inmiddels ingevuld. Maar het risico blijft actueel omdat mensen de organisatie ook weer verlaten
Afwijkingen op de raming open einde regeling Wmo ondersteuning	Heeft niet geleid tot een claim ten laste van het weerstandsvermogen. Het risico blijft actueel.
Bovenmatige stijging bouwkosten, schaarste bouwproducten en brandstof/energieprijzen	Heeft niet geleid tot een claim ten laste van het weerstandsvermogen. Het risico blijft actueel.
Jeugdhulp: - Ombouw gesloten jeugdhulp - Caseloadverlaging jeugdbescherming - Meerkosten (specialistische) jeugdhulp - Subregionale teams	Heeft niet geleid tot een claim ten laste van het weerstandsvermogen. Het risico blijft actueel.
Discontinuïteit bedrijfsvoering gemeente als gevolg van informatiebeveiligingsproblemen (hacking, gijzeling, ransomware etc.)	Heeft niet geleid tot een claim ten laste van het weerstandsvermogen. Het risico blijft actueel.

Conclusie

Voor zover de geïnventariseerde risico's zich in 2024 hebben voorgedaan, konden die altijd worden opgevangen binnen de bestaande begroting, en was een beroep op het weerstandsvermogen (Algemene reserve) niet nodig.

Risicoprofiel

Onderstaand zijn de belangrijkste risico's voor de gemeente weergegeven. Hierbij is tevens een inschatting gemaakt van de kans van optreden en de mogelijke maximale financiële gevolgschade. Het percentage geeft de invloed van het risico op het totaal benodigde weerstandsvermogen aan.

Risicogebeurtenis	Toelichting	Kans	Financieel Maximum	Invloed (%) weerstan
Afwijkingen op de raming open einde regeling Participatiewet Toename kosten bijzondere bijstand	De Participatiewet kent een open einde regeling. Het uitkeringsbestand kan jaarlijks fluctueren. De begroting is budgettair neutraal opgesteld (begrote uitgaven zijn gelijk gesteld aan de verwachte BUIG -uitkering). Mochten er meer kosten zijn dan begroot, moeten wij als gemeente de eerste 7,5% van de overschrijding dragen Er speelt landelijk "alleenverdienersproblematiek". Dit houdt het volgende in: een samenloop van regelingen pakt voor een groep alleenverdieners met een combinatie van inkomstenbronnen nadelig uit. Daardoor ontvangen zij minder huur- en zorgtoeslag dan wenselijk is. Als gevolg hiervan hebben zij een lager besteedbaar inkomen dan een vergelijkbaar huishouden met een volledige bijstandsuitkering en ligt dit inkomen onder het bestaansminimum (bijstandsnorm en maximale toeslagen). Gemeenten ontvangen budget om deze mensen te ondersteunen. Indien dit niet voldoende is, komen de meerkosten verhaald op de bijzondere bijstand.	75%	€ 500.000	15,3%
Geschil extra kosten zettingsproblematiek Grietpolderweg	Het geschil over de verantwoordelijkheid van de extra kosten voor de Grietpolderweg in het kader van de zettingsproblematiek is nog niet beslecht. De gevolgen worden geraamd tussen de € 0 en 2,5 miljoen. De gemeente is een procedure gestart bij de rechtbank. Ondanks, de in de ogen van de gemeente sterke positie, wordt in het kader van de risicoservering	25%	€ 2.500.000	25,5%
Grote tekorten op de arbeidsmarkt en het niet (tijdig) kunnen invullen van kritische functies waardoor duurdere inhuur noodzakelijk is.	Voor de gemeente is het een uitdaging om voldoende gekwalificeerde medewerkers te behouden en/of te werven. De druk op de medewerkers wordt groter gezien een aantal externe ontwikkelingen in zowel de sociale als ruimtelijke beleidsvelden. Hiermee bestaat er ook een risico op een hoger ziekteverzuim dan voorzien. Hoewel het arbeidsmarkt risico een lange termijn component kent, wordt in de risico reservering rekening gehouden met extra uitgaven voor komend jaar (de meerkosten tov het salarisbudget).	70%	€ 199.500	5,7%
Afwijkingen op de raming open einde regeling Wmo ondersteuning	De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) kent een open einde regeling. Ondanks de opgebouwde ervaring en kwaliteit van de prognoses kan het voorkomen dat grote en/of complexe woningaanpassingen noodzakelijk zijn.	50%	€ 200.000	4,1%
Bovenmatige stijging bouwkosten, schaarste bouwproducten en brandstof/energieprijzen	Als gevolg van de snel stijgende bouwprijzen is in de begroting rekening gehouden met indexaties. Zowel voor investeringsprojecten (indexatie) als voor beheerprojecten en regulier onderhoud is in de richtnota en begroting rekening gehouden met een aanzienlijke stijging. Omdat de markt op dit moment dermate volatiel en onvoorspelbaar is, wordt een extra risico reservering voor 2024 opgenomen.	20%	€ 2.930.000	23,9%
Jeugdzorg: -Ombouw gesloten jeugdhulp -Ombuiging jeugdzorg rendeert onvoldoende -Vervallen regionale solidariteitsprincipe	Op het gebied van jeugdzorg spelen meerdere risico's die we hier samenvoegen. Het gaat om de volgende risico's: - Ombouw gesloten jeugdhulp: de financiële situatie van aanbieders van gesloten jeugdhulp blijft precair. Mochten er extra middelen nodig zijn om de continuïteit van gesloten jeugdhulp te (blijven) borgen, zijn wij als gemeente verplicht om deze middelen beschikbaar te stellen. Gesloten jeugdhulp is namelijk aangewezen als cruciale zorg. De raad is per brief van mei 2023 over dit risico geïnformeerd. - Meerkosten (specialistische) jeugdhulp: we zien de afgelopen jaren lokaal en regionaal dat het beroep op de jeugdhulp blijft toenemen. Regionaal worden bezuinigingsmaatregelen voorbereid, maar het risico bestaat dat deze niet direct effect sorteren. Indien er geen ombuiging van instroom, doorstroom en uitstroom plaatsvindt, bestaat dan ook het risico dat het bedrag in de begroting onvoldoende is. -Regionaal solidariteitsprincipe komt te vervallen: Binnen de regio werken we met een solidariteitsprincipe. Dit houdt in elke gemeente een x% bijdraagt aan de regionale begroting. Het % is gebaseerd op het aandeel in de uitgaven t-2. Als besloten wordt te stoppen met het solidariteitsprincipe, gaat elke gemeente de werkelijke kosten betalen. Dit kan positieve effecten hebben, maar brengt ook een risico met zich mee. Dit risico is dat er door bepaalde uitzonderlijke situaties in individuele casuïstiek (bijvoorbeeld door uithuisplaatsing van meerdere kinderen in een gezin) er hogere kosten zijn dan verwacht.	75%	€ 750.000	23,0%
Discontinuïteit bedrijfsvoering gemeente als gevolg van informatiebeveiligingsproblemen (hacking, gijzeling, ransomware etc.)	Uit recent onderzoek van het Ministerie van Economische zaken wordt het risico op cyberschade steeds groter ingeschat. De kans op een brand is 1:8.000, de kans op een inbraak is 1:250 en de kans op een cyberaanval is 1:5 voor bedrijven. Daarnaast is de gemiddelde schade per incident inmiddels gestegen: van € 184.000,- naar € 300.000,-. In Nederland bedraagt de totale jaarlijkse schade als gevolg van cyberincidenten zo'n 10 miljard euro.	20%	€ 300.000	2,5%

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd (Monte Carlo simulatie). De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag niet nodig is. De kans is zeer klein dat alle risico's tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Onderstaande grafiek en tabel tonen de resultaten van de risicosimulatie.

Resultaten risicosimulatie

Zekerheidspercentage	Bedrag	Statistieken	Waarde
10%	€ 277.499	Minimum	€ 0
25%	€ 512.955	Maximum	€ 6.328.145
50%	€ 865.487	Gemiddeld	€ 1.193.333
75%	€ 1.682.928	Standaarddeviatie	€ 953.814
80%	€ 2.021.025	Absolute maximum	€ 7.046.000
90%	€ 2.683.309	Trekkingen	100.000
95%	€ 3.087.528		
99%	€ 4.139.048		

Uit de grafiek en tabel volgt dat het 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2,7 miljoen (benodigde weerstandscapaciteit). De norm van 90% wordt toegepast bij Nederlandse gemeenten. Extra zekerheid gaat vanaf dit punt een naar verhouding groter beslag leggen op de weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

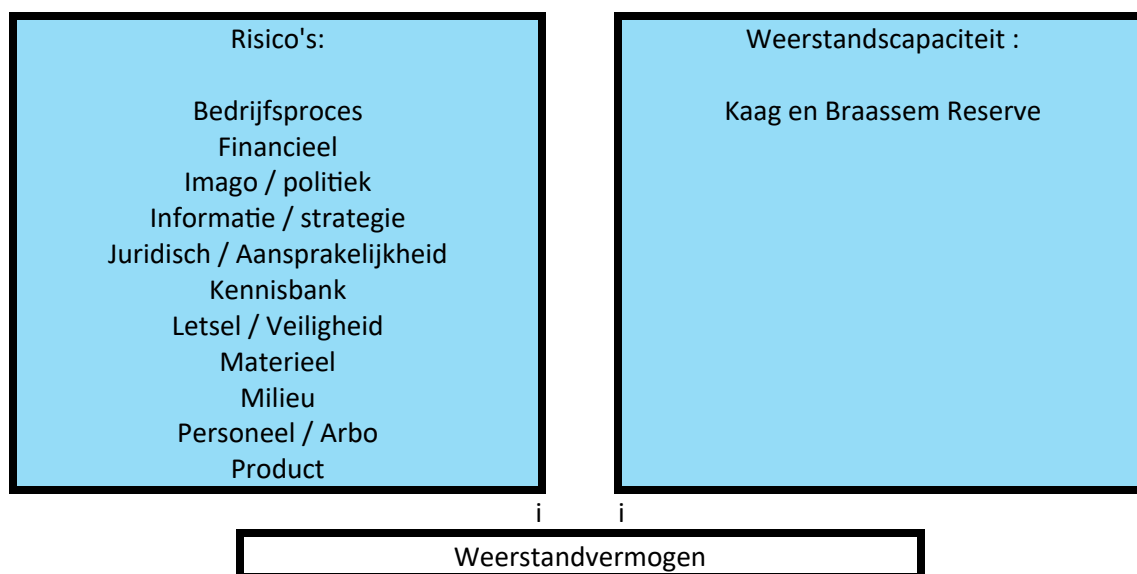
De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Kaag en Braassem bestaat uit de algemene reserve. Dit bestaat in het geheel uit middelen die de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Kaag en Braassem	€ 27 miljoen
Totale weerstandscapaciteit	€ 27 miljoen

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen

de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 27 miljoen}}{\text{€ 2,7 miljoen}} = 10,0$$

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	Ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

Het ratio van onze gemeente valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Structurele risico's en nieuwe ontwikkelingen

Bovenstaand is aangegeven welk beslag incidentele risico's kunnen hebben op de beschikbare weerstandscapaciteit. Hierbij is strikt aangegeven dat het om risico's gaat die de gemeente direct geld kosten. Aangenomen is dat structurele risico's niet worden verrekend. Met andere woorden de gemeente reserveert niet voor risico's met effecten die zich op middellange en lange termijn kunnen voordoen. Hiervoor worden besluiten genomen in het kader van beheersing daarvan, en de (financiële) gevolgen worden opgenomen in de begroting.

De structurele risico's waarop (extra) beheerst wordt:

- De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en gevolgen voor de gemeentelijke organisatie en dienstverlening op middellange termijn;
- Tijdige keuzes in beheer en onderhoud ten aanzien van stijgende prijzen, areaaluitbreiding, beheerniveau's en klimaatimpact;
- Bijsturing of tijdige signalering stijgende bijdragen aan verbonden partijen;
- Tijdige sturing op grondexploitaties in het kader van renteontwikkelingen (stijging);
- Renterisico en prijsrisico in het kader van de investeringen en projecten zoals de kindclusters en het Sportpad.
- Herziening inrichting jeugdhulp en de te realiseren hervormingen.

Conclusie

Ondanks de grote onzekerheden en verslechterde financiële omstandigheden kwalificeert ons weerstandsvermogen als uitstekend voor de korte termijn risico's. Wij hebben ruim voldoende buffer om incidentele tegenvallers op te vangen.

Financiële kengetallen

Al een aantal jaren maken de financiële kengetallen vast onderdeel uit van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van gemeentelijke jaarrekeningen. Er is vanuit het BBV geen normering aangegeven waaraan deze kengetallen kunnen worden getoetst. De provincies hebben in 2016 gezamenlijk met het ministerie van Binnenlandse Zaken signaleringswaarden benoemd. Deze signaleringswaarden passen wij hieronder toe bij de beoordeling van de kengetallen op zich en geven een indicatie over de financiële situatie van onze gemeente.

Algemeen beeld

Op basis van onderstaande beoordelingen kan worden geconcludeerd dat onze gemeente in het verslagjaar 2024 een redelijke tot goede financiële positie heeft. De meeste kengetallen vallen in de categorie minst risicovol of neutraal. Pas als er meerdere kengetallen in de meest risicovolle categorie vallen, kan dit wijzen op een zwakke financiële positie. Onderstaande kengetallen geven alleen een beeld over het verslagjaar (begroot en werkelijk) en het voorgaande verslagjaar. In de begroting wordt het meerjarig toekomstbeeld geschetst.

Het totaaloverzicht aan financiële kengetallen geeft het volgende meerjarenbeeld:

Jaarverslag jaar 2024	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2023	Begroting 2024	Verslag 2024
Kengetallen:			
netto schuldquote	40%	103%	41%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	29%	92%	31%
solvabiliteitsratio	44%	28%	44%
structurele exploitatieruimte	10%	1%	8%
grondexploitatie	2%	6%	-1%
belastingcapaciteit	114%	103%	115%

1. Netto Schuldquote

In dit kengetal wordt het bedrag van de financieringsmiddelen (schulden) minus de financiële activa (vorderingen) uitgedrukt in % van de totale baten in het jaar.

Kengetal:	Verslag 2023	Begroting 2024	Verslag 2024
netto schuldquote	40%	103%	41%

Inzicht

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de netto schuldenlast uitgedrukt in een percentage van de totale baten exclusief reservemutaties.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
< 90%	minst risicovol
90% > 130%	neutraal
> 130%	meest risicovol

Oordeel: minst risicovol

In 2024 is de netto schuldquote ruim onder de 90% en is daarmee een stuk gunstiger dan begroot. Het grote verschil wordt primair veroorzaakt door het planningsoptimisme van uitgaven op kredieten, kapitaalstortingen voor de VOF ten tijde van de begrotingsopstelling, en de meevallers in de reguliere exploitatie. We leenden uiteindelijk veel minder dan was begroot.

2. Netto Schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

In dit kengetal wordt het vorige kengetal gecorrigeerd met de aan derden doorgeleende gelden.

Kengetal:	Verslag 2023	Begroting 2024	Verslag 2024
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	29%	92%	31%

Inzicht

De gecorrigeerde netto schuldquote is in feite een nadere analyse van de netto schuldquote waarbij de invloed van afgesloten leningen die zijn doorbetaald aan derden is geëlimineerd. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft hierdoor een gunstiger beeld.

Signaalwaarde

De netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen draagt dezelfde signaalwaarden als de netto schuldquote.

Oordeel: minst risicovol

De netto schuldquote geeft hetzelfde beeld als de schuldquote.

3. Solvabiliteitsratio

In dit kengetal wordt het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

Kengetal:	Verslag 2023	Begroting 2024	Verslag 2024
solvabiliteitsratio	44%	28%	44%

Inzicht

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
> 50%	minst risicovol
20% > 50%	neutraal
< 20%	meest risicovol

Oordeel: neutraal

De solvabiliteitsratio is ten op zichte van de begroting verbeterd. Dat hangt samen met het feit dat er minder is geleend (zie schuldquote), dit leidt tot een lager balanstotaal, terwijl anderzijds ook het eigen vermogen is toegenomen door onderbesteding bij de exploitatie (=positief jaarresultaat).

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal worden de structurele baten verminderd met de structurele lasten en dit saldo wordt weergegeven in een percentage van de totale baten.

Kengetal:	Verslag 2023	Begroting 2024	Verslag 2024
structurele exploitatieruimte	10%	1%	8%

Inzicht

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Een positief percentage geeft aan dat de structurele baten van de gemeente toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Hiermee kan worden beoordeeld of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
Begrotingsruimte > € 0	minst risicovol
Begrotingsruimte = € 0	neutraal
Begrotingsruimte < € 0	meest risicovol

Oordeel: minst risicovol

Het jaarrekeningresultaat geeft een exploitatieoverschot en daarmee kwalificeert dit kengetal als minst risicovol. Maar bij de jaarrekening wordt slechts over een momentopname gerapporteerd. Er wordt niet meerjarig voorruit gekeken. Daarmee is het kengetal nu van beperkte betekenis.

5. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de boekwaarde van de grondposities) is ten opzichte van de jaarlijkse baten.

Kengetal:	Verslag 2023	Begroting 2024	Verslag 2024
grondexploitatie	2%	6%	-1%

Inzicht

Dit kengetal geeft aan of een gemeente verhoudingsgewijze veel middelen heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit is geld dat nog terugverdiend moet worden uit de grondverkopen. Het risico of dit wel of niet lukt is afhankelijk van de vraag en het aanbod.

Signaalwaarde

Waarde	Oordeel
< 20%	minst risicovol
20% > 35%	Neutraal
> 35%	meest risicovol

Oordeel: minst risicovol

Uit de berekende kengetallen kan worden geconcludeerd dat de gemeente eind 2024 een gezonde grondpositie heeft. Het percentage ligt lager dan begroot en is in de afgelopen jaren steeds iets gunstiger geworden. Paragraaf 7 geeft meer inzicht in de grondexploitaties.

6. Kengetal belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit drukt de gemiddelde belastingdruk uit in een percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetal:	Verslag 2023	Begroting 2024	Verslag 2024
belastingcapaciteit	114%	103%	115%

Inzicht

Dit kengetal is voorgeschreven om inzicht te krijgen in de belastingcapaciteit. Hierbij wordt gekeken hoe de lokale belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

Signaalwaarde

Waarde	oordeel
< 95%	minst risicovol
95% > 105%	neutraal
> 105%	meest risicovol

Oordeel: meest risicovol

Bij deze indicator worden de woonlasten voor een huiseigenaar (OZB, riool- en afvalheffing) vergeleken met het landelijk gemiddelde. Een laag percentage suggereert weinig risico omdat er nog ruimte is om de belastingen te verhogen. Wij zitten met 115% boven gemiddeld. Daar hoort wel een nuancering bij. Het landelijk gemiddelde waarmee wordt vergeleken, is dat van vorig jaar. Dit kengetal vergelijkt dus onze woonlasten van 2024 met het landelijk gemiddelde van 2023. Een tweede nuancering betreft de interpretatie van het oordeel 'meest risicovol'. In de algemene uitkering maakt het Rijk een normatieve raming van de door ons te heffen OZB. Maar wij heffen veel minder OZB dan de rijksnorm. In de berekening van onze benodigde algemene uitkering, gaat het rijk er van uit dat wij OZB-inkomsten genereren conform hun rijksnorm.

Paragraaf 3 – Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente beheert de openbare ruimte en gebouwen waarin wordt gewerkt en gerecreëerd. In beleidsvisies en beheerplannen geven we richting aan het meerjarig beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Voor een effectieve en efficiënte uitvoering pakken we het beheer en onderhoud zoveel mogelijk integraal op.

Onderstaande tabel geeft inzicht in het te onderhouden areaal van de gemeente.

Het beheerareaal

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR:*)		Riolering:	
Groen		Kolken	9500 stuks
- Hagen (omtrek in m1) - Gras/Gazon (in km2) - Gras/Berm (in km2) - Gras/Bloemrijk (in km2) - Cultuur beplanting (in km2) - Natuurlijke beplanting (in km2)	19246 0,235 0,569 0,243 0,140 0,176		
Bomen	10.017 stuks	Vrij verval riool	153 km
Water	0,172 km ²	Drukriool (incl. persleiding)	138 km
		Gemalen	96 stuks
Beschoeiing of natuurvriendelijke oever		Pompputten (in beheer)	772 stuks
- Beschoeiing (in m1) (beschoeid, palenrij en damwand. - Natuurvriendelijke oever (in m1) (NVO, onderwaterbeschoeiing)	44.298350 4.558		
Straatmeubilair	1475 stuks (totaal)	Verharding:	
- Prullenbakken (Afvalbakken, containers, blikvanger en hondenpoepbak) - Banken - Overig	559 stuks 413 stuks 503 stuks	Elementen Asphalt Beton Halfverharding	735.130 m2 683.893 m2 5468 m2 15.757 m2
Speeltoestellen	422 stuks	Verkeersborden	5698 stuks
Lichtmasten	5.136 stuks		
Kunstwerken: Aanleginrichting (remmingswerk)	4 stuks		
Steiger	20 stuks		
Bruggen (beweegbaar)	11 stuks		
Bruggen (vast)	208 stuks		
Dammen	7 stuks		
Damconstructies	1 stuks		
Grondkeringen	26		
Keermuur	5		

Schutsluis	1		
Trappen	4		
Voetgangerstunnel RV	1		
Viaduct RV	1		
Waterreguleringswerken	6		
Duikers <1 m1	354		
Duikers >2 m2	32		

* Eenheden zijn afgeleid van het IBOR en geactualiseerd op basis van de areaalvlakken in het beheerprogramma Geovisia.

Gebouwen:	Stuks
Gebouwen waarvan:	34
- Groep 1 (vaste voorraad)	15
- Groep 2 (beheer door sportbedrijf)	3
- Groep 3 (losse voorraad)	7
- Groep 4 (reeds uitgefaseerde voorraad)	8

Begin 2020 is het IBOR (Integraal Beheerplan Openbare Ruimte) door de gemeenteraad vastgesteld voor de periode 2020-2024. Doel van het IBOR is om de openbare ruimte schoon, heel en veilig te beheren, afgestemd op de behoefte van de (deelgebieden binnen de) gemeente binnen daarbij passend budget. Beheeronderdelen die niet in het IBOR zijn meegenomen, zoals civiele kunstwerken, riolering en gebouwen, zijn vastgelegd in aparte beheerplannen. Onderstaande tabel geeft de actuele stand van zaken van de diverse beheerplannen weer.

Beheerplan	Datum raadsbesluit	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
IBOR	2020	2024	Ja	Nee
Watertakenplan	Q4 2023	2027	Ja	Nee
Gebouwen	Q4 2019	2024	Ja	Nee
Civiele kunstwerken	2021	2024	Ja	nmb

Kwaliteit

Beheercategorie - Beheergroep	Doorgaande wegen	Bedrijventerrein	Woongebieden	Fietspaden	Buitengebied	Centra
GROEN	< C >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
VERHARDING	< C >	< C >	< B >	< B >	< C >	< B >
WATER	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >	< C >
MEUBILAIR	< C >	< C >	< C >	< B >	< C >	< B >
REINIGING	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >	< B >

In bovenstaande figuur zijn de door de gemeenteraad vastgestelde beeld kwaliteitsniveaus weergegeven waarmee de openbare ruimte in de verschillende deelgebieden wordt onderhouden. Aan de kwaliteitsniveaus zijn normbedragen en te onderhouden arealen gekoppeld, op basis

waarvan het totaal benodigde beheerbudget is vastgesteld en toegekend. Hierbij is A een hoge beeldkwaliteit aflopend naar D met een lage of onvoldoende beeldkwaliteit.

Het is belangrijk om op te merken dat beeldkwaliteit en technische kwaliteit twee verschillende dingen zijn. Beeldkwaliteit C houdt bijvoorbeeld in dat de technische kwaliteit van de weg al fors verminderd is. In het nieuwe IBOR dat in 2025 zal moeten worden vastgesteld. Zal de nadruk meer komen te liggen op de technische kwaliteit van onze wegen.

Riolering

Het beheer en onderhoud van de riolering vallen binnen de kaders van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019 - 2023 (GRP). In 2023 werd een nieuw plan, het Watertakenplan 2024-2027, opgesteld en in december door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan biedt inzicht in de beleidskaders en schetst onze visie en ambities voor de komende jaren.

Dit Watertakenplan beschrijft hoe we de aankomende jaren (2024-2027) invulling geven aan onze watertaken. Dit plan biedt inzicht in de beleidskaders en schetst onze visie en ambities voor de komende jaren. Binnen het programma water en riolering worden specifieke plannen gemaakt om invulling te geven aan de verschillende zorgplichten in de nieuwe planperiode. Bovendien wordt in het Watertakenplan de benodigde financiering, ontwikkeling van de rioolheffing en personele capaciteit besproken.

In 2024 is gestart met de implementatie van het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW, voorheen bekend als BRP). In het SSW worden alle delen van het stedelijk watersysteem gedetailleerd beschreven, inclusief hun functioneren, evaluatie en eventuele benodigde maatregelen. Dit biedt een uitgebreide kijk op de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater, waarbij niet alleen de riolering, maar ook de openbare ruimte en het oppervlaktewater betrokken zijn.

Civiele kunstwerken

Civiele kunstwerken zijn essentiële bouwwerken in de openbare ruimte, waaronder bruggen, viaducten, duikers, kademuren, sluizen en veerstoeppen. Gezien de waterrijke omgeving van Kaag en Braassem, beschikt de gemeente over een aanzienlijk aantal van deze objecten.

Het huidige beheerplan, dat loopt tot eind 2024, omvat een uitvoeringsprogramma voor groot onderhoud en vervanging. Dit plan markeert de overgang van incident-gestuurd naar risico-gestuurd beheer, waarbij de nadruk ligt op het plannen en uitvoeren van onderhoud op het meest geschikte moment. Dit vermindert de risico's op schadeaansprakelijkheid, kapitaalvernietiging en functieverlies.

Enkele bruggen zijn niet opgenomen in het onderhoudsprogramma 2020-2024, maar naderen het punt waarop ze binnenkort moeten worden onderhouden of vervangen. Deze bruggen zijn relevant voor de ontsluitingsroutes van de ontwikkeling van Braassemerland. Het is daarom essentieel dat de onderhoudsmaatregelen worden afgestemd op het toekomstige gebruik. Door de ontwikkeling zal de belasting op deze bruggen toenemen, hoewel de exacte effecten op de bestaande kunstwerken nog niet duidelijk zijn.

Openbaar groen en water

Er is veel werk uitgevoerd aan het in kaart brengen van al het in beheer zijnde openbaar groen. Dankzij deze inspanningen is er nu een helder en completer beeld van de omvang en de staat van het groen- en waterbeheer. Met deze gedetailleerde informatie kunnen we nu veel doelmatiger te werk gaan. We kunnen beter plannen en prioriteiten stellen voor onderhoudswerkzaamheden, zoals baggeren, vervangen beschoeiingen, onderhoud bomen, enz. Door het duidelijker in kaart brengen van het openbaar groen en water is het beheer ervan aanzienlijk verbeterd, wat uiteindelijk bijdraagt aan een betere onderhouden leefomgeving voor alle inwoners.

Wegen (asfalt, elementen, beton en half verharding)

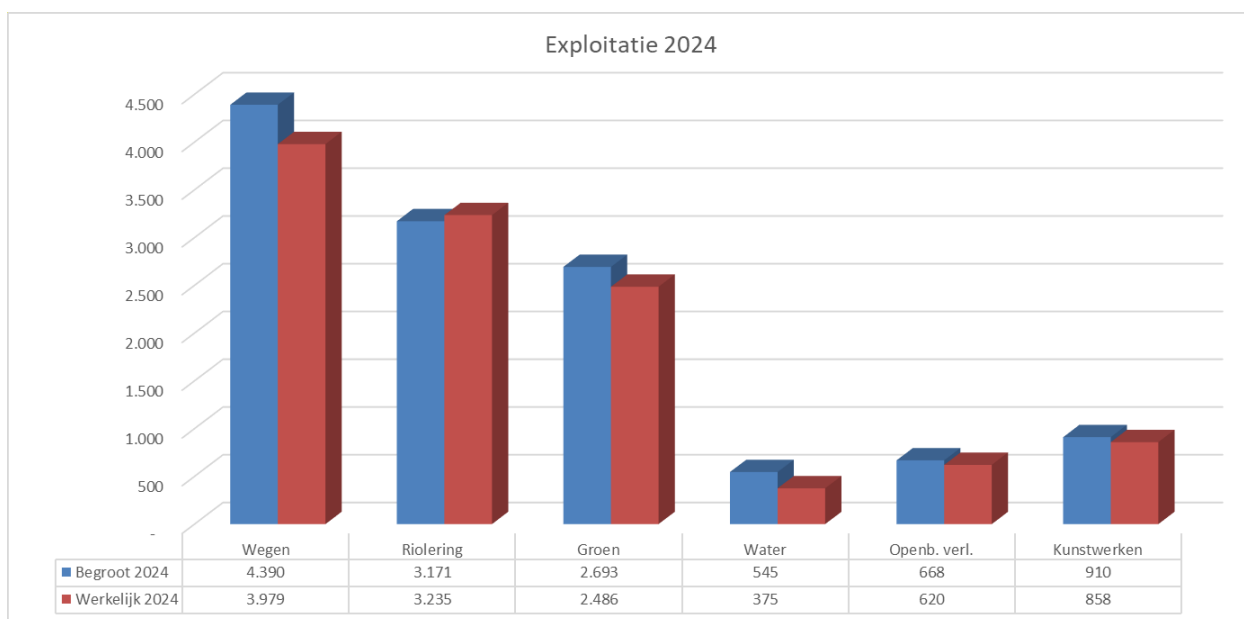
2024 was een uitdagend jaar wat betreft het onderhoud van de wegen. Begin 2024 is de raamcontractant voor het onderhoud elementen verharding(bestrating) failliet gegaan. Hierdoor heeft de organisatie moeten bijschakelen. Er is er een partij gevonden die het onderhoud aan de element verharding heeft overgenomen. Terwijl tegelijkertijd zowel het Asfalt bestek als het elementen bestek opnieuw werden aanbesteed. Ondanks deze uitdagingen heeft de organisatie goede stappen kunnen zetten in het wegonderhoud. Zo bleek ook uit de visuele inspectie die is uitgevoerd ten behoeve van het nieuwe IBOR.

Gebouwen

De gemeente bezit gebouwen en bouwwerken. Deze zijn opgenomen in een meerjaren onderhoudsplan (MJOP). De gebouwen zijn verdeeld in meerdere groepen, met verschillende onderhoudsniveaus. De vaste voorraad (groep één) bestaat uit gebouwen die we in principe willen behouden, zoals de gemeentelijke huisvesting. De gebouwen worden redelijk tot goed onderhouden. De (sport)gebouwen die worden geëxploiteerd het Sportbedrijf, betreffen groep twee. Het Sportbedrijf verzorgt ook het (groot)onderhoud van deze gebouwen. De losse voorraad (groep drie) bestaat uit gebouwen die de gemeente wenst af te stoten. Het onderhoudsniveau van groep drie is sober en doelmatig.

Financieel

In onderstaande figuur zijn de geraamde en de werkelijke kosten/opbrengsten voor 2024 van de exploitatie weergegeven:

*) Bedragen x € 1.000. Dit betreft de lasten en baten per taakveld, inclusief salarislasten en kapitaalslasten.

Paragraaf 4 – Financiering

In de Financiële verordening van de gemeente Kaag en Braassem is in artikel 21 opgenomen dat de gemeente jaarlijks bij de begroting en de jaarstukken in de paragraaf financiering verslag doet van de wijze waarop de gemeente de treasuryactiviteiten uitvoert.

Hierbij komen in ieder geval de volgende punten aan de orde:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- de rentevisie;
- het kredietrisicobeheer;
- de liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte voor de komende vier jaar;
- de schulden met een looptijd korter dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de schulden met een looptijd langer dan een jaar en het gemiddelde verschuldigde rentepercentage;
- de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan grondexploitaties, investeringen en taakvelden wordt toegerekend.

Hiermee is deze paragraaf het instrument voor het transparant maken van de treasuryfunctie. De uitgangspunten en richtlijnen voor het treasurybeleid zijn vastgelegd in de financiële verordening (artikel 17). De regels voor de uitvoering van de treasuryfunctie zijn opgenomen in het treasurystatuut.

Renterisicobeheer

Wet Fido en financiering

De wet Fido beoogt decentrale overheden een kader te geven om renterisico's op leningen zo beperkt mogelijk te houden. Renterisico ontstaat door wijzigingen in rentepercentages van opgenomen langlopende leningen en kasgeldleningen. Er zijn twee verplichte richtlijnen in de wet Fido om de renterisico's te bewaken en te beheersen; de kasgeldlimiet voor korte financiering en de renterisiconorm voor lange financiering.

Kasgeldlimiet

De door het rijk opgelegde kasgeldlimiet beperkt het risico van stijgende rentelasten voor de kortlopende financiering. De limiet beperkt de maximale omvang van de korte schuld (looptijd < 1 jaar) tot 8,5% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Voor 2024 bedraagt de limiet voor de gemeente Kaag en Braassem € 6,6 miljoen. Bij het aantrekken van kortlopende financiering wordt bewaakt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet niet overschrijdt. In het onderstaande overzicht is zichtbaar dat de kasgeldlimiet in 2024 niet is overschreden, aangezien de gemeente gedurende het grootste deel van het afgelopen jaar een overschot aan middelen heeft gehad.

													bedrag x € 1.000
Kasgeldlimiet 2024	1 jan 2024	1 feb 2024	1 mrt 2024	1 apr 2024	1 mei 2024	1 jun 2024	1 jul 2024	1 aug 2024	1 sep 2024	1 okt 2024	1 nov 2024	1 dec 2024	1 jan 2025
viottende schuld:													
Kasgeldlening													
Liquide middelen	2.221	4.293											
(1) viottende schuld:	2.221	4.293	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
viottende middelen:													
Deposito													
Liquide middelen			1.066	3.089	2.832	4.367	7.321	3.498	1.633	2.685	8.807	7.475	785
(2) viottende middelen:	0	0	1.066	3.089	2.832	4.367	7.321	3.498	1.633	2.685	8.807	7.475	785
(3) netto viottend (+) of overschot middelen (-)	2.221	4.293	-1.066	-3.089	-2.832	-4.367	-7.321	-3.498	-1.633	-2.685	-8.807	-7.475	-785
(4) gemiddelde van (3)			1.816			-3.430			-4.151			-6.322	
kasgeldlimiet													
(7) begrotingsomvang			70.173			70.173			70.173			70.173	
(8) het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage			8,5%			8,5%			8,5%			8,5%	
(5) kasgeldlimiet (7x8)			5.965			5.965			5.965			5.965	
(6a) ruimte onder de kasgeldlimiet (5>4)			-4.149			-9.394			-10.115			-12.287	
(6b) overschrijding van de kasgeldlimiet (4>5)													

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de langlopende financiering. De norm bevordert de spreiding van de looptijden van de kapitaalmarktleningen (looptijd > 1 jaar) door de omvang te beperken van de leningen waarvoor de rente in een bepaald jaar moet worden aangepast. Het rijk heeft de maximale omvang van leningen met een renteaanpassing vastgesteld op 20% van de totale lasten van de primaire programmabegroting. Het maximale bedrag aan aflossingen en renteherziening op de vaste schuld bedraagt daardoor in 2024 € 15,7 miljoen. In 2024 is voor € 10,9 miljoen afgelost; waardoor de renterisiconorm niet is overschreden. Op basis van de meerjarenbegroting is de verwachting dat we de renterisiconorm de komende jaren niet zullen gaan overschrijden.

						bedrag x € 1.000
Renterisico(norm) op vaste schuld	2024	2025	2026	2027	2028	
renterisico op vaste schuld						
(1a) renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0	0	
(1b) renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0	0	
(1) netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0	0	
(2) betaalde aflossingen	10.883	10.894	12.605	11.293	8.050	
(3) renterisico op vaste schuld (1+2)	10.883	10.894	12.605	11.293	8.050	
renterisiconorm						
(4a) begrotingsomvang	78.366	90.234	92.293	85.259	85.692	
(4b) het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%	
(4) renterisiconorm (4ax4b)	15.673	18.047	18.459	17.052	17.138	
(5a) ruimte onder renterisiconorm (4>3)	4.790	7.153	5.854	5.759	9.089	
(5b) overschrijding renterisiconorm (3>4)						

Rentevisie

De rente voor langlopende leningen is afgelopen jaar weer iets gedaald en bedraagt ultimo 2024 3,23%. Voor de begroting hebben we altijd de rentevisie van de BNG (Bank Nederlandse gemeenten) gevolgd. De BNG deed een voorspelling van de rente over 1 jaar. Echter, de BNG publiceert sinds 2024 geen rentevisie meer. Daarom is gekozen om voor de begroting de actuele rente van de BNG als uitgangspunt te nemen. Voor de nieuwe leningen en herfinancieringen in de meerjarenraming hanteren we: 3,16%, op basis van een 10-jaars fixed lening, peildatum 1 augustus 2024.

Kredietrisicobeheer

Regeling Schatkistbankieren voor decentrale overheden en uitgezette gelden

De regeling Schatkistbankieren heeft tot gevolg dat de decentrale overheden verplicht zijn om financiële overschotten, als ze die hebben, bij het rijk onder te brengen. De maatregel is bedoeld om de EMU-positie van Nederland te verbeteren. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden (niet zijnde verticaal toezicht). Wel is er sprake van een bepaald

drempelbedrag dat de gemeente maximaal buiten de schatkist van het rijk mag houden. De ondergrens van het drempelbedrag is verhoogd van 0,75% naar 2% van het begrotingstotaal; wat voor de gemeente Kaag en Braassem neerkomt op € 1,6 miljoen in 2024. Over de middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, vergoedt de schatkist rente (ESTER / daggeldrente (r/c) of inleenrente (deposito)). De stand in de schatkist per 31 december 2024 is voor de gemeente € 239k (r/c saldo) en € 0 (depositosaldo). In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag ad € 1,6 miljoen.

	bedrag x €1.000
Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2024	
1e kwartaal	262
2e kwartaal	524
3e kwartaal	507
4e kwartaal	578

Verstrekte leningen en uitgezette leningen

De gemeente Kaag en Braassem heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen (door)verstrekkt aan woningcorporaties, verenigingen/stichtingen, SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting) en personeel (hypothecaire leningen; er worden geen nieuwe hypothecaire leningen verstrekt). Eind 2024 is er aan (door)verstrekte leningen een boekwaarde van € 4,8 miljoen. Daarnaast is een converteerbare obligatielening aan Alliander beschikbaar gesteld van € 2,7 miljoen.

Verstrekte gemeentegaranties

De gemeente Kaag en Braassem staat eind 2024 voor een aantal geldgevers ten bedrage van € 0,4 miljoen borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die zijn aangetrokken door verenigingen of stichtingen die activiteiten verzorgen die in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Tevens staat de gemeente garant voor hypotheekleningen op woningen van inwoners ad € 0,5 miljoen. Dit betreft de afloop van in het verleden verstrekte garantstellingen, waarvoor de gemeente nog steeds garant staat. Al geruime tijd valt dit onder de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) en de gemeente gaat sindsdien geen nieuwe garanties meer aan (voor hypotheekleningen op woningen voor andere garantstellingen stellen we ons terughoudend op). Daarnaast staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) borg voor leningen aan woningbouwcorporaties ten bedrage van € 56,2 miljoen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken.

In het treasurystatuut is vastgelegd dat voor het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van middelen uit hoofde van de publieke taak goedkeuring nodig is van het college (tot € 50.000) dan wel de gemeenteraad (hoger dan € 50.000). De treasurycommissie is bevoegd tot het aantrekken en uitzetten van gelden.

Tot en met juli 2021 had het WSW met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties 'Stichting Woondiensten Aarwoude' en 'Stichting WYwonen' (voorheen Meerwonen), tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (= wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)). WSW staat borg voor deze leningen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden, is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken. In verband met de veranderde werkwijze van de achtervang heeft de WSW vanaf 1 augustus 2021 een nieuwe achtervangovereenkomst gesloten met alle gemeenten; waarbij alle contracten per die datum gelijk zijn getrokken. Hierbij worden de nieuwe leningen via een verdeelsleutel toegewezen aan de

gemeenten waar de corporatie werkzaam is. Voorheen werd een lening één op één gekoppeld aan een gemeente.

Gemeentefinanciering

Wet Hof en EMU-saldo

De wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) zorgt ervoor dat de schulden van de totale Nederlandse overheid niet te hoog worden. Het EMU-saldo van de decentrale overheden telt mee voor het EMU-saldo van de totale Nederlandse overheid. Om het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk te bepalen, moeten de decentrale overheden gegevens aanleveren zoals het opnemen van de meerjarige EMU-begrotingsgegevens in de begroting. Daarnaast wordt de ontwikkeling van het EMU-saldo gevolgd door middel van verplichte rapportages (lv3) aan het Centraal Bureau van de Statistiek. Voor decentrale overheden is een gezamenlijk plafond voor de tekortnorm vastgesteld (macronorm). Bij een (dreigende) structurele overschrijding van de vastgestelde tekortnorm voor de decentrale overheden samen, kunnen maatregelen volgen via een correctiemechanisme (bestuurlijke afspraken over verbeterplannen EMU-saldo) en in uiterste geval kan het sanctiemechanisme in werking treden (zoals het faseren van investeringen of in uiterste instantie het opleggen van kortingen). Voor de gemeente Kaag en Braassem is het gerealiseerde EMU-saldo over boekjaar 2024 € 6,7 miljoen negatief (= tekort; er is meer uitgeven dan ontvangen). Op dit moment zijn er geen consequenties.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Voor het uitoefenen van de treasuryfunctie is inzicht nodig in de huidige en toekomstige kasstromen. Deze kasstromen bestaan uit:

1. de kasstroom uit operationele activiteiten (de exploitatie);
2. de kasstroom uit investeringen;
3. de kasstroom uit financieringsactiviteiten (aflossingen en stortingen van aangetrokken en uitgezette geldleningen).

Het inzicht hierin wordt verkregen door het permanent actualiseren van onze liquiditeitsplanning. Uit de jaarcijfers 2024 is een financieringoverschot van € 2,5 miljoen zichtbaar (excl. jaarrekeningresultaat). Dit zal voornamelijk ingezet worden voor de financiering van de bouwgrondcomplexen.

In 2024 hebben we geldleningen afgelost en aangetrokken/geherfinancierd, samen € 16,2 miljoen (deels in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). Daarnaast zijn er verder geen kortlopende leningen aangetrokken.

Het onderstaande overzicht geeft de mutaties weer in de leningenportefeuille 2024 ev:

Mutaties in de leningenportefeuille	bedrag x € 1.000				
	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	40.186	45.502	97.109	127.504	132.211
(her)financiering	16.200	62.500	43.000	16.000	11.750
Reguliere aflossingen	10.883	10.894	12.605	11.293	8.050
Vervroegde aflossingen	-	-	-	-	-
Stand per 31 december	45.502	97.109	127.504	132.211	135.911
Gemiddeld rentepercentage	2,91%	3,03%	3,16%	3,21%	3,12%

In tegenstelling tot de groei van de schuld (die aan een maximum gebonden is door de Wet Hof) is de hoogte van de schuld een politieke keuze zolang de schuld beheersbaar blijft. Dat wil zeggen dat de gemeente bij een scenario met economisch slecht weer genoeg geld moet overhouden om aan de schuldverplichtingen (aflossingen en interest) te kunnen blijven voldoen zonder dat de noodzakelijke publieke voorzieningen in de knel komen. Daarnaast is het de samenhang tussen meerdere factoren – in dit geval de schuldpositie, de structurele weerstandscapaciteit en de rek in de

belastingopbrengsten – die bepaalt of de gemeente financieel gezond is (zie voor nadere toelichting paragraaf weerstandsvermogen).

Financieringswijze

Zolang de kortlopende rente lager is dan de rente op de kapitaalmarkt, wordt de ruimte die de kasgeldlimiet biedt zoveel mogelijk benut. Indien nodig worden langlopende leningen aangetrokken om een overschrijding van de limiet tegen te gaan. Bij de keuze van de looptijden van financieringsmiddelen is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk aansluiten bij de financieringsbehoefte uit de liquiditeitsplanning.

Rentetoerekening en renteresultaat

Het saldo van de externe rentelasten en -baten moet in eerste aanleg worden toegerekend aan de grondexploitatie en taakvelden die op projectbasis zijn gefinancierd. Het resterende saldo wordt samen met de rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, omgeslagen naar de taakvelden die integraal zijn gefinancierd.

Het renteomslagpercentage wordt vervolgens berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd (= 1,45%); waarbij het renteomslagpercentage binnen een marge van 0,5% mag worden afgerond (= 1,50%). Het financieringsresultaat voor 2024 komt dan uit op € 40.454 voordelig.

Door de aantrekkende rente op de kapitaalmarkt en nieuwe investeringen; is de verwachting dat de rekenrente zal gaan stijgen door het aflopen en herfinancieren van langlopende leningen en het aantrekken van nieuwe langlopende leningen.

Renteschema 2024				
De externe rentelasten over de korte en lange financiering			€ 1.259.451	
De externe rentebaten (idem)	-/-		€ 394.430	
Saldo rentelasten en rentebaten			€ 865.021	
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend		€ 144.914		
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-€ 201.596		
			-/-	-€ 56.682
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				€ 921.703
Rente over eigen vermogen			€ 0	
Rente over voorzieningen			€ 255.283	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			€ 1.176.986	1,45%
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	€ 1.217.440		1,50%
Renteresultaat op het taakveld treasury			-€ 40.454	-0,05%

Paragraaf 5 – Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de gemeente heeft een belangrijke rol in de realisatie van de doelen van de gemeente. Bedrijfsvoering is een onderdeel van zowel de primaire processen, dienstverlening aan inwoners en van beleids- en bestuurlijke processen, als ook de ondersteunende processen, het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning. Hieronder lichten we de belangrijkste bedrijfsvoeringsonderdelen toe die in 2024, naast de reguliere werkzaamheden, extra inspanningen leveren om de doelstellingen van de bedrijfsvoering te realiseren.

Organisatie en overhead

Onze ambtelijke organisatie is de afgelopen jaren steeds meer toegegroeid (en zal dat de komende jaren blijven doen) naar een organisatie die bestaat uit een vaste ambtelijke kern, met daaromheen een flexibele schil. Deze flexibele schil wordt afhankelijk van de vraag geactiveerd. In 2024 is de personeelsbegroting volledig opnieuw opgesteld, naar aanleiding van de gewijzigde organisatiestructuur. Ultimo 2024 beschikte de gemeentelijke organisatie van Kaag en Braassem over 178,92 fte incl. 3,03 fte griffie. Dit is omgerekend 6,10 fte per 1000 inwoners. Van deze 178,92 fte was ultimo 2024 9,65 fte vacant. Dit houdt in dat de bezetting 169,27 fte bedroeg en dat is 5,77 fte per 1000 inwoners.

Er wordt extern ingehuurd om de vacatures (deels) in te vullen. In een enkel geval wordt een (parttime) functie bewust extern ingevuld, zoals de functie van planeconoom. Voor een aantal vacatures blijkt het echter moeilijk om goed gekwalificeerde medewerkers te vinden. Als een vacature te lang open blijft staan, is externe inhuur nodig. Ook wordt er extern ingehuurd als gevolg van (tijdelijke) projecten of ontwikkelingen die niet binnen de bestaande formatie kunnen worden opgevangen. Momenteel is nog 9,65 fte vacant. Indien deze vacatures voor 2025 niet kunnen worden ingevuld, worden die vacaturebudgetten ingezet voor externe inhuur.

In de afdeling Dienstverlening zijn alle taken met betrekking tot de bedrijfsvoering ondergebracht. Het merendeel wordt tot de overhead gerekend. Overhead is het geheel van functies gericht op sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hierbij zijn BBV-regels en de uitgangspunten van de Notitie Overhead van de BBV toegepast. Onze overhead bedraagt in 2024 € 11 miljoen. Uitgedrukt in een percentage van de totale geraamde lasten, zijnde € 89,5 miljoen bedraagt dit percentage 12%. Zie verder ook de Regeling beleidsindicatoren op pagina 26.

ICT en informatiebeheer

De gemeente opereert steeds meer in een netwerksamenleving, in directe communicatie met bijvoorbeeld scholen, handhavers, zorgverleners en bedrijven. Ook inwoners willen zaken met de gemeente direct via hun mobiele apparaten af kunnen handelen, net zoals dat in de zakelijke dienstverlening gebeurt. Men wil daarnaast inzage in wat de gemeente met persoonlijke gegevens doet en verwacht dat deze gegevens bij gemeenten in veilige handen zijn. Als gemeente zien wij ook dat de kwaliteit van gemeentelijke beleidsvorming en dienstverlening meer en meer afhankelijk raakt van betrouwbare en moderne ICT. Een groot deel van deze ontwikkelingen is vastgelegd in beleid dat door de rijksoverheid is vastgesteld. Ook worden de eisen omtrent informatieveiligheid steeds strenger. Op de volgende manier hebben wij in 2024 gewerkt aan de eisen die de samenleving en de overheid aan ons stelt:

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)

De Wmebv regelt dat inwoners en ondernemers hun zaken die ze met de gemeente moeten doen, digitaal kunnen afhandelen. Vorig jaar was de verwachting dat de Wmebv op 1 juli 2024 in werking zou treden. Inmiddels is duidelijk dat de Wmebv naar verwachting op 1 januari 2026 in werking zal treden. Ondanks het feit dat de Wmebv is uitgesteld zijn wij er toch mee aan de slag gegaan. In mei is er een kanaalaanwijzingsbesluit genomen. Zo is duidelijk voor onze inwoners, bedrijven en

instellingen welke kanalen beschikbaar zijn voor welke producten en diensten. Er wordt alleen om noodzakelijke gegevens gevraagd voor het aangevraagde product of dienst, we verstrekken een ontvangstbevestiging en sturen een afschrift van de aanvraag zelf toe. De klanten worden eventueel doorgeleid naar het juiste kanaal als zij het verkeerde kanaal gebruiken.

Wet open overheid (Woo)

Met ingang van 1 mei 2022 is de Woo ingegaan. De wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), waarin de regels voor passieve openbaarmaking waren vastgelegd, of met andere woorden het voldoen aan informatieverzoeken van burgers of organisaties. De Woo regelt naast passieve openbaarmaking ook de verplichting tot actieve openbaarmaking. Actieve openbaarmaking geldt voor overheidsorganen in totaal voor 11 informatiecategorieën.

De implementatie van de Woo wordt samen met de Gemeente Alphen aan de Rijn uitgevoerd. Veel wijzigingen ten aanzien van passieve openbaarmaking en actieve openbaarmaking zijn in de afgelopen jaren, waaronder ook in 2024 afgerond. Het gaat hier onder meer om de categorieën bestuur stukken, jaarplannen en jaarverslagen en bereikbaarheidsgegevens. Met actieteams worden de verschillende informatiecategorieën behandeld. Landelijk zijn er wat vertragingen. Binnen onze gemeente is besloten om het momentum van actieve openbaarmaking vast te houden waar mogelijk. Er is ook aan bewustwording gewerkt in de organisatie door middel van een bewustwording campagne. De laatste categorieën worden afgerond volgens de planning van de Rijksoverheid in de komende jaren. Deze planning is nu nog niet bekend. Dit wordt op de voet gevolgd. Stukken die openbaar worden gemaakt moeten nagelopen worden op teksten die geanonimiseerd moeten worden. In 2024 is hiervoor samen met de gemeente Alphen een applicatie aangeschaft om stukken te anonimiseren.

Een digitaal toegankelijke overheid

Ieder mens heeft het recht om te leven als ieder ander. En om mee te doen in de samenleving. Meedoen in de digitale wereld hoort daar natuurlijk bij. Daarom is het belangrijk dat websites en apps digitaal toegankelijk zijn. Want als dat zo is, kan écht iedereen ze gebruiken. Eén van de doelen van de Wet digitale overheid is om websites en mobiele applicaties van (semi-) overheidsinstanties beter toegankelijk te maken voor iedereen, inclusief mensen met een beperking. Denk aan mensen met een visuele beperking, auditieve beperking, motorische beperking, cognitieve of neurologische beperking en ouderen. De gemeente Kaag en Braassem staat niet stil op dit punt. De volgende websites en apps waar inwoners veelal in contact staan met ons als gemeente zijn getoetst op digitale toegankelijkheid. Vijf websites en apps voldoen aan de wet en scoren een A of B status. Een A-status voldoet volledig en een B-status voldoet grotendeels met een aantal verbeterpunten. Hieronder het overzicht:

Website gemeente Kaag en Braassem	B-Status
Klantenportaal website Kaag en Braassem	B-status
Meldingen openbare ruimte (Fixi website)	B-status
Meldingen openbare ruimte (Fixi app)	A-status
Klantportaal belastingen	B-status

Digitalisering van archieven

De Gemeente Kaag en Braassem werkt steeds meer digitaal. De beschikbare informatie wordt ook steeds meer digitaal ontsloten en openbaar gemaakt volgens de archiefwet. Echter zijn er nog steeds fysieke archieven aanwezig die wel fysiek opvraagbaar en openbaar zijn, maar nog niet digitaal beschikbaar zijn. Deze informatie willen we ook digitaal beschikbaar stellen. In 2024 is 55 meter fysiek archief gedigitaliseerd. Het gaat om bouw- en sloopvergunningen. Deze informatie wordt nog digitaal ontsloten en openbaar gemaakt volgens de archiefwet in 2025.

Van BVO naar centrumregeling

Sinds begin 2018 is de gemeenschappelijke regeling “Bedrijfsvoering organisatie (BVO) Rijn en Braassem” opgericht. Dit is het samenwerkingsverband tussen de Gemeente Kaag en Braassem en de Gemeente Alphen aan den Rijn, dat zorg draagt voor de ICT-dienstverlening. Op 25 november heeft uw raad ingestemd met het opheffen van de gemeenschappelijke regeling per 31 december 2025. Deze gaat per 1 januari 2026 over in een centrumregeling met bijbehorende dienstverleningsovereenkomst. De Gemeente Alphen aan den Rijn is de centrumgemeente. De Gemeente Kaag en Braassem neemt straks de diensten af van de centrumgemeente.

Resultaten die bereikt zijn in samenwerking met de BVO

Er zijn diverse resultaten behaald zoals centralisatie en/of verSaaSing van verschillende applicaties. Er is een nieuwe telefooncentrale (bellen via Teams) geïnstalleerd, deze heeft functionaliteiten waarmee de inwoner op meer manieren bediend kan worden (Omnichannel). Het toegangssysteem voor het gemeentehuis is vervangen, waardoor de verschillende zones in het gemeentehuis en de toegang daartoe voldoen aan de geldende veiligheidsvereisten. Ook is het Intranet vervangen voor een nieuwere versie en is het Wifi netwerk vervangen voor een overheid breed Wifi netwerk Govroam. Onze medewerkers kunnen zo ook werken op het Wifi netwerk bij andere overheden die aangesloten zijn op Govroam. Wel zo gemakkelijk als je op werkbezoek bent bij, veel samen optrekt of samenwerkt met medewerkers van een andere overheidsinstantie. Daarnaast zijn er meer flexibele werkplekken beschikbaar binnen de organisatie en kan er digitaal vergaderd worden op verschillende manieren.

Toch zijn er ook de nodige aandachtspunten die om verdere verbetering en afstemming vragen. Een belangrijk aandachtspunt is de aansluiting op de diensten die Alphen aan den Rijn levert ten behoeve van de ICT-inrichting. Dit zijn diensten naast de BVO zoals portfoliomanagement, architectuur en informatiebeveiliging. Deze afstemming gaat steeds beter.

Permanent punt van aandacht blijft hoe de kosten en baten zich tot elkaar verhouden. In de wetenschap dat de wereld om ons heen continu verandert en dat veel veranderingen direct of indirect gevolgen kunnen hebben voor diverse ICT-gerelateerde zaken, zoals digitale infrastructuur, thuiswerkfaciliteiten, informatieveiligheid en zo meer, zal dit gevolgen hebben voor de ICT kosten. De meeste taken van een gemeente kunnen niet uitgevoerd worden zonder goede digitale ondersteuning en goede data. Investerings op dit vlak zullen in de toekomst zeker nodig blijven, waarbij ook aandacht zal moeten blijven voor de personele component (bezetting en belasting) en waarbij steeds de balans gezocht moet worden tussen ‘need to have’ en ‘nice to have’.

Klachten 2024

Conform de Algemene wet bestuursrecht heeft eenieder het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan. Een gedraging van een persoon werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan. Onder een gedraging valt elk handelen of nalaten, dit kan een feitelijke handeling betreffen of een rechtshandeling. Klachten kunnen zowel formeel als informeel afgehandeld worden. Waarbij een formele afhandeling bestaat uit het proces hoor- en wederhoor van de klager en de beklagde en een gegrond dan wel ongegrondverklaring van de klacht. Een besluit op een klacht heeft geen rechtsgevolg. In elk stadium van de klachtenprocedure kan de procedure worden stopgezet als een oplossing kan worden gevonden waarmee de klager genoegen neemt. Het oordeel van de klager is derhalve doorslaggevend, het initiatief kan bij het bestuursorgaan liggen Dit resulteert in een snelle informele afhandeling van klachten. Als direct na de ontvangst van een klaagschrift telefonische opheldering of genoegdoening wordt verschaft en de klager daarmee tevreden is, is de klacht hiermee (informeel) afgedaan.

In het jaar 2024 zijn er 17 klachten bij JZ ingediend. Al deze klachten zijn informeel afgedaan.

	Zaaknummer	Onderwerp
1	619559	Geen reactie op verzoek verwijderen boom
2	629416	Klacht werkwijze gemeentelijke opsporingsambtenaar
3	632013	klacht over grastegels en informatie
4	630503	klacht werkwijze medewerker Gemeente Werkplaats Kaag en Braassem locatie Veenderveld 53
5	639358	Klacht afhandeling melding openbare ruimte
6	638169	Klacht niet reageren
7	665147	Klacht niet teruggebeld
8	679292	Klacht bouwvergunning
9	691782	Klacht afhandeling schade aan auto
10	692008	Klacht werkwijze verwijderen onkruid
11	692014	Klacht rijgedrag handhaver
12	693324	Klacht burger niet eens met bevoegdheid handhaving
13	693505	Klacht schade afhandeling Cyclus
14	693577	Klacht handelwijze handhaving in supermarkt
15	698014	Klacht oplegging boete
16	717091	Klacht plantenactie
17	753373	Klacht handhaving langdurig parkeren camper

Paragraaf 6 – Verbonden partijen

Als zelfstandige gemeente zoekt Kaag en Braassem naar samenwerking als dit voordeel oplevert bij vraagstukken die erg complex of kostbaar zijn. In deze paragraaf worden de rechtspersonen beschreven waar de gemeente een bestuurlijk en financieel belang in heeft. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap, via vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Dit houdt concreet in dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een collegelid, een raadslid of een ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt. Van een financieel belang is sprake als aan een verbonden partij een bedrag ter beschikking wordt gesteld dat niet verhaalbaar is wanneer de verbonden partij in financiële problemen raakt of failliet gaat.

Verbonden partijen voeren beleid uit van de gemeente. Als een taak uitgevoerd wordt door een verbonden partij, dan blijft de gemeente verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen. Kaag en Braassem rapporteert over de verbonden partijen in de begroting en in de jaarrekening. Beleidsvoornemen is dat Kaag en Braassem vooral een regiegemeente is. Om regie te voeren is het van belang de grip op verbonden partijen te hebben en is een scherpe inhoudelijke focus binnen prioritaire thema's nodig, deze focus is opgenomen in onze Regionale agenda Kaag en Braassem. Hierin staat ook opgenomen hoe we de diverse regionale samenwerkingsverbanden aanwenden bij het behalen van onze doelstellingen. De regionale agenda Kaag en Braassem is samen met een analyse van onze verbonden partijen in 2023 geactualiseerd en vastgesteld.

Met ingang van 1 juli 2022 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. De wijziging van de Wgr heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen in relatie tot gemeenschappelijke regelingen te versterken. Om de kaderstellende en controlerende rol van de volksvertegenwoordiging beter in te kunnen vullen en de democratische legitimatie te verbeteren, wordt met deze wetwijziging een aantal aanpassingen en aanvullingen geïntroduceerd op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten. De gemeenteraden krijgen door deze wijziging meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op samenwerkingsverbanden. De regelingen hebben vanaf 1 juli 2022 twee jaar de tijd om hun wijzigingen via een zienswijzeprocedure voor te leggen aan de deelnemende gemeenteraden. In 2024 is hier door alle gemeenschappelijke regelingen aan geconformeerd. Alleen in Holland Rijnland loopt de besluitvorming over de geactualiseerde regeling nog tot in het tweede kwartaal van 2025.

Verbonden partijen Kaag en Braassem

<i>Gemeenschappelijke regelingen</i>	<i>Overig</i>
Holland Rijnland	BNG NV
Omgevingsdienst West-Holland	Oasen NV
Veiligheidsregio Hollands Midden	Cyclus NV
Hecht Hollands Midden	Alliander NV
BVO Rijn en Braassem	De Tweesprong BV
Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland	GEM Braassemerland VOF
	Stichting Greenport Aalsmeer

Inzicht in de financiën van de verbonden partijen

De raad beoordeelt alle begrotingen, tussentijdse rapportages en jaarrekeningen van de verbonden partijen. De raad stemt in met deze producten van de verbonden partijen of doet voorstellen voor aanpassingen hierin. Er zijn ook risico's. Hierbij wordt gedacht aan consequenties van nieuw

overheidsbeleid, wijzigingen in wet- en regelgeving en ontbreken van commitment. Risico's kunnen beperkt worden door het functioneren van de verbonden partij goed te volgen qua budget en beleid. De risico's zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's.

De verbonden partijen zijn helder in kaart gebracht in de Monitor Verbonden Partijen en DVO's. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. De (advies)processen binnen de gemeentelijke organisatie zijn gestroomlijnd door het aanwijzen van een driehoek van accounthouder, financieel adviseur en manager waarbij de accounthouder primair verantwoordelijk is voor alle zaken die met de verbonden partij samenhangen.

Ontwikkelingen verbonden partijen 2024

Holland Rijnland

Binnen Holland Rijnland werken we samen om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van inwoners, ondernemers en instellingen te verbeteren. Holland Rijnland profileert zich vooral als netwerkpartij van de 13 aangesloten gemeenten die zich sterk maakt voor beleidsmatige- en lobbywerkzaamheden. Daarnaast vervult Holland Rijnland ook diverse faciliterende (soms wettelijke) taken. Denk aan de Regiotaxi, het Regionaal Bureau Leerrecht en op het gebied van wonen worden een aantal diensten in Holland Rijnland verband ingevuld, zoals de contingenten- en urgentieregelingen. Hierdoor kunnen woningzoekenden met een urgentie of spoedzoekers voorrang krijgen op het woningaanbod, deze situaties worden door commissies (van Holland Rijnland) beoordeeld. Binnen Holland Rijnland werken we met het Werkprogramma Holland Rijnland 2022-2026. In de vorige bestuursperiode zijn diverse strategische documenten (Regionale Energie Strategie, Regionale Omgevingsagenda en de Regionale Strategie Mobiliteit) vastgesteld. Deze vormen de basis voor het werkprogramma 2022 -2026. In het werkprogramma is uiteengezet welke activiteiten we als regio de komende jaren willen oppakken. Denk hierbij aan grote opgaven zoals: grote tekorten op de woningmarkt, de ontwikkelingen rondom het stikstofdossier, de steeds grotere impact van klimaatverandering en de noodzaak tot economische vernieuwing in een veranderende wereld. Samenwerking in het aanpakken van de opgaven is daarom noodzakelijk. Hiervoor hebben we in 2024 als regio de Regionale Investeringsagenda (RIA) opgesteld en vastgesteld. Een van de prioritaire projecten in de Regionale investeringsagenda (RIA) is de noordelijke ontsluiting Rijn- en Veenstreek met de Leimuiderbrug als verkeersknelpunt.

Omgevingsdienst West-Holland

De gemeente heeft alle milieutaken gemandateerd aan de Omgevingsdienst West-Holland. De Omgevingsdienst werkt met deskundigheid en gedrevenheid aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving (milieu en duurzaamheid, veiligheid, gezondheid) in haar werkgebied. Dit doen ze door vergunningverlenings-, toezichts-, handavings- en adviestaken uit te voeren. Ze nemen milieubeschikkingen namens gemeenten, zien toe op naleving van milieuwetgeving, geven milieuadvies aan opdrachtgevers en informeren inwoners en bedrijven op het gebied van milieu in opdracht van gemeenten en andere overheden. De werkzaamheden van de Omgevingsdienst richten zich op vijf inhoudelijke programma's: Milieu, Bodem, Omgevingsadvies, Duurzaamheid en Bouwen. In 2024 is er in het kader van het Interbestuurlijk Programma (IBP-VTH) een onderzoek van het ministerie geweest om te bepalen of de omgevingsdienst voldoende robuust is. Dat bleek niet het geval te zijn. De omgevingsdienst heeft hiervoor een verbeterprogramma opgesteld met als doel in 2025 wel voldoende robuust te zijn.

VRHM

Veiligheidsregio Hollands Midden is (mede) verantwoordelijk voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. Binnen de regio werken brandweer, politie, GHOR en de gemeenten gezamenlijk aan rampenbestrijding en crisisbeheersing. De Veiligheidsregio onderhoudt daarnaast nauwe samenwerking met diverse partners, waaronder waterschappen, milieudiensten en defensie.

In reactie op maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderende risico's in de samenleving, heeft de Veiligheidsregio het Regionaal Risicoprofiel 2023-2026 opgesteld. In dit profiel worden belangrijke thema's zoals klimaatverandering, de energietransitie en bevolkingsdichtheid nader onderzocht en toegelicht. Het Regionaal Risicoprofiel vormt een essentiële basis voor het Regionaal Beleidsplan, waarin deze inzichten verder worden verwerkt.

In de afgelopen jaren heeft de Rijksoverheid regelmatig een beroep gedaan op de Veiligheidsregio's, bijvoorbeeld voor de coördinatie van langdurige opvang voor vluchtelingen, crisisnoodopvang voor asielzoekers, het versneld huisvesten van statushouders en het beheer van de coronamaatregelen. Deze taken worden in samenwerking met de gemeenten uitgevoerd. Dit heeft echter aanzienlijke druk gelegd op het personeel, waardoor regulier werk vaak blijft liggen. Bovendien zal de Veiligheidsregio komend jaar geconfronteerd worden met mogelijke bezuinigingen vanuit de gemeenten, wat vraagt om zorgvuldige afwegingen en beleidsmatige aandacht. Dit onderwerp wordt herhaaldelijk op landelijk niveau aangekaart.

Hecht Hollands Midden (voormalig RDOG)

De Regionale Dienst Openbare Gezondheid (Hecht) Hollands Midden beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle inwoners in Hollands Midden, in het bijzonder die van de meest kwetsbaren. Hierbij wordt actief samengewerkt met 18 gemeenten en andere partijen in het sociaal domein, veiligheidsdomein, gezondheidszorg en openbaar bestuur. Het takenpakket van Hecht is divers en bestaat uit wettelijke GGD-taken en andere wettelijke en niet-wettelijke taken. Alle taken die gemeenten aan Hecht HM hebben opgedragen, zijn taken waarvoor de colleges van B&W in hun gemeente verantwoordelijk zijn, bijvoorbeeld op het gebied van de jeugdgezondheidszorg, de ambulancezorg, de reizigersadvisering, het Meldpunt Zorg en Overlast, het team Milieuhygiëne en Gezondheid en de spreekuren voor seksuele gezondheid. In 2024 is het programma Hecht2024 afgesloten. Dit programma had ten doel Hecht wendbaarder en efficiënter te maken. Inmiddels nadert het ravijnjaar en zal de rijks korting op het gemeentefonds ook worden gevraagd aan verbonden partijen. Vooruitlopend daarop is Hecht met de 18 gemeenten een bezuinigingsdiscussie gestart met de vraag of sommige producten kunnen worden geschrapt.

BVO Rijn en Braassem

In paragraaf bedrijfsvoering zijn de ontwikkelingen ten aanzien van de BVO Rijn en Braassem beschreven. Ook voor de ontwikkelingen met betrekking tot ICT verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland

In 2022 hebben de gemeenten in Holland Rijnland de Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland ingericht ten behoeve van het uitvoeren van inkoop van en contractmanagement op jeugdzorg. De taken van deze serviceorganisatie zijn met name contracteren en contractmanagement, verwerking berichtenverkeer, betalingen, data-analyse en monitoring. Vanaf 1 januari 2024 neemt onze gemeente een breder takenpakket af van de SOZ omdat we vanaf dat moment aansluiten bij de regionaal afgesloten contracten.

Cyclus

Cyclus is een overheids-NV en verzorgt in opdracht van de gemeente de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Cyclus werkt voor elf gemeenten en in de Cyclus-regio vindt afstemming plaats, niet alleen voor de inzameling en verwerking van het afval, maar ook voor beleidsmatige aspecten, zoals het bereiken van de landelijke scheidingsdoelstellingen. Cyclus is een belangrijke partner van de gemeente voor het uitvoeren van het project Afval Anders, waarbij de afvalstoffenheffing variabel wordt opgelegd. In 2024 heeft de aandeelhoudersvergadering besloten een regionaal demontagebedrijf voor grof huishoudelijk afval op te richten. Hier wordt grof huishoudelijk restafval, afkomstig van milieustraten, gesorteerd en gedomonteerd tot herbruikbare grondstoffen. Dit wordt in 2025 uitgewerkt.

Braassemerland VOF

De gemeente Kaag en Braassem participeert in de vennootschap Braassemerland VOF. De gemeentelijke gronden worden fasegewijs aan de vennootschap overgedragen. Deelplannen 1 en 2 “De Akkers”, en Deelplan 3 “De Poelen” zijn volledig bewoond en overgedragen naar de gemeente. Ten aanzien van deze deelplannen is de gemeente nog met de VOF in gesprek over een aantal restpunten met betrekking tot de openbare verlichting en de riolering. Op dit moment wordt gewerkt aan de voorbereiding van fase 4 en 5. Van fase 4 loopt de vergunningsprocedure en is gestart met de voorbelasting. Met fase 5 moet nog worden gestart. Fase 7 tot en met 11 worden nog voorbereid.

In 2024 is de volledige grondexploitatie van de gebiedsontwikkeling geactualiseerd. Op basis hiervan werd er een financieel tekort verwacht. Om dit tekort te beperken is nu voorgesteld om meer woningen toe te voegen, maar dan wel ook meer woningen in de betaalbare segmenten.

Hierbij is voorgesteld om in het plangebied in totaal maximaal 1.550 woningen te realiseren. Dit voorstel is in 2025 aan de raad voorgelegd en zij heeft onder voorwaarden hiermee ingestemd. De laatste kavels worden in 2032 uitgegeven waarna de gebiedsontwikkeling in de jaren daarna wordt afgerond.

Sportbedrijf Kaag en Braassem

In het derde kwartaal van 2024 is gestart met de werkzaamheden rondom het Sportpad. Er is begonnen met de reconstructie van de voetbalvelden en de sloop van het buitenbad. Daarnaast is er gewerkt aan de technische uitwerking van het nieuwe Kineo. Meer over de Sportpad ontwikkelingen is te lezen onder het thema: Sportpad in programma 2. Verder is in 2024 de SPUK-MEOZ verleend door de Rijksoverheid om de gestegen energiekosten van 2022 en 2023 te dekken. Deze bijdrage wordt in 2025 vastgesteld. De verlening is gebaseerd op een inschatting van de gemaakte energiekosten. Enkel de daadwerkelijke hogere energiekosten worden vergoed. Het is daardoor mogelijk dat een deel van de bijdrage moet worden teruggevorderd. Het Sportbedrijf houdt hier rekening mee in hun financiële boekhouding. Om de gestegen energiekosten vanaf 2024 te dekken, ontvangt het Sportbedrijf een bijdrage tot en met de nieuwbouw is gerealiseerd. Deze bijdrage is in 2024 verstrekt en wordt in 2025 verrekend met de daadwerkelijk gemaakte extra energiekosten van 2024. Ook heeft het Sportbedrijf een bijdrage ontvangen voor sportstimulering om o.a. zwemmen met dementie en sportmix lessen uit te voeren voor de gecombineerde leefstijl interventie. Deze dragen bij aan de maatschappelijke opdracht die het Sportbedrijf uitvoert. Een andere ontwikkeling in 2024 was de bestuurswissel. Vanaf september 2024 is een interim-directeur-bestuurder aangesteld met als opdracht de bedrijfsvoering te optimaliseren en het Sportbedrijf te sturen rondom de start van alle werkzaamheden bij het Sportpad en het Sportbedrijf klaar te maken voor de start van het integraal kind- en beweegcentrum Kineo.

Greenport Aalsmeer

Stichting Greenport Aalsmeer is een samenwerkingsverband tussen het bedrijfsleven, onderwijs en overheden (gemeenten, provincies en Rijk) op het gebied van (sierteelt)tuinbouw welke op een efficiënte manier met elkaar samenwerken op belangrijke thema's als duurzame gebiedsontwikkeling, circulariteit, onderwijs en arbeid. Samen met de gemeenten Nieuwkoop, Uithoorn, Haarlemmermeer, Amstelveen en Aalsmeer wordt zo gewerkt aan de versterking van de concurrentiepositie binnen deze sector. In 2024 is er een gesprekspartner aangesteld om zo de wensen en de belangen van de betrokkenen in en rondom de Baan en Sotaweg in kaart te brengen. De uitkomst van deze gesprekken is via een verslag medegedeeld aan de raad. In Q1 van 2025 wordt er een vervolg gegeven aan (deel)plannen van dit (glas)tuinbouwgebied.

Ook voor het (glas)tuinbouwgebied De geestweg en Floraweg is er vanuit de Greenport Aalsmeer een onderzoek gestart om te onderzoeken of het gebied geschikt is om aan te merken als duurzaam glastuinbouwgebied. In Q4 van 2024 zijn er gesprekken gevoerd met betrokkenen en bewoners van het gebied, eind Q3 van 2025 moet duidelijk worden of het gebied aangemerkt kan worden als duurzaam glastuinbouwgebied.

Naast de bovengenoemde gebiedsontwikkelingen is er ook een applicatie ontwikkeld voor internationale medewerkers. Deze applicatie is in Q3 van 2024 gerealiseerd. Via deze applicatie kunnen internationale medewerkers welke werkzaam zijn binnen onze gemeente-informatie opvragen in hun moedertaal, wat zorgt voor een efficiëntere integratie.

In 2024 hebben we met de Sierteeltregio samen met Holland Rijnland gewerkt aan een Regio Deal die eind 2024 is ingediend bij het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. De Sierteeltregio beslaat het gebied van de Greenport Duin en Bollenstreek, de Greenport Boskoop en Greenport Aalsmeer. Een Regio Deal is een regeling tussen het Rijk en een regio om de brede welvaart in regio's te versterken. Wij hopen daarmee de komende jaren samen 23 miljoen euro van het Rijk te ontvangen om de sierteeltregio een duw in de goede richting te geven. In februari 2025 maakt het ministerie bekend welke regio's een Regio Deal toegekend krijgen.

Doelstelling, taken, bestuurlijk belang per verbonden partij

 Holland Rijnland			
Doel/algem een belang/ activiteiten	Holland Rijnland is het samenwerkingsverband van en voor dertien gemeenten in het hart van de Randstad met gezamenlijk een uitstekende woonregio en een aantal sterke topsectoren (Greenports, Biobased, Space en Life Science & Health). Binnen Holland Rijnland wordt samengewerkt om de kwaliteit van wonen, werken, leren en leven van burgers, bedrijven en instellingen te verbeteren. Samen optrekken geeft meerwaarde voor de uitdagingen die te complex zijn voor de individuele gemeente, die gemeentegrensoverschrijdend zijn of waarbij samenwerking tot meer efficiëntie leidt. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking zoals omschreven in het werkprogramma ‘Holland Rijnland 2022-2026’ en in de Regionale Investeringsagenda Holland Rijnland. Hierin bepalen we welke activiteiten we de komende vier jaar samen als Holland Rijnland oppakken waarmee de regio wordt geconfronteerd. Verder voert Holland Rijnland enkele taken uit die aan het samenwerkingsorgaan zijn overgedragen: de Regiotaxi, de Urgentiecommissie Woonruimte en het Regionaal Bureau Leerrecht. Kaag en Braassem profiteert van het schaalvoordeel en slagkracht van deze strategische samenwerking.		
Belangen	Bijdrage regulier Holland Rijnland 2024 € 224.231 Bijdrage Regionaal Bureau Leerplicht 2024 € 130.012 Bijdrage Regionale VSV-projecten 2024 € 13.004 Bijdrage SOZ Jeugd 2024 € 5.426.937 Regionaal Investeringsfonds 2023 (t/m 2024) € 609.739		
Financiële gegevens	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur bestaat uit twee leden per deelnemende gemeente, 28 in totaal, met gezamenlijk 186 stemmen (waarvan Kaag en Braassem er 9 heeft). In het Algemeen Bestuur hebben vanaf juni 2022 zitting: burgemeester Astrid Heijstee-Bolt en wethouder Nick van Egmond.		
	01-01-2024	31-12-2024	
	Omvang eigen vermogen	€ 1.147.570	€ 1.031.785
	Omvang vreemd vermogen	€ 34.718.994.	€ 33.409.196
	Financieel resultaat 2024: € 45.472 positief.		

Veiligheidsregio Hollands Midden			
Doel/algemeen belang/activiteit	Veiligheidsregio Hollands Midden staat voor de (fysieke) veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen. In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken brandweer, politie, GHOR en de gemeenten samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio werkt daarnaast nauw samen met diverse partners, zoals waterschappen, milieudiensten en defensie. Iedere organisatie is hierin verantwoordelijk voor zijn eigen taken. Samenwerking vindt plaats op basis van de Wet veiligheidsregio's. In deze wet zijn de taken en verantwoordelijkheden van de veiligheidsregio omschreven. Kaag en Braassem maakt, samen met 17 andere gemeenten, deel uit van de Veiligheidsregio Hollands-Midden.		
	De gemeentelijke bijdrage in 2024 is € 2.024.753 (Brandweer en crisisbeheersing)		
Belangen	Bestuurlijk: De 18 burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Daarnaast is er een Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een vertegenwoordiging van het Algemeen Bestuur, aangevuld met de voorzitter van de veiligheidsregio. Onze burgemeester Astrid Heijstee-Bolt neemt sinds september 2022 zitting in het Dagelijks Bestuur van de VRHM en heeft als portefeuille multidisciplinaire crisisbeheersing. Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering en verdere uitwerking van strategische beslissingen die worden genomen door het Algemeen Bestuur.		
Financiële gegevens		01-01-2024	31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 6.511.000	€ 9.297.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 62.975.000	€ 74.971.000
	Financieel resultaat 2024:	€ 3.152.807	

 Hecht Hollands Midden (voormalig RDOG)	
Doel/algemeen belang/activiteit	Hecht Hollands Midden bestaat uit de vier sectoren: openbare gezondheidszorg (GGD), geneeskundige hulpverlening (GHOR) en ambulancezorg (RAV) en het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH). Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de Hecht de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. De GGD voert voor onze gemeente taken uit op het gebied van o.a. de Wet publieke gezondheid, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Het gaat hierbij om wettelijk verplichte taken die door de gemeente belegd zijn bij de GGD (zoals infectieziektebestrijding), wettelijke taken waarbij gemeenten gezamenlijk kiezen om deze onder te brengen bij de GGD (zoals, jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis en Toezicht WMO) en vrijwillige taken die één of meer gemeenten laten uitvoeren door de GGD (zoals: logopedie en voorlichting).
Belangen	De geraamde gemeentelijke bijdrage in 2024 is € 2.118.062

Financiële gegevens	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur van Hecht bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van de 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Voor onze gemeente is dat wethouder Gerben van Duin. Daarnaast neemt Gerben van Duin zitting in BAC PG (bestuursadviescommissie publieke gezondheid) bij Hecht. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden. Kaag en Braassem heeft 2 van 50 stemmen.		
		01-01-2024	31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 648.000	€ 89.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 39.866.000	€ 51.394.000
	Financieel resultaat 2024: € 179.000		

 Omgevingsdienst West-Holland			
Doel/algemeen belang/activiteit	De Omgevingsdienst staat voor duurzaamheid, veiligheid en een verbetering van de leefomgeving. Ze stelt milieubeschikkingen (vergunningen) op voor de gemeente en ziet toe op naleving van milieuwetgeving (toezicht en handhaving). Ook geeft de ODWH milieuvan advies aan de deelnemende gemeenten in de regio Holland Rijnland en zorgt ervoor dat in ruimtelijke plannen van gemeenten aandacht wordt besteed aan milieuaspecten, zoals bodem, lucht, geluid, energie, natuur (stikstof) en veiligheid. Tenslotte behandelt de dienst klachten over bedrijven van overlast als gevolg van geluid en geur. Om een goede en efficiënte uitvoering te geven aan de milieutaken heeft Kaag en Braassem deze taken bij de Omgevingsdienst ondergebracht.		
Belangen	De gemeentelijke bijdrage in 2024 is € 1.259.229		
	Bestuurlijk: Het Algemeen Bestuur bestaat uit 13 leden (inclusief de voorzitter). Wethouder Dolf Kistemaker heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Kaag en Braassem heeft 22 van 312 stemmen.		
Financiële gegevens	Financiële gegevens:		
		01-01-2024	31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 2.206.000	€ 1.702.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 14.432.000	€ 13.536.000
	Financieel resultaat 2024: € 343.000		

Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem	
Doel/algemeen belang/activiteit	Het doel van Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem is het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de taken van de gemeenten op het gebied van informatievoorziening en automatisering. Uitgangspunt voor de samenwerking is standaardisatie van de I&A-dienstverlening, inclusief de bijbehorende standaardinrichting van de gemeentelijke werkprocessen en het daarbij passende applicatielandschap. De bedrijfsvoeringsorganisatie kan worden ingezet voor bedrijfsvoering en uitvoerende taken en bestaat uit gemeente Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem. Een logische samenwerking omdat beide gemeenten ook al intensief

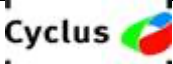
Belangen	samenwerken in het Sociale Domein en op het gebied van Belastingen en de daaraan gerelateerde ICT-onderwerpen.		
	Financieel: Bijdrage 2024 aan Rijn en Braassem: € 2.723.427		
Financiële gegevens	Bestuurlijk: De gemeenten Alphen aan den Rijn en Kaag en Braassem dragen geen bevoegdheden over aan de bedrijfsvoeringsorganisatie, maar kunnen ter verwezenlijking van informatisering, automatisering en andere taken bevoegdheden mandateren en machtigingen verlenen aan de bedrijfsvoeringsorganisatie.		
	Het bestuur bestaat uit vier leden. De bestuursleden namens de gemeente Kaag en Braassem zijn wethouder Nick van Egmond en burgemeester Astrid Heijstee-Bolt. De directie van de bedrijfsvoeringsorganisatie bestaat uit een Algemeen Directeur en een Operationeel Directeur.		
	Financiële gegevens:		
		01-01-2024	31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 52.920	€ 47.881
	Omvang vreemd vermogen	€ 6.116.357€	6.831.842
	Financieel resultaat 2024 na verrekening: € 0.		

		Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland	
Doel/algemeen belang/ activiteit	Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland is ingericht ten behoeve van het uitvoeren van inkoop van en contractmanagement op jeugdzorg. De taken van deze serviceorganisatie zijn met name contracteren en contractmanagement, verwerking berichtenverkeer, betalingen, data-analyse en monitoring. Kaag en Braassem neemt vanaf 1 januari 2024 een breder takenpakket af van de SOZ omdat we vanaf dat moment aansluiten bij de regionale contracten.		
Belangen	Financieel: Gemeentelijke bijdrage 2024 Kaag en Braassem € 147.794,- Bestuurlijk: Het bestuur van de Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland bestaat uit de portefeuillehouders Jeugd in de regio Holland Rijnland. Voor onze gemeente is dat wethouder Gerben van Duin.		
Financiële gegevens	Financiële gegevens: (nog) geen zelfstandige jaarrekening. Onderdeel van Holland Rijnland.		

		BNG	
Doel/algemeen belang/ activiteit	De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen ten behoeve van het maatschappelijk belang. Met		

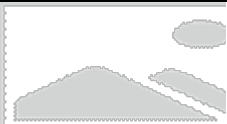
Belangen	gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	
	Financieel: Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 121.719 aandelen (€ 2,50 nominaal). De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Dividend 2023, uitgekeerd in 2024: € 223.476 Dividend 2024, uitgekeerd in 2025: € 305.515	
Financiële gegevens	Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de aandeelhoudersvergaderingen.	
		01-01-2024 31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 4.721 mln € 4.777 mln
	Omvang vreemd vermogen	€ 110.819 mln € 123.164 mln
	Financieel resultaat 2024: € 294 miljoen.	

		
Oasen		
Doel/algemeen belang/ Activiteit	Oasen is als maatschappelijk bedrijf in publieke handen. De aandeelhouders van Oasen zijn 21 gemeenten in het oosten van Zuid-Holland waar drinkwater aan de inwoners geleverd wordt. Oasen levert jaarlijks bijna 48 miljard liter drinkwater aan 800.000 inwoners. Hiervoor worden zeven zuiveringsstations, acht pompstations en een watertoren gebruikt. Het hoofdkantoor staat in Gouda. De zuiveringsstations, pompstations en winvelden liggen verspreid door het voorzieningsgebied. Het voorzieningsgebied heeft een oppervlakte van 1.115 km ² .	
Belangen	Financieel: Er zijn 748 aandelen geplaatst (gemeente Kaag en Braassem is houder van 26 aandelen). Oasen keert geen dividend uit	
Financiële gegevens	Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	
	Cijfers zijn gebaseerd op jaarverslag 2023	
		01-01-2023 31-12-2023
	Omvang eigen vermogen	€ 125,600 mln. € 128,149 mln.
	Omvang vreemd vermogen	€ 221,955 mln. € 244,640 mln.
	Financieel resultaat 2023: € 2.549 mln. positief	

		
Cyclus		
Doel/algemeen belang/ activiteit	Cyclus stelt zich als doel het doelmatig inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval voor elf deelnemende gemeenten, waarvan negen aandeelhouders. Kaag en Braassem heeft een wettelijke taak om zorg te dragen voor de (gescheiden) inzameling van huishoudelijke afvalstoffen binnen het grondgebied van de gemeente.	
Belangen	Financieel: Kaag en Braassem is houder van 10.651 aandelen	

Financiële gegevens	Het dividend over 2023 van € 11.550 wordt verrekend met de bijdrage.		
	Bestuurlijk: De burgemeester Astrid Heijstee-Bolt is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Lid van het Grondstoffenplatform is wethouder Dolf Kistemaker.		
	Cijfers zijn gebaseerd op het jaarverslag 2023:		
		01-01-2023	31-12-2023
	Omvang eigen vermogen	€ 10.568.000	€ 11.263.000
	Omvang vreemd vermogen	€ 22.916.000	€ 23.523.000
	Financieel resultaat 2023: € 695.000 positief		

		Alliander	
Doel/algemeen belang/activiteit	Alliander N.V. is een nutsbedrijf dat voortgekomen is uit Nuon. Alliander is een netwerkbedrijf dat bestaat uit Liander, Kenter en Qirion. Het bedrijf verzorgt de distributie van energie in een derde deel van Nederland. Alliander had in 2022 zo'n 6.200 werknemers (in FTE) en 5,9 miljoen klantenaansluitingen. Het beheert ongeveer 95.000 kilometer elektriciteitskabel en 42.000 km gasleiding.		
Belangen	Financieel: Alle aandelen van Alliander zijn direct of indirect in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (45%), Friesland (13%), Noord-Holland (9%) en de gemeente Amsterdam (9%). Verder zijn er bijna 50 gemeenten (minder dan 3%) aandeelhouder, waaronder gemeente Kaag en Braassem. In totaal zijn er 56 publieke aandeelhouders. Het dividendbeleid van Alliander voorziet in een uitkering van maximaal 45% van de winst na belastingen, gecorrigeerd voor bijzondere posten. De gemeente Kaag en Braassem ontving in de jaarrekening 2024 zowel de dividend van 2023 als 2024, totaal € 792.825. In 2021 is er door meerdere aandeelhouders een reverse converteerbare hybride obligatielening verstrekt aan Alliander. De gemeente Kaag en Braassem heeft naar haar aandeel een lening ter grootte van € 2.744.921 verstrekt.		
Financiële gegevens	Bestuurlijk: De burgemeester is vertegenwoordiger van gemeente Kaag en Braassem in de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders.		
		01-01-2024	31-12-2024
	Omvang eigen vermogen	€ 4.749 miljoen	€ 6.038 miljoen
	Omvang vreemd vermogen	€ 6.897 miljoen	€ 6.918 miljoen
	Financieel resultaat 2024: € 976 miljoen		

		Sportbedrijf Kaag en Braassem	
Doel/algemeen belang/ activiteit	Sportbedrijf Kaag en Braassem draagt duurzaam bij aan een gezonde en actieve levensstijl voor de inwoners van de gemeente Kaag en Braassem, door zo veel mogelijk mensen in de gemeente te laten sporten en bewegen. Om zijn missie te bereiken biedt het Sportbedrijf goed toegankelijke, uitnodigende sportaccommodaties (Sport en recreatiecentrum De Tweesprong, Sportzaal Kaskade, en Gemeenschapscentrum Het Spant) en activiteiten aan. Verder		

Belangen	werkt het Sportbedrijf samen met andere (verbonden partijen) die aan diezelfde doelen werken, zoals De Driemaster. Naast het faciliteren van sport en bewegen verzorgt sportbedrijf Kaag en Braassem ook sport- en bewegingsstimulering en welzijnsactiviteiten zoals zwemmen voor mensen met dementie. Hiermee levert het Sportbedrijf Kaag en Braassem een bijdrage aan de doelstellingen uit de Omgevingsvisie.		
	Financieel: 40 aandelen die zijn geplaatst en volgestort ad € 18.152		
Financiële gegevens	De gemeente is 100% aandeelhouder van De Tweesprong B.V. (hoe het Sportbedrijf staat geregistreerd bij de KVK) en eigenaar van alle - op Kaskade na (eigendom woningbouwvereniging) - panden. Binnen de gemeente is de verantwoording met betrekking tot het bestuur van De Tweesprong B.V. verdeeld in opdrachtgeverschap en aandeelhouderschap. Deze twee taken zijn verdeeld over verschillende bestuursleden. Het aandeelhouderschap ligt bij burgemeester Astrid Heijstee-Bolt en het opdrachtgeverschap bij wethouder Gerben van Duin.		
		01-01-2023	31-12-2023
	Omvang eigen vermogen	€ 18.152	€ 18.152
	Omvang vreemd vermogen	€ 1.298.633	€ 1.654.015
	Financieel resultaat 2023: € 0		

 Braassemerland VOF	
Doel/algeme en belang/ activiteit	Braassemerland VOF heeft ten doel het voor haar rekening en risico (doen) uitvoeren van de grondexploitatie met betrekking tot het exploitatiegebied zoals aangeduid in de Samenwerkingsovereenkomst (inclusief bijlagen), gelegen binnen het Plangebied Braassemerland en overigens al wat daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin.
Belangen	Financieel: De gemeente heeft in het verleden verschillende stortingen gedaan in de VOF als inbreng van eigen vermogen. Per ultimo 2024 bedroeg onze deelneming in het eigen vermogen € 5,5 miljoen. De komende jaren zal dit verder toenemen, omdat de uitgaven vooruitlopen op de grondverkoop. De maximale inbreng van eigen vermogen door de vennoten zal dan tijdelijk uitkomen op circa € 12,5 miljoen per vennoot. De grondexploitatie van de VOF heeft een positief resultaat. Dat betekent dat de inzet van eigen vermogen volledig wordt terugverdiend door de verwachte opbrengsten in periode 2026 tot en met 2030 (einde looptijd van het project). Het verstrekken van kapitaal aan de VOF leidt echter tot een (tijdelijke) verslechtering van de gemeentelijke solvabiliteit. Daarom wordt ook onderzocht of de VOF anders kan worden gefinancierd. Eind 2023 is afgesproken dat de rente die de VOF vergoed over het ingebrachte eigen vermogen, wordt aangepast. Deze wordt gebaseerd op de BNG fixed 10-jaars geldleningen aan gemeenten +0,5%. Komend jaar zal deze rente worden geactualiseerd. Risico: Vennoten van een VOF zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap.
	Bestuurlijk: de vennoten van de VOF zijn de gemeente Kaag en Braassem en Aan de Braassem BV (project BV van de ontwikkelaars). Wethouder Yvonne Peters en de heer E. Faber, partner bij Fakton B.V. te

Financiële gegevens	Rotterdam, hebben mandaat van het college om rechtshandelingen namens de Gemeente te verrichten. Zij vormen samen met de afvaardiging van de ontwikkelaar het bestuur van de VOF Braassemerland.		
		01-01-2023	31-12- 2023
	Omvang Eigen vermogen	€ 4.784.494,-	€ 8.753.281,-
	Omvang Vreemd vermogen	€15.613.160,-	€ 19.716.092,-
	Totaal vermogen	€ 20.397.654,-	€ 28.469.373,-
	Financieel resultaat 2023	€ 31.213,- nadelig	

		Stichting Greenport Aalsmeer	
Doel/algemeen belang/activiteit	Stichting Greenport Aalsmeer is een community waarin ondernemers, overheden, onderzoek- en onderwijsinstellingen vertegenwoordigd zijn. Samen werken ze aan sierteeltvraagstukken die niemand van ons alleen kan oplossen, zoals schaarste op de arbeidsmarkt, het gebrek aan ruimte en de noodzakelijke versnelling van de circulaire economie.		
Belangen	Stichting Greenport Aalsmeer bestaat uit een samenwerkingsverband tussen zes gemeenten. Dit zijn, naast Kaag en Braassem, de gemeenten Nieuwkoop, Uithoorn, Haarlemmermeer, Amstelveen en Aalsmeer. Door samen te werken wordt zo gewerkt aan de versterking van de concurrentiepositie binnen deze sector.		
	Financieel: bijdragen 2024, totaal € 129.000		
Financiële gegevens	Bestuurlijk: Het bestuur van Stichting Greenport Aalsmeer bestaat uit 3 leden: de Burgemeester van Aalsmeer, hoofd Public Affairs namens Royal FloraHolland en wethouder Yvonne Peters namens de gemeente Kaag en Braassem. Tevens maakt wethouder Yvonne Peters deel uit van de stuurgroep.		
	Financiële gegevens zijn gebaseerd op het jaarverslag 2023		
		<u>1-1-2023</u>	<u>31-12-2023</u>
	Omvang eigen vermogen	€ 116.781	€ 22.418
	Omvang vreemd vermogen	€ 460.892	€ 100.968
	Financieel resultaat 2023: € 94.363 nadelig		

Paragraaf 7 – Grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een beleidsinstrument waarin de beleidsafspraken staan. We geven hierin aan hoe de gemeente met nieuwe (gebieds)ontwikkelingen omgaat. Hierbij wordt ingegaan op zaken als actief en faciliterende grondbeleid, grondverwerving, -productie, -uitgifte en tijdelijk beheer. Dit zijn de ingrediënten van elke gebiedsontwikkeling. Of het nu gaat om het bouwen van woningen, aanleggen van infrastructuur, het aanbieden van maatschappelijke voorzieningen. Of dat het gaat om het bevorderen van de economische ontwikkeling.

Onderdeel van de gemeentelijke jaarstukken is een paragraaf grondbeleid. Hierin wordt de raad jaarlijks inzicht geboden in de vorderingen van alle in ontwikkeling genomen en nog te ontwikkelen grondcomplexen.

In deze paragraaf grondbeleid komen aan de orde:

- het actueel grondbeleid;
- ontwikkelingen grondexploitatieprojecten in 2024
- ontwikkeling grondposities in 2024;
- af te sluiten grondcomplexen per 31-12-2024.

De richtlijnen voor de te hanteren parameters in de grondexploitaties per 01-01-2025, zijn:

Parameters grondexploitatie		
Prijsspeil	1-1-2025	
Kostenindex	2,00%	
Opbrengstenindex	Contract / 0,00%	
Rente/disconteringsvoet	2,5% / 2,0%	*)
*) Disconteringsvoet van 2,05% bij verliesgevende exploitaties		

In 2024 is de inflatie van de bouwkosten gestabiliseerd. De indexering van de bouwkosten is verwerkt in de actuele prognoses van nog uit te voeren projecten. Marktprognoses laten zien dat de inflatie weer richting het oude niveau gaat en ook voor de daarop volgende jaren wordt weer een meer reguliere inflatie verwacht. Veel projecten binnen de gemeente Kaag en Braassem hebben nog een korte doorlooptijd met relatief weinig omvangrijke uitvoeringsprojecten (en daarmee uitvoeringskosten). Om die reden wordt voor de actualisatie van de grondexploitaties het langjarig gemiddelde inflatiepercentage aangehouden van 2%.

De opbrengstenindexatie is in veel projecten contractueel overeengekomen. Indien er geen contracten aanwezig zijn, wordt een opbrengstenindex van 0% gehanteerd.

De rentevoet is gebaseerd op de rekenrente van de gemeente. De rentevoet is voor 2025 is 2,5% en stijgt daarmee ten opzichte van 2024 (2,05%). Als disconteringsvoet wordt aangesloten bij de stellige uitspraak van de Commissie BBV en wordt een percentage van 2% gehanteerd.

ACTUEEL GRONDBELEID

Het actueel grondbeleid is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2020-2024. De gemeente Kaag en Braassem heeft ervoor gekozen de regie te voeren in het ruimtelijk domein. En zo een actieve rol zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast is actief ingezet op het realiseren van extra sociale woningbouw. Dit heeft geleid tot een aantal concrete projecten die sinds vorig jaar in uitvoering zijn. Jaarlijks worden in de grondprijzenbrief de grondprijzen en de wijze van vaststellen van deze grondprijzen voor de diverse functies en bestemmingen geactualiseerd. Aanvullend grondprijnsbeleid is vastgelegd in de nota Vereveningsfondsen 2013 (herzien in 2025) en in het snippergroenbeleid. In verband met de inwerkingtreding van de nieuwe omgevingswet en vanwege de motie van de

gemeenteraad om meer actief grondbeleid te voeren worden deze instrumentarium in 2025 geactualiseerd.

Daarnaast verwijzen wij u naar Programma 3 Ruimte en leefomgeving van de programmarekening. Daarin is verantwoording afgelegd over de realisatie van de doelstellingen specifiek voor 2024.

ONTWIKKELING GRONDCOMPLEXEN IN 2024

Actualisatie grondcomplexen

De grondexploitaties (grex'en) worden elk jaar geactualiseerd bij het opstellen van de jaarrekening. Dit is onder andere noodzakelijk voor inzicht in de verliesvoorzieningen en de stand van de reserve bouwgrondexploitatie per balansdatum. In 2024 waren er zes actieve grondexploitaties, eind 2024 worden twee grondexploitaties (Grondexploitatie Centrumplan Leimuiden en Braassemerland Westend) afgesloten.

Hieronder volgt achtereenvolgens een opsomming van het saldo van uitgaven en inkomsten per grondexploitatie in 2024 (mutaties boekwaarden), een actualisatie van het resultaat op netto contante waarde per grondexploitatie op basis van het voortschrijdend inzicht (mutaties resultaten). Deze actualisatie geeft inzicht in de herijking van de grondexploitatieresultaten, zoals deze per peildatum 01-01-2025 zijn voorzien. Dit geeft, naast de verantwoording over het afgelopen jaar, een vooruitblik op de verwachte resultaten van de grondexploitatieprojecten, de te verwachten verliesvoorzieningen en de effecten daarvan op de reservepositie. Aanvullend is in beeld gebracht wat per complex aangegeven wanneer we verwachten dat het project is afgerond. Daarnaast geven we aan wat op dat moment het geprognosticeerde resultaat is, het zogenaamde resultaat op eindwaarde.

Ruimtelijk project	Boekwaarde 1-1-2024	Mutatie 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (boekwaarde)
Verliesgevende grondexploitaties				
Braassemerland (GEM-gebied)	€ 6.315.423-	€ 2.401.764-	€ 3.913.659-	Plankosten, rente- en reserveringsvergoeding Correctie economische leveringen
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 73.233	€ 149.803-	€ 223.036	Woonrijp maken DG2
subtotaal	€ 6.242.189-	€ 2.551.567-	€ 3.690.622-	
Winstgevende grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 134.638-	€ 598.917-	€ 464.279	Verkoop kavels 2^1 kap
Grietpolder Leimuiden	€ 11.651-	€ 96.147	€ 107.798-	Plankosten en rente
subtotaal	€ 146.288-	€ 502.769-	€ 356.481	
Afgesloten grondexploitaties				
Centrumplan Leimuiden	€ 2.044.741-	€ 223.307	€ 2.268.048-	Bouwrijp maken
Braassemerland (Westend)	€ 1.227.713-	€ 20.383	€ 1.248.096-	Plankosten en rente
subtotaal	€ 3.272.454-	€ 243.690	€ 3.516.143-	
TOTAAL	€ 9.660.931-	€ 2.810.646-	€ 6.850.285-	

(Alle vermelde bedragen zijn, voor zover niet aangeduid, prijspeil 01-01-2025 en exclusief btw.)

Mutaties boekwaarden

Na actualisatie bedraagt de boekwaarde per 31-12-2024 afgerond +/- € 6,8 miljoen. Ten opzichte van eind 2023 is de boekwaarde met circa € 2,8 mio. gedaald. In alle projecten hebben mutaties plaatsgevonden die elkaar opheffen. De belangrijkste mutaties hebben betrekking op:

- Braassemerland – Belangrijkste mutatie heeft betrekking op de verwerking van de boekwaarde van gronden die economisch zijn geleverd in 2022 en 2023, hierdoor daalt de boekwaarde aanzienlijk.
- GREX Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude – de levering van de percelen van de 2^1 kapwoningen heeft plaatsgevonden;
- Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord – Levering van gronden deelgebied 2 en kosten woonrijp maken fase 2.

Met betrekking tot de uitgaven zijn in alle plannen plan- en rentekosten gerealiseerd.

Mutaties resultaten grondexploitaties

In 2024 hebben enkele mutaties plaatsgevonden binnen de diverse plangebieden en zijn de kapitaallasten verwerkt. De verschillende mutaties leiden tot een negatief resultaat van circa - /- € 9 miljoen. Voor de actieve grondexploitaties zijn de geactualiseerde saldi op netto contante waarde van prijspeil 01-01-2024 naar prijspeil 01-01-2025 hieronder weergegeven.

Ruimtelijk project	Boekwaarde 1-1-2024	Mutatie 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Belangrijkste verklaringen van de mutaties (boekwaarde)
Verliesgevende grondexploitaties				
Braassemerland (GEM-gebied)	€ 6.315.423-	€ 2.401.764-	€ 3.913.659-	Plankosten, rente- en reserveringsvergoeding Correctie economische leveringen
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 73.233	€ 149.803-	€ 223.036	Woonrijp maken DG2
subtotaal	€ 6.242.189-	€ 2.551.567-	€ 3.690.622-	
Winstgevende grondexploitaties				
Voormalig gemeentehuis	€ 134.638-	€ 598.917-	€ 464.279	Verkoop kavels 2^1 kap
Grietpolder Leimuiden	€ 11.651-	€ 96.147	€ 107.798-	Plankosten en rente
subtotaal	€ 146.288-	€ 502.769-	€ 356.481	
Afgesloten grondexploitaties				
Centrumplan Leimuiden	€ 2.044.741-	€ 223.307	€ 2.268.048-	Bouwrijp maken
Braassemerland (Westend)	€ 1.227.713-	€ 20.383	€ 1.248.096-	Plankosten en rente
subtotaal	€ 3.272.454-	€ 243.690	€ 3.516.143-	
TOTAAL	€ 9.660.931-	€ 2.810.646-	€ 6.850.285-	

Het totaal saldo van de verliesgevende grondexploitaties (exclusief de af te sluiten grondexploitaties) bedraagt circa -/- € 5,6 miljoen. De toename van het negatieve resultaat wordt in grote mate veroorzaakt door hogere plankosten en hogere uitvoeringskosten in de grondexploitatie Braassemerland.

Het saldo van de grondexploitaties met een positief resultaat bedraagt circa € 0,1 miljoen ten opzichte van € 0,4 miljoen in 2024. De wijzigingen ontstaan met name door de gerealiseerde hogere opbrengst en vervolgens de verwerkte tussentijdse winstneming van € 0,8 miljoen in de GREX voormalig gemeentehuis Rijsaterswoude.

Resultaten grondexploitaties op eindwaarde

In de volgende tabel is per project de verwachte einddatum en het geprognosticeerde resultaat op eindwaarde weergegeven. Dit is het resultaat dat daadwerkelijk op dat moment is gerealiseerd op basis van de huidige inzichten.

Ruimtelijk project	Datum eindwaarde	Resultaat Eindwaarde
Verliesgevende grondexploitaties		
Braassemerland (GEM-gebied)	31-12-2033	€ 6.571.451-
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	31-12-2026	€ 106.954-
Winstgevende grondexploitaties		
Voormalig gemeentehuis	31-12-2025	€ 135.610
Grietpolder Leimuiden	31-12-2030	€ 1.944

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de werkzaamheden die in 2024 zijn verricht en de belangrijkste mutaties die hebben geleid tot een gewijzigd resultaat.

Braassemerland - Deelgebied GEM.

De gronden binnen de grondexploitatie GEM Braassemerland worden fasegewijs in de GEM ingebracht. De ontwikkeling van Braassemerland omvat de realisatie van 1.352 woningen, waar 452 woningen van zijn gerealiseerd. Komend jaar vinden er alleen voorbereidende en uitvoeringswerkzaamheden plaats. In 2025 en 2026 vinden geen gronduitgiften voor woningbouw plaats. Gronduitgiften zijn geprognosticeerd in 2027 tot en met 2032.

Belangrijke doorgevoerde mutaties hebben betrekking op de verhoging van het budget voor bouwrijp maken i.v.m. verkeerskundige maatregelen, het toevoegen van de verwerving en doorverkoop van perceel Galgekade 3 en het verhogen van de plankosten.

Nieuwe Wetering Noord (I tot en met VII, voorheen Regenboogweg)

Deelgebied 2 – betreft een CPO ontwikkeling van 16 starterswoningen, waarvan 6 grondgebonden woningen en 10 appartementen. In 2024 zijn de kavels uitgeven. De 6 grondgebonden woningen zijn opgeleverd en de 10 appartementen wordt in Q1 van 2025 opgeleverd. Daarna kan het terrein woonrijp worden gemaakt. De verwachting is dat het deelproject voor de zomer van 2025 kan worden afgerond.

Deelgebied 5 – betreft de ontwikkeling van 12 grondgebonden sociale huurwoningen.

Deellocatie 5 omvat de realisatie van 12 sociale huurwoningen. Voor de ontwikkeling van deel-locatie 5 wordt een koop- en realisatieovereenkomst gesloten met woningcorporatie WyWonen (voorheen Meerwonen).

Op dit moment loopt nog een procedure tegen het vastgestelde Bestemmingsplan, maar de verwachting is dat medio 2025 deze procedure wordt afgerond en gestart kan worden met het bouw- en woonrijp maken. Uitgifte van de kavels zal in 2026 plaatsvinden.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude

Eind 2018 is de grondexploitatie Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude vastgesteld. Het plan omvat de herontwikkeling van het voormalige gemeentehuis naar een school, 8 vrije sector appartementen en 7 sociale sector huurappartementen. Daarnaast wordt op het terrein achter het voormalige gemeentehuis 8 2¹ kap woningen gerealiseerd. De grondexploitatie omvat alle (gemeentelijke) kosten- en opbrengsten van de ontwikkeling, met uitzondering van de kosten met betrekking tot de school.

De herontwikkeling van het voormalig gemeentehuis is afgerond en de school en appartementen zijn opgeleverd en deels overgedragen naar de woningcorporatie. De 2¹ kap woningen zijn in 2023 allemaal (onder voorbehoud) verkocht. Inmiddels is het plangebied bouwrijp gemaakt en zijn de eerste vergunningen aangevraagd. Realisatie van de woningen is in 2024 gestart en de oplevering vindt in Q1 2025 plaats.

De grondexploitatie heeft een positief resultaat. Hier is eerder tussentijdse winst genomen (€ 240.000,- in totaal). Ook dit jaar wordt wederom een winstneming voorgesteld van € 800.000,-. Deze winstneming is reeds verwerkt in de boekwaarde ultimo 2024

Grietpolder Leimuiden

In 2023 is de grondexploitatie Grietpolder Leimuiden vastgesteld. Deze grondexploitatie omvat de herontwikkeling van drie deelgebieden. Uit deelgebied 1 (locatie Kerklaan) en deelgebied 3 (locatie Polderlaan) worden de bestaande volkstuinen, schaatsvereniging, scoutingclub verplaatst naar deelgebied 2 (locatie Verenigingen). Vervolgens worden op deelgebied 1 en 3 in totaal 207 woningen gerealiseerd, waarvan 30% in sociale huur en 30% in de categorie betaalbare koop.

Voor deze ontwikkeling wordt in 2024 twee samenwerkingsovereenkomsten getekend. Één tussen de gemeente en de verenigingen en Één tussen de gemeente en de ontwikkelaar. In deze samenwerkingsovereenkomsten worden afspraken gemaakt om tot de ontwikkeling van het plan te

komen en de definitieve grondtransacties en start van de realisatie. Gedurende het komende jaar zal nadat het plan verder is uitgewerkt de planologische procedure worden gestart.

Eind 2025 kan worden gestart met de realisatie en het plan kan in 2029 worden afgerond. Het plan heeft een klein positief resultaat. Doelstelling is de hele ontwikkeling budgetneutraal te realiseren.

Resultaten af te sluiten grondexploitaties

Ultimo 2024 kunnen twee grondexploitaties worden afgesloten. Het betreft de grondexploitatie Centrumplan Leimuiden en de grondexploitatie Braassemerland Westend.

Centrumplan Leimuiden

Deze ontwikkeling bestaat uit twee deelgebieden (Zuid en Noord).

Centrumplan Leimuiden Noord

Op dit moment speelt een discussie met de aannemer over de verzakking van het dijklichaam van de Grietpolderweg ten gevolge van de aanleg van de haven en doorsteek door de dijk. Bij de werkzaamheden is duidelijk geworden dat het dijklichaam instabiel was, waardoor deze enige tijd zijn stil gelegd. De gemeente is van mening dat ontwikkelaar hiervoor aansprakelijk is. De ontwikkelaar is van mening dat het dijklichaam al instabiel was en dat deze kosten voor rekening van de gemeente zijn. Indien daarvan sprake is komen de kosten niet voor de grondexploitatie, omdat de kosten niet toerekenbaar zijn aan het project. De kosten komen in dat geval ten laste van de Algemene Reserve. Hierin staat het risico ook beschreven als incidenteel risico.

Om uit de discussie te komen is een vaststellingsovereenkomst afgesloten, waarmee in ieder geval de schade hersteld kon worden. In de eerste plaats heeft de gemeente nog een poging gedaan om het geschil te schikken maar dat heeft niet tot een oplossing geleid. De gemeente is voornemens een procedure te starten bij de raad van arbitrage.

Deze procedure zal mogelijk pas in 2025/2026 worden gestart. Vanuit de grondexploitatie is er budget voor het begeleiden van deze procedure. Het budget (€ 150.000,-) zal uit de GREX worden overgeheveld naar de Algemene Reserve. Zodat de grondexploitatie kan worden afgerond.

Centrumplan Leimuiden Zuid

Rond het Dorpsplein Zuid is onderzocht of herontwikkeling van het gebied mogelijk is. Hierover is de gemeente in gesprek met de eigenaren van de nabijgelegen panden en Loostad ontwikkeling. Dit heeft niet geleid tot een haalbare business case omdat de inbrengwaarde van de gebouwen van de verschillende eigenaren te hoog was. Hierdoor is de verdere ontwikkeling gestrand en hier zal vooralsnog ook geen vervolg aan worden gegeven.

Het beschikbare budget voor de herinrichting van het Dorpsplein Zuid (€ 200.000,-) zal worden overgeheveld naar Algemene Reserve, zodat de grondexploitatie kan worden afgesloten.

Braassemerland - Deelgebied Westend.

De ontwikkeling van Westend wordt uitgevoerd door West-End BV Het projectdeel is gestart in 2018. De laatste kavel is in 2024 uitgegeven. In 2025 zal de eerste oplevering plaatsvinden van het openbaar gebied maar worden geen kosten meer voor de GREX verwacht. Daarmee kan de grondexploitatie worden afgesloten.

De financiële effecten van ontwikkelingen in de gemeentelijke ruimtelijke projecten worden mede in beeld gebracht door een inventarisatie van risico's en kansen. Een risicoanalyse per project is de basis voor het bepalen van het totale risicoprofiel voor het meerjarenperspectief. Een risicoprofiel van een grondexploitatie houdt in, dat ten opzichte van het geraamde resultaat, een bandbreedte wordt bepaald. Deze bandbreedte volgt uit de geïnventariseerde kansen en risico's. Dit resultaat wordt in het geval van een verliesgevend project gereserveerd in de reserve bouwgrondexploitatie. Indien een project een positief financieel resultaat heeft, maar door het bijbehorende risicoprofiel negatief dreigt te worden, dan wordt ook dat deel in de reserve bouwgrondexploitatie gereserveerd.

Naar aanleiding van de mondiale ontwikkelingen en meerdere crisissen spelen met betrekking tot de lopende grondexploitaties op dit moment de volgende risico's en kansen:

- Lagere verkoopwaarden woningen en daarmee lagere grondopbrengsten – We zien een kentering in de gerealiseerde verkoopprijzen voor woningen en is er sprake van hogere bouwkosten. Deze ontwikkelingen leiden beiden tot een risico ten aanzien van de te realiseren grondopbrengsten in de grondexploitatie. Deze vallen lager uit indien deze residueel worden bepaald of de grondopbrengsten worden later dan geprognosticeerd ontvangen. Het risico's ten aanzien van de hoogte van de grondopbrengsten en fasering van verkoop worden vooralsnog als beperkt ingeschat. Voor alle nog lopende gemeentelijke grondexploitaties zijn de grondopbrengsten al gecontracteerd of worden deze vastgesteld op basis van vaste grondprijzen (zoals bij sociale woningbouw).
- Hogere uitvoeringskosten – De bouwkosten stijgen en dit heeft ook consequenties voor de gemeentelijke uitgaven ten aanzien van bouw- en woonrijp maken. Bij de actualisatie van de grondexploitatie zijn geactualiseerde prognoses opgenomen in de ramingen. Daarnaast wordt rekening gehouden met een indexering van 2%. Vanwege de nog relatief korte looptijd van de meeste grondexploitaties, en daarmee een redelijk goed beeld van de verwachte kosten, wordt dit risico vooralsnog beperkt geacht.

Van de uitkomsten wordt het berekende grondexploitatieresultaat genomen voor het bepalen van de minimaal benodigde stand voor de reserve bouwgrondexploitatie. Het geactualiseerde resultaat is een momentopname per 01-01-2025.

Overzicht projecten	Resultaat per 31-12-2024	Risicoanalyse bouwgrondexploitatie
Braassemerland (GEM-gebied)	€ 5.498.696-	€ 1.820.000
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ 102.801-	€ 25.000
Verliesgevende grondexploitaties	€ 5.601.497-	€ 1.845.000
Voormalig gemeentehuis	€ 132.951	€ 25.000
Grietpolder Leimuiden	€ 1.726	€ 200.000
Winstgevende grondexploitaties	€ 134.677	€ 225.000
Totaalresultaat (verlies + winst)	€ 5.466.819-	€ 2.070.000

Voor de verliesgevende grondexploitaties moet rekening worden gehouden met in totaal circa € 1,85 miljoen aan risico's. Voor de winstgevende projecten moet rekening worden gehouden met in totaal circa € 0,22 miljoen aan risico's. Echter deze risico's kunnen grotendeels worden opgevangen door het positieve resultaat van de grondexploitatie.

In 2024 werd een reserve aangehouden van circa € 4,1 miljoen. De benodigde reserve voor 2025 is bepaald op circa € 4,4 miljoen. Het risicoprofiel voor de grondexploitaties is gelijk gebleven vanwege verschillende mutaties (afsluiten grondexploitatie Centrumplan Leimuiden en toevoeging risico Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord. Echter vervolgens is de benodigde reserve weer toegenomen vanwege de mutaties in het vereveningsfonds. Het benodigde weerstandscapaciteit is hierdoor per saldo groter.

Reserve bouwgrondexploitatie	1-1-2024	Mutatie	1-1-2025
Ten behoeve van risico's			
Centrumplan Leimuiden	€ 37.500	€ -37.500	€ -
Braassemerland grondexploitaties	€ 1.820.000	€ -	€ 1.820.000
Voorom alig gemeentehuis Rijsaterwoude	€ -	€ -	€ -
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ -	€ 25.000	€ 25.000
Grietpolder Leimuiden	€ 185.638	€ 12.636	€ 198.274
Benodigde reserve voor risico's	€ 2.043.138	€ 136	€ 2.043.274
Specifieke reserveringen			
Vereveningsfonds	€ 1.792.068	€ 289.250	€ 2.081.318
Reservering bijdrage passage N207	€ 300.000	€ -	€ 300.000
Benodigde reserve specifiek	€ 2.092.068	€ 289.250	€ 2.381.318
Benodigde weerstandscapaciteit totaal	€ 4.135.206	€ 289.386	€ 4.424.592

De toename van het Vereveningsfonds ontstaat doordat er nieuwe bijdragen zijn gedaan (€ 289.250,-). De reservering voor de passage N207 betreft een gemeentelijke bijdrage aan het provinciaal project voor de realisatie van de passage ter plaatse van Leimuiden. Aan deze gemeentelijke bijdrage ligt een uitvoeringsovereenkomst ten grondslag met de Provincie die ondanks de onzekerheid van het project nog wel steeds van toepassing is.

VERLIESVOORZIENING EN RESERVE BOUWGRONDEXPLOITATIE

Mutaties verliesvoorziening

Voor negatieve grondexploitaties moet ter hoogte van het voorziene negatieve contante waarde resultaat op balansdatum 31-12-2024 een verliesvoorziening worden getroffen. Bij de actualisatie van de grondexploitaties zijn de negatieve grondexploitatie resultaten bijgesteld. Ten gevolge daarvan is de verliesvoorziening bijgesteld.

Daarbij zijn twee grondexploitaties met een negatief resultaat afgesloten. Hierdoor valt een deel van de benodigde voorziening weg. Echter deze zal moeten worden aangewend om het negatieve resultaat af te boeken.

In onderstaande tabel zijn de mutaties weergegeven.

	Verlies voorziening 01-01-2024	Verwacht 31-12-2024	Benodigde voorziening 31-12-2024	Verschil
Verlies gevende grondexploitaties				
Centrumplan Leimuiden	€ 2.699.922,-	€ 2.755.271,-	€ -	€ 2.755.271
Braassemerland (Westend)	€ 1.295.002,-	€ 1.321.549,-	€ -	€ 1.321.549
Braassemerland (GEM gebied)	€ 4.240.227,-	€ 4.327.152,-	€ 5.498.696,-	€ 1.171.544,-
Regenboogweg Nieuwe Wetering Noord	€ -	€ -	€ 102.801,-	€ 102.801,-
Totaal verlies gevende grondexploitaties	€ 8.235.152,-	€ 8.403.972,-	€ 5.601.497,-	€ 2.802.475
Totaal excl. af te sluiten grondexploitaties	€ 4.240.227,-	€ 4.327.152,-	€ 5.601.497,-	€ 1.274.345,-

Af te sluiten grondexploitaties met een negatief resultaat een verliesvoorziening:

- De grondexploitatie Centrumplan Leimuiden wordt afgesloten. Hiervoor zal de aanwezig verliesvoorziening van € 2.755.271,- moeten worden aangewend om de boekwaarde van € 2.268.048,- af te boeken. Tevens zal hiervoor nog een reservering moeten worden gedaan in de Algemene reserve van € 200.000,- voor de herinrichting van het Dorpshart Leimuiden Zuid en € 150.000,- voor de proceskosten van LaGro inzake het geschil over de Grietpolderdijk. Op basis hiervan kan € 137k vrijvallen.
- De grondexploitatie Braassemerland Westend wordt afgesloten. Hiervoor zal de aanwezig verliesvoorziening van € 1.321.549,- moeten worden aangewend om de boekwaarde van € 1.248.096,- af te boeken. Een deel van de aanwezige verliesvoorziening (€ 73k) kan vrijvallen.

De totale verliesvoorziening voor de negatieve grondexploitaties bedraagt op basis van de actualisatie van de grondexploitaties circa € 5,3 miljoen. Dat is een verslechtering van circa € 0,9 mln.

ten opzichte van het verwachte resultaat per 31-12-2024. Dit verwachte resultaat betreft de verliesvoorziening per 01-01-2024 verhoogd met de disconteringsvoet op basis van de rekenrente van voorgaand jaar, te weten 2,05%.

Deze verslechtering ontstaat met name in de gemeentelijke grondexploitatie Braassemerland. Dit leidt tot onderstaande samenvatting voor wat betreft de verliesvoorziening en reserve.

Grondcomplexen	1-1-2024	Verwacht 31-12-2024	Benodigd 31-12-2024	Verschil
Totaal verliesgevende grondexploitaties	€ 4.240.227,-	€ 4.327.152,-	€ 5.601.497,-	€ 1.274.345,-
Reserve bouwgrondexploitatie	€ 4.135.206		€ 4.424.592	€ 289.386

TUSSENTIJDSE WINSTNEMING

Conform de spelregels van het Besluit Begroting en Verantwoording dient indien er sprake is van een geprognosticeerd resultaat tussentijds winst te worden genomen. Dit betekent dat een deel van het geprognosticeerde resultaat van de Netto Contante Waarde als resultaat wordt in-geboekt.

De tussentijdse winstneming wordt berekend op basis van het "Percentage of Completion methode". Hierbij wordt de tussentijdse winstneming berekend op basis van de netto contante waarde van de grondexploitatie, na aftrek de eventuele risico's en vermenigvuldiging van per percentage gerealiseerde opbrengsten en kosten. Voorwaarde is daarnaast dat het resultaat materieel is. Doordat in 2024 de uitgifte van de gronden heeft plaatsgevonden en de resterende kosten goed zijn te ramen wordt voorgesteld om ultimo 2024 wederom winst te nemen.

Voorgesteld wordt een winstuitname te doen van afgerond € 800.000,-. Deze winstuitname wordt in de volgende tabel onderbouwd.

TWN - conclusie	
	financieel effect
Gerealiseerde kosten	89,78%
Gerealiseerde opbrengsten	100,00%
Verwachte winst minus risico	€ 905.879
Tussentijdse winstneming	€ 813.284

2. JAARREKENING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Toelichting algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

- De vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar), liquide middelen en schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde.
- De langlopende uitgezette leningen en de langlopende opgenomen leningen zijn gerubriceerd onder respectievelijk de financiële vaste activa en de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële vaste activa komen in 2024 niet voor op de balans. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de historische aanschafprijs, verminderd met de jaarlijkse afschrijvingen en/of bijdragen van derden en/of beschikkingen over reserves. De geactiveerde investeringen zijn opgenomen op de balans op basis van het gestelde in de Financiële verordening dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten. De activeringsgrens bedraagt € 10.000. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de Financiële verordening. Afschrijving van vaste activa vindt met ingang van het jaar 2011 plaats op basis van annuïteit. Door de annuïteitenmethode is een stabiel beeld van begroting en meerjarenraming verkregen. Vanaf 2017 is het wegens de vernieuwing BBV ook verplicht geworden om investeringen met een maatschappelijk nut te activeren. Deze mogen dan niet meer in één keer als last worden genomen. De activering wordt gelijkgetrokken aan materiële vaste activa met een economisch nut. Dit betekent dat afschrijving moet plaatsvinden over de gebruiksduur en dat reserves niet meer direct in mindering op de investering mogen worden gebracht.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen, langlopende uitgezette leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. De deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van één jaar of langer worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs / verkrijgingsprijs (inkoopprijs inclusief bijkomende kosten waaronder rentetoerekening) conform artikel 63 lid 2 BBV. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs (inclusief de bijkomende kosten), dan worden de voorraden met een verliesvoorziening gecorrigeerd tot de marktwaarde. Voor de verliesvoorziening zou volgens de BBV-richtlijnen een disconteringsvoet van 2% gehanteerd moeten worden voor de verliesgevende grondexploitaties, echter omdat de huidige begrote rente hoger is dan deze 2% wordt voor alle projecten een disconteringsvoet van 2,05% aangehouden.

De opbrengstenindexatie is in veel projecten contractueel overeengekomen en wordt deze opbrengsten index gehanteerd. Indien er geen contracten aanwezig zijn, wordt een opbrengstenindex van 0% gehanteerd. Daarnaast worden de geactualiseerde grondprijzen op basis van het grondprijsbeleid aangehouden waarin de indexering van de grondwaarde is opgenomen. De kostenindexatie is gebaseerd op een langjarig gemiddelde van 2% vanaf 2024.

Vorderingen (uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar)

Voor dubieuze debiteuren is een voorziening opgenomen die direct in mindering is gebracht op de openstaande debiteuren.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen per einde jaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders is op de contante waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De vorming van een voorziening, de dotatie of juist vrijval van een bestaande voorziening, is in de exploitatie in het betreffende boekjaar verantwoord. De aanwendungen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Reserves

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- algemene reserve; dit is een vrij besteedbare reserve. Het voorziet als weerstandsvermogen voor incidentele risico's en als dekkingsmiddel voor incidentele tegenvallers.
- bestemmingsreserve; een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Mutaties in reserves zijn mogelijk op basis van een raadsbesluit genomen voor het einde van het betreffende begrotingsjaar. Voor het muteren van egaliseringsreserves is dit besluit reeds genomen bij het instellen van de reserve. De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van werkelijke baten en lasten die toegerekend worden aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Lasten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Onder baten wordt verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Voor zover niet anders vermeld, luiden alle bedragen in nominale waarden.

Bijzonderheden

Het resultaat van bouwgrondexploitaties wordt indien mogelijk tussentijds genomen en/of bij afronding van het betreffende complex als deze volledig is afgerond. Indien wordt verwacht dat van een complex de boekwaarde de opbrengstwaarde overtreft, wordt voor dit verlies op het complex in het betreffende jaar ten laste van de reserve bouwgrondexploitatie of de exploitatie een verliesvoorziening getroffen. Voorraden (magazijngoederen van de buitendienst) worden rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.

Bij projecten die voor meerdere jaren in exploitatie genomen worden, is het mogelijk tussentijds winst te nemen. Voortijdige winstneming is mogelijk als een deelproject is afgesloten of de winst is

gerealiseerd en er geen verder verlies is te verwachten, tenzij daar voldoende voorzieningen voor zijn getroffen. Tussentijdse winstneming bij grondexploitaties kan, conform de richtlijnen in het BBV, plaatsvinden als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er is geen belangrijke onzekerheid over de totale omvang van het plan (project);
- er bestaan geen belangrijke onzekerheden ten aanzien van de nog te realiseren opbrengsten;
- met een redelijke mate van nauwkeurigheid kunnen reeds gemaakte en nog te maken (geraamde) kosten worden toegerekend aan respectievelijk het gerealiseerde en niet gerealiseerde deel van het betreffende complex;
- de vergelijking van werkelijke kosten met de voorcalculatie per onderdeel (fase) van het plan is mogelijk.

De gemeente levert gronden economisch aan de VOF Braassemerland. Sinds 2023 moeten economisch geleverde gronden als gerealiseerd worden beschouwd ondanks dat ze nog niet juridisch geleverd zijn. De economische levering leidt bij de gemeente sinds 2023, tot een afname van de voorraad bouwgrond. De economisch geleverde gronden van vóór 2023 waren nog niet gecorrigeerd op de voorraad bouwgrond. Met een correctie in de beginbalans 2023 van € 2,655 miljoen, wordt de stand van de voorraad bouwgrond met terugwerkende kracht nu correct weergegeven.

			x € 1.000
Omschrijving	Eindbalans 2023	aanpassing	Beginbalans 2024
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	9.661	-2.655	7.006

Conform de richtlijnen van het BBV moeten ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel onder overlopende passiva afzonderlijk worden opgenomen (artikel 44, lid 2 en artikel 49).

Bij het bepalen van de hoogte van de algemene uitkering dient de gemeente uit te gaan van de laatste accresmededeling, opgenomen in de septembercirculaire. We zijn afgeweken van dit standpunt van de commissie BBV omdat we zijn uitgegaan van de meest actuele stand van zaken zijnde de uitkeringspecificatie uit de decembercirculaire van het boekjaar.

Waarderingsgrondslagen WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector, kortweg Wet normering topinkomens (WNT), is in 2013 in werking getreden. Deze wet is als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Grondslagen voor rechtmatigheid

De grondslagen voor rechtmatigheid zijn vastgelegd in:

- de financiële verordening 2024: <https://2cm.es/W32S>
- het controleprotocol 2023 met geactualiseerd normenkader 2023: <https://ap.lc/tsDWY>
- het voorlopige normenkader 2024: <https://2cm.es/W35Z>

De balans

x € 1000

ACTIVA	31-12-2023	31-12-2024
Vaste activa		
Materiële vaste activa	75.718	85.479
Economisch nut (niet in erfpacht uitgegeven)	31.230	34.220
Economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden	30.457	33.904
Maatschappelijk nut (niet in erfpacht uitgegeven)	14.031	17.355
Financiële vaste activa	13.824	15.232
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	5.445	6.445
Rekening-courantverhouding met SVn	1.063	1.265
Lening aan deelnemingen	2.745	2.745
Overige langlopende leningen	4.571	4.777
Totaal vaste activa	89.542	100.711
Vlottende activa		
Voorraden	1.430	-576
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.426	-579
Gereed product en handelsgoederen	4	4
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	2.689	2.095
Vorderingen op openbare lichamen	22	155
Rekening-courantverhouding met het rijk	0	239
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
Overige vorderingen	2.665	1.700
Liquide middelen	1	546
Overlopende activa	18.376	19.496
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	3.165	255
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	15.211	19.241
Totaal vlottende activa	22.495	21.562
TOTAAL ACTIVA	112.037	122.272

x € 1000

PASSIVA	31-12-2023	31-12-2024
Vaste passiva		
Eigen vermogen	49.434	54.051
Algemene reserve	25.274	26.961
Bestemmingsreserves	16.292	20.078
Gerealiseerd resultaat	7.868	7.011
Voorzieningen	8.946	10.710
Vaste schulden met rentetypische looptijd $\geq$ 1 jaar	40.186	45.502
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	40.186	45.502
Totaal vaste passiva	98.566	110.263
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd $<$ 1 jaar	6.046	4.203
Overige schulden	3.824	4.203
Bank	2.222	0
Overlopende passiva	7.425	7.807
Nog te betalen bedragen	4.704	3.860
Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen	1.794	2.925
Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	927	1.022
Totaal vlottende passiva	13.471	12.010
TOTAAL PASSIVA	112.037	122.272

Borg- en garantstellingen:

47.146

57.137

Toelichting op de balans: Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

							x € 1.000
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2023	overheveling 2024	investeringen 2024	desinveste- ringen 2024	bijdragen van derden	afschrij- vingen 2024	boekwaarde 31-12-2024
Investeringen met economisch nut	31.230		4.467	309	151	1.019	34.220
Investeringen met economisch nut; waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	30.457		4.521	0	26	1.048	33.904
Investeringen met maatschappelijk nut	14.031		3.943	0	134	484	17.355
Totaal	75.718		12.931	309	311	2.550	85.479

Specificatie van materiële vaste activa

							x € 1.000
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2023	overheveling 2024	investeringen 2024	desinveste- ringen 2024	bijdragen van derden	afschrij- vingen 2024	boekwaarde 31-12-2024
<u>Investeringen met economisch nut:</u>							
Gronden en terreinen	2.930	-719	566	309		10	2.459
Woonruimten	0		0	0		0	0
Bedrijfsgebouwen (EN)	23.819		3.386	0	145	513	26.547
Grond-, weg- en waterb.wrk (ex. riolering)	1.679	719	17	0		193	2.222
Vervoermiddelen	1.781		10	0		154	1.637
Machines, apparaten en installaties	179		113	0		34	258
Overige materiële vaste activa	842		375	0	6	115	1.097
Totaal	31.230		4.467	309	151	1.019	34.220
<u>Investeringen met economisch nut met heffing:</u>							
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	30.457		4.521	0	26	1.048	33.904
Totaal	30.457		4.521	0	26	1.048	33.904
<u>Investeringen met maatschappelijk nut:</u>							
Bedrijfsgebouwen (MN)	0		0	0		0	0
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	14.030		3.943	0	134	483	17.355
Overige materiële vaste activa (MN)	1		0	0		1	1
Totaal	14.031		3.943	0	134	484	17.355

De bijdragen van derden, opgenomen onder de post bedrijfsgebouwen (EN) van € 144.740 betreft toegerekende subsidie voor Nieuwbouw Kineo. De bijdragen van derden, opgenomen onder de post overige materiële vaste activa (EN) van € 5.790 betreft toegerekende subsidie voor het treffen van klimaatadaptieve maatregelen tbv speelruimte Alcaerlaan Hoogmade. Verder is er een correctie gedaan op 2 kredieten voor begraafplaatsen ad € 719.054; wegens koppeling aan een verkeerde balanspost (budgetneutraal).

De bijdragen van derden, opgenomen onder de post grond-, weg- en waterbouwkundige werken (EN) van € 26.104 betreft de bijdrage van een projectpartner voor reconstructie riolering Herenweg Rijsaterwoude.

De bijdragen van derden, opgenomen onder de post grond-, weg- en waterbouwkundige werken (MN) van € 134.317 betreft de bijdrage van diverse projectpartners voor IMNOR wegen (met name Willem van der Veldenweg en Woudse hout).

Verder is voor de materiële vaste activa geen sprake van afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen.

In onderstaande overzichten worden de voornaamste (des)investeringen (boven de € 50.000) in materiële vaste activa gespecificeerd.

Specificatie van belangrijkste investeringen materiële vaste activa in 2024:

Investerings met economisch nut (> € 50.000):			x € 1.000
Gronden en terreinen	Grond uitbreiding IKC Kaskade / Kiem		566
Bedrijfsgebouwen (EN)	IKC Woubrugge		100
Bedrijfsgebouwen (EN)	Nieuwbouw IKC Sportpad		440
Bedrijfsgebouwen (EN)	Uitbreiding IKC Kaskade/Kiem		70
Bedrijfsgebouwen (EN)	Nieuwbouw Kineo		2.508
Bedrijfsgebouwen (EN)	Nieuwbouw Tweesprong Sportpad		267
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2023 Vrij verval		2.743
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2024 Vrij verval		1.018
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2024 Vervangen gemalen		415
Grond-, weg- en waterb.wrk (riolering)	GRP2024 Bouwkundige vervangingen		346
Machines, apparaten en installaties	Geluids-/opnameinstallatie raadzaal		57
Machines, apparaten en installaties	2st. Nido Syntos strooimachines		56
Overige materiële vaste activa	Keuken kantine 2024		51
Overige materiële vaste activa	Meubilair en inventaris 2024		70
Overige materiële vaste activa	Uitvoering speelruimtebeleidsplan 2024		214

Investerings met maatschappelijk nut (> € 50.000):			x € 1.000
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	IMNOR wegen 2023		1.137
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	IMNOR wegen 2024		341
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Aanleg infrastructuur Sportpad		152
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Vervanging kunstwerken 2023		110
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Reconstructie Vriezenweg Leimuiden		2.089
Grond-, weg- en waterbouwk.werken (MN)	Reconstructie Vriezekeop Noord Leimuiden		76

Specificatie van belangrijkste desinvesteringen materiële vaste activa in 2024:

Desinvesteringen met economisch nut (> € 50.000):			x € 1.000
Gronden en terreinen	Roelofarendsveen Zuid + overige gronden		309

Financiële vaste activa

Omschrijving	boekwaarde 31-12-2023	investeringen 2024	desinveste- ringen 2024	aflossingen 2024	boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstr. aan deelnemingen	5.445	1.000			6.445
Rekening-courantverhouding met SVn	1.063	202			1.265
Lening aan deelnemingen	2.745				2.745
Overige langlopende leningen	4.571	480		273	4.777
Totaal	13.824	1.681	0	273	15.232

De gemeente heeft een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen. De rekening-courant is toegenomen met per saldo € 201.783. De toename van deze post is deels toe te wijzen aan een extra storting ad € 465.000 voor startersleningen (wegens besluit van de raad om het plafond voor het verstrekken van startersleningen te verhogen naar € 1,5 mln). Daarnaast is de rekening-courant SVn toegenomen door ontvangen aflossingen en rente (met aftrek van beheerskosten) ad € 216.290; en zijn hieruit een aantal nieuwe langlopende leningen verstrekt betreffende startersleningen ad € 441.007 en duurzaamheidsleningen ad € 38.500. In 2021 is een reverse converteerbare hybride obligatielening aan Alliander N.V. beschikbaar gesteld ten bedrage van € 2.744.921 in het kader van het Klimaatakkoord.

Specificatie kapitaalverstrekking aan deelnemingen

x € 1.000		
Omschrijving	Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Aandelen Bank voor Nederlandse Gemeenten	296	296
Aandelen Oasen NV	12	12
Aandelen Alliander NV	563	563
Aandelen Cyclus NV	75	75
Aandelen Braassemerland VOF	4.500	5.500
Totaal	5.445	6.445

Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. In 2024 heeft er een inbreng van eigen vermogen plaatsgevonden ad € 1.000.000; verder heeft de gemeente geen bedrag aan middelen terug ontvangen.

Onzekerheid waardering deelming Braassemerland VOF

Op 14 april 2025 heeft de gemeenteraad besloten de VOF via het College opdracht te geven om te zorgen voor een sluitende grondexploitatie Braassemerland. De sluitende grondexploitatie is inmiddels verwerkt in de jaarrekening 2024 van de VOF Braassemerland, en moet worden getoetst door haar accountant. Maar de gecontroleerde jaarrekening van de VOF is pas beschikbaar ná vaststelling van de gemeentelijke jaarrekening 2024. Dat betekent dat er formeel nog een onzekerheid bestaat over de waardering van de grondexploitatie Braassemerland, voor zowel het deel bij de gemeente Kaag en Braassem, als het gedeelte bij de VOF. De omvang van de onzekerheid is niet bekend, omdat een gecontroleerde jaarrekening van de VOF nog niet beschikbaar is. De onzekerheid heeft betrekking op de waardering van onze deelneming in de VOF en de waardering van de gemeentelijke grondexploitatie Braassemerland.

Specificatie overige langlopende leningen

x € 1.000		
Omschrijving	Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Dorpshuizen	142	142
Lening T.C. Rijkswatering	34	13
Hypotheaire en overige leningen aan personeel	1.280	1.236
Leningen Cultureel centrum	726	719
Lening Hertogspark	118	112
SVn lening hockeyclub	43	39
SVn startersleningen	906	1.261
SVn duurzaamheidsleningen	375	353
SVn Maatschappelijk vastgoedleningen	312	302
SVn leningen woningbouwcorporatie	634	600
Totaal	4.571	4.777

De toename van de post overige langlopende leningen is enerzijds toe te wijzen aan de ontvangen aflossingen ad € 273.353. Daarnaast heeft de gemeente een rekening-courant bij de SVn waaruit leningen worden verstrekt via revolverende fondsen (zoals hierboven beschreven); in 2024 is hieruit een aantal nieuwe langlopende leningen verstrekt; totaal € 479.507.

Flottende activa

Voorraden

x € 1.000		
Omschrijving	Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.426	-579
Gereed product en handelsgoederen	4	4
Totaal	1.430	-576

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie (IEGG)

x € 1.000											
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2023	correctie beginbalans	boekwaarde 31-12-2023	uitgaven 2024	inkomsten 2024	winst/verlies neming	boekwaarde 31-12-2024	verlies- voorziening	Totaal IEGG	Voorziening passiva	NCW per 1/1/2025
Braassemerland (Westend)	1.228		1.228	20	0	-1.248	0	0	0	0	afsluiten
Braassemerland (GEM)	6.315	-2.655	3.661	784	-531		3.914	-5.499	0	-1.585	-5.499
Nieuwe Wetering Noord	-73		-73	156	-305		-223	-103	-223	-103	-103
Centrumplan Leimuiden	2.045		2.045	223	0	-2.268	0	0	0	0	afsluiten
Vm. gemeentehuis Rijsaterwoude	135		135	137	-1.536	800	-464	0	-464	0	133
Grietpolder Leimuiden	12		12	106	-10		108	0	108	0	2
Totaal	9.661	-2.655	7.006	1.426	-2.382	-2.716	3.334	-5.601	-579	-1.688	-5.467

Toelichting correctie beginbalans:

De gemeente levert gronden economisch aan Braassemerland VOF. Sinds 2023 moeten economisch geleverde gronden als gerealiseerd worden beschouwd ondanks dat ze nog niet juridisch geleverd zijn. De economische levering leidt bij de gemeente sinds 2023, tot een afname van de voorraad bouwgrond. De economisch geleverde gronden van vóór 2023 waren nog niet gecorrigeerd op de voorraad bouwgrond. Met een correctie in de beginbalans 2023 van € 2,655 miljoen, wordt de stand van de voorraad bouwgrond met terugwerkende kracht nu correct weergegeven.

De in exploitatie genomen gronden zijn per 1/1/2025 geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht. Conform de voorschriften van het BBV is een voorziening gevormd voor in exploitatie genomen gronden waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Voor nadere toelichting op de verliesvoorziening, de ontwikkeling van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden en winst- en verliesnemingen verwijzen wij volledigheidshalve naar de paragraaf grondbeleid.

In onderstaande tabel zijn de geraamde kosten en opbrengsten weergegeven van de in exploitatie genomen gronden. Deze zijn opgebouwd uit de boekwaarde, de geprognosticeerde kosten en opbrengsten per 01-01-2025 en het eindsaldo (nominaal). De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden bedraagt circa € 3,3 mln. Daarnaast worden vanaf 01-01-2025 nog circa € 13,4 miljoen aan kosten en € 11,8 miljoen aan opbrengsten verwacht, gecombineerd met de huidige boekwaarde resulterend in een totaal geprognosticeerd eindsaldo van circa € 4,9 miljoen (zie ook totaaloverzicht MPG).

	Saldo boekwaarde 31-12-2024	Geraamde kosten vanaf 1-1-2025	Geraamde opbrengsten vanaf 1-1-2025	Geraamd eindresultaat (nominaal)
Braassemerland (grondexploitatie)	-3.913.659	4.009.845	2.703.905	-5.219.599
Nieuwe Wetering Noord	223.036	681.147	365.878	-92.232
Voormalig gemeentehuis	464.279	333.400	0	130.879
Grietpolder Leimuiden	-107.798	8.404.881	8.791.605	278.926
Totaal grondexploitaties	-3.334.141	13.429.273	11.861.387	-4.902.026

Bovenstaand overzicht is exclusief de per 1 januari 2025 afgesloten grondexploitaties. Dit betreft de grondexploitatie Centrumplan Leimuiden en Braassemerland Westend.

Hieronder volgt per grondcomplex een nadere toelichting op de geraamde kosten en opbrengsten en het eindresultaat.

Braassemerland

Braassemerland betreft de gemeentelijke grondexploitatie Braassemerland. De geprognosticeerde kosten in de grondexploitatie GEM Braassemerland bestaan voornamelijk uit de plankosten aangezien de gemeente deze ontwikkeling voornamelijk faciliteert op basis van de Samenwerkingsovereenkomst. Voor 2025 en verder zijn de plankosten verhoogd ten behoeve van extra begeleiding vanuit de gemeente. De geprognosticeerde opbrengsten betreffen de contractueel overeengekomen grondverkoop en de reserveringsvergoeding met betrekking tot de GEM Braassemerland.

Onzekerheid waardering gemeentelijke grondexploitatie Braassemerland

Op 14 april 2025 heeft de gemeenteraad besloten de VOF via het College opdracht te geven om te zorgen voor een sluitende grondexploitatie Braassemerland. De sluitende grondexploitatie is inmiddels verwerkt in de jaarrekening 2024 van de Braassemerland VOF, en moet worden getoetst door haar accountant. Maar de gecontroleerde jaarrekening van de VOF is pas beschikbaar ná vaststelling van de gemeentelijke jaarrekening 2024. Dat betekent dat er formeel nog een onzekerheid bestaat over de waardering van de grondexploitatie Braassemerland, voor zowel het deel bij de gemeente Kaag en Braassem, als het gedeelte bij de VOF. De omvang van de onzekerheid is niet bekend, omdat een gecontroleerde jaarrekening van de VOF nog niet beschikbaar is. De

onzekerheid heeft betrekking op de waardering van onze deelneming in de VOF en de waardering van de gemeentelijke grondexploitatie Braassemerland.

Nieuwe Wetering Noord

De geprognoseerde kosten voor Nieuwe Wetering Noord bestaan met name uit kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de plankosten. De civieltechnische kosten zijn geraamd op basis van het planvoorstel voor deelgebied 5. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De geprognoseerde opbrengsten bestaan uit de verkoop van de grond van deelgebied 5 zijn gebaseerd op het grondprijsbeleid.

Voormalig gemeentehuis Rijnsaterwoude

De geprognoseerde kosten voor deze locatie bestaan uit kosten voor het bouw- en woonrijp maken en de plankosten. De kosten voor het bouw- en woonrijp maken zijn geraamd op basis van offertes. De plankosten zijn bepaald op basis van een plankostenraming. De opbrengsten met betrekking tot de herontwikkeling van het voormalige gemeentehuis zijn volledig gerealiseerd. De resterende opbrengsten betreffen de opbrengsten uit de uitgifte van de kavels van de twee onder één kap woningen op het achter perceel. Hiervoor is inmiddels een aanbestedingsprocedure voor de bouw doorlopen en zal medio dit jaar met de verkoop van de woningen worden gestart.

Grietpolder Leimuider

De geprognoseerde opbrengsten bestaan uit de grondverkoop van gronden aan Grietpolder ontwikkeling B.V. De kosten bestaan uit de aankoop van gronden voor de plot van de verenigingen en de realisatiekosten voor de inrichting van de verenigingen plots. Daarnaast zijn plankosten voor de gemeentelijke kosten geraamd.

De onderbouwing van de kosten en opbrengsten volgen uit de bieding die Grietpolder BV heeft gedaan. In de komende periode wordt het plan nader uitgewerkt en zullen de kosten en opbrengsten nader worden gespecificeerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	x € 1.000	
	Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	22	155
Rekening-courantverhouding met het rijk	0	239
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1	1
overige vorderingen (debiteuren)	2.665	1.700
Totaal	2.689	2.095

Schatkistbankieren is verplicht voor lagere overheden. De stand in de schatkist per 31 december 2024 is voor de gemeente € 238.909. In onderstaande tabel is zichtbaar dat gerekend over een heel kwartaal het op dagbasis buiten de schatkist aangehouden bedrag gemiddeld niet hoger is dan het drempelbedrag van € 1,6 miljoen; zie voor nadere toelichting de paragraaf financiering.

x € 1.000	
Gemiddeld buiten de schatkist aangehouden bedrag 2024	
1e kwartaal	262
2e kwartaal	524
3e kwartaal	507
4e kwartaal	578

Specificatie vorderingen op openbare lichamen en overige vorderingen (debiteuren)

Omschrijving	x € 1.000	
	Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Debiteuren (vorderingen op openbare lichamen)	22	155
Debiteuren	2.084	1.135
Voorziening dubieuze debiteuren	-142	-110
Debiteuren WMO	0	0
Debiteuren bijstand (SOZA)	1.128	997
Voorziening dubieuze debiteuren bijstand (SOZA)	-404	-323
Totaal	2.688	1.856

De grootste post, debiteuren (zonder toevoeging) bestaat voor een derde uit belastingdebiteuren. De tweede grote post, debiteuren bijstand (SOZA) bestaat uit de vorderingen in het kader van de sociale zekerheid. Conform de Financiële verordening wordt jaarlijks een inschatting gemaakt van de oninbare vorderingen. Dit zijn de twee posten voorziening dubieuze debiteuren.

Liquide middelen		x € 1.000	
Omschrijving		Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Kasgelden		1	0
Banksaldi		0	546
	Totaal	1	546

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente gebruik maken van een kortlopende kredietfaciliteit (tot een maximum van € 5.000.000) bij de BNG. De hoogte en het gebruik van deze faciliteit is onderdeel van de treasuryfunctie.

Overlopende activa		x € 1.000	
Omschrijving		Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Nog te ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel		3.165	255
	Subtotaal	3.165	255
Vooruitontvangen facturen mbt volgend boekjaar		4.402	4.000
Vooruitbetaalde subsidies		54	14
Nog te ontvangen bedragen		5.351	8.487
Te vorderen BTW		5.404	6.740
Overige overlopende activa		0	0
	Subtotaal	15.211	19.241
	Totaal	18.376	19.496

De drie grootste posten zijn hier:

De vooruitontvangen facturen betreft een bevoorschotting van een aantal samenwerkingspartners w.o. Cyclus NV, Stichting WYwonen (voorheen Meerwonen), BVO Rijn en Braassem, Hecht.

Verder is hieronder een vooruitbetaling opgenomen van € 467.272. Dit ziet toe op een vooruitbetaling van de gemeente inzake een gesloten vaststellingsovereenkomst met een ontwikkelaar.

Binnen een grondexploitatie is een risico aanwezig met betrekking tot een dijklichaam.

In 2021 is gebleken dat bij werkzaamheden voor de aansluiting van de weg op de nieuwe brug in het dijklichaam, het dijklichaam instabiel was geworden. Dit had tot gevolg dat, op aanwijzen van het Hoogheemraadschap Rijnland, de werkzaamheden moesten worden gestaakt. Op dit moment heeft de gemeente hierover een dispuut met de ontwikkelaar die verantwoordelijk was voor de werkzaamheden. Om verdere vertraging van het project te voorkomen, heeft de gemeente een vaststellingsovereenkomst gesloten met de ontwikkelaar, waarbij door de gemeente € 467.272 is vooruitbetaald. Partijen zijn echter niet tot een minnelijke schikking gekomen en de gemeente is voornemens een procedure te starten bij de rechtbank. De verwachte uitkomst ligt tussen de 0,- en 2,5 miljoen euro. Zie ook de toelichting onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen. Als de uitkomst niet op nihil uitkomt, zal de vooruitbetaling (gedeeltelijk) niet inbaar zijn.

De post nog te ontvangen bedragen betreft met name het toerekenen van de economisch, maar nog niet juridisch geleverde gronden in het project Braassemerland. Met ingang 2023 worden de economisch geleverde gronden als gerealiseerd beschouwd, wat leidt tot een omvangrijke afname van de boekwaarde. Verder is er nog een bedrag aan BTW die nog moet worden terugontvangen.

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de nog te ontvangen subsidies van openbare lichamen met een specifiek bestedingsdoel.

x € 1.000				
Subsidies	stand op 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand op 31-12-2024
het rijk				
SISA - B2 GHGT	105	55	105	55
SISA - C62 kwijtschelding belasting	1		1	0
SISA - G2 BUIG	152		58	95
SISA - G12 Kwijtschelding KOT	2		2	0
SISA - H4 SPUK Sport	108	27	71	65
SISA - H35B IZA	52		52	0
SISA - M16 BOOO	2.665	36	2.665	36
overige nederlandse overheidslichamen				
SISA - E27B BDU Sluipverkeer	5			5
Versnelling sociale woningbouw	75		75	0
Totaal	3.165	118	3.028	255

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar verder plaats.

SISA betekent eenmalige informatie verstrekking, eenmalige accountantscontrole. Met SISA verantwoord de gemeente aan het rijk/provincie hoe de specifieke uitkeringen zijn besteed. SISA is een verantwoordingsvorm voor specifieke uitkeringen. De verantwoording wordt opgenomen in de SISA-bijlage dat onderdeel uitmaakt van deze jaarstukken.

Toelichting op de balans: Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Omschrijving	boekwaarde	toevoegingen	onttrekkingen	resultaat	boekwaarde
	31-12-2023	2024	2024	vg jaar	31-12-2024
Algemene reserves	25.274	250	6.431	7.868	26.961
Bestemmingsreserves	16.292	6.996	3.210	0	20.078
Totaal	41.566	7.246	9.641	7.868	47.039

x € 1.000

Algemene reserves:

Omschrijving	boekwaarde	toevoegingen	onttrekkingen	resultaat	boekwaarde
	31-12-2023	2024	2024	vg jaar	31-12-2024
Algemene reserve	25.274	250	6.431	7.868	26.961
Totaal	25.274	250	6.431	7.868	26.961

x € 1.000

Algemene reserve

De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers. Aanwending vindt plaats op basis van aparte raadsbesluiten. In 2024 is het jaarresultaat 2023 aan de reserve toegevoegd; is de bestemmingsreserve Holland Rijnland vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve; zijn er extra middelen beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve ten behoeve van bestemmingsreserve sportpad en bestemmingsreserve duurzaamheid; en heeft de raad met verschillende besluiten tegenvallers gedekt uit deze reserve.

Bestemmingsreserves:

Omschrijving	boekwaarde	toevoegingen	onttrekkingen	resultaat	boekwaarde
	31-12-2023	2024	2024	vg jaar	31-12-2024
Bouwgrondexploitatie	4.135	314	25		4.425
Holland Rijnland	453	0	453		-0
Openbare ruimte	974	985	1.172		787
Onderhoud riolering	3.456	0	0		3.456
Sportpad	7.273	5.179	1.560		10.892
Duurzaamheid	0	518	0		518
Totaal	16.292	6.996	3.210	0	20.078

x € 1.000

Hieronder wordt per bestemmingsreserve het doel van de reserve kort toegelicht:

Reserve bouwgrondexploitatie

Verwachte verliezen zijn opgenomen in de voorziening bouwgrondexploitaties. Deze reserve dient als buffer voor het afdekken van de geanalyseerde risico's bij de verliesgevende grexten. Het saldo moet voldoende zijn om de gekwantificeerde risico's die voortvloeien uit de risicoanalyses voor de lopende grondexploitaties te dekken. De berekening wordt jaarlijks gemaakt bij de opstelling van de jaarrekening. Indien dit onvoldoende is, wordt deze reserve aangevuld vanuit de exploitatie of de algemene reserve. Andersom wordt een overschot aan middelen ten gunste van de exploitatie of de algemene reserve gebracht. De gekwantificeerde risico's zijn per ultimo 2024 opnieuw bepaald en de reserve is hierop aangepast. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Reserve Holland Rijnland

De aangesloten gemeenten bij de regio Holland Rijnland zijn een regionaal investeringsfonds overeengekomen. Voor de kosten hiervan moeten de deelnemende gemeenten jaarlijks een bedrag betalen. Om de reguliere gemeentebegroting hiermee niet jaarlijks te belasten, is hiervoor een bestemmingsreserve gevormd. In verband met de afloop bijdrage RIF t/m 2024 is bij de Voortgangsmonitor besloten het resterende saldo te laten vrijvallen ten gunste van de algemene reserve.

Egalisatiereserve openbare ruimte

De middelen uit deze reserve worden gebruikt voor het opvangen van schommelingen in het jaarlijkse uitgavenpatroon bij het (groot) onderhoud van de gemeentelijk wegen infrastructuur (wegen, waterwegen, bruggen en groen).

Reserve onderhoud riolering

Deze reserve is bedoeld voor de niet bekleemde middelen voor riolering zoals efficiencyvoordelen en hoger dan geraamde opbrengsten.

Reserve Sportpad

De reserve Sportpad is bedoeld voor de gebiedsontwikkeling Sportpad, ten behoeve van het egaliseren van de inkomsten en uitgaven van de totale ontwikkeling, en de uitgaven van fase 2.

Reserve Duurzaamheid

Bij de jaarrekening 2023 is door de raad besloten een bedrag van € 502.000 beschikbaar te stellen als storting in de in te stellen bestemmingsreserve duurzaamheid; ten behoeve van het egaliseren van de inkomsten en uitgaven duurzaamheid.

Voor een toelichting op alle mutaties in de reserves verwijzen wij volledigheidshalve naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

Voorzieningen

x € 1.000					
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2023	toevoegingen 2024	onttrekkingen 2024	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.625	1.862	46	0	5.440
Kostenegalisatie voorzieningen	869	378	267	0	980
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is	4.452	125	288	0	4.289
Totaal	8.946	2.365	602	0	10.710

Specificatie van de voorzieningen

x € 1.000					
Omschrijving	boekwaarde 31-12-2023	toevoegingen 2024	onttrekkingen 2024	resultaat vg jaar	boekwaarde 31-12-2024
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>					
Voorziening verplichting wethouderspensioenen	3.585	110	46		3.648
Voorziening verlofsparen	40	65	0		104
Voorziening grondexploitatie	0	1.688	0		1.688
Totaal	3.625	1.862	46	0	5.440
<u>Kostenegalisatie voorzieningen:</u>					
Voorziening onderhoud gebouwen	869	378	267		980
Totaal	869	378	267	0	980
<u>Voorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is</u>					
Voorziening Ghoybos PZH	155	3	159		-0
Voorziening Ghoybos KGG	130	0	130		0
Voorziening riolering	4.167	122	0		4.289
Totaal	4.452	125	288	0	4.289

Hieronder wordt per voorziening het doel van de voorziening kort toegelicht:

Voorziening verplichting wethouderspensioenen

De pensioenverplichting voor ambtenaren is ondergebracht bij het ABP. Voor wethouders is dit niet het geval. Deze verplichting rust bij de gemeente zelf. Om in de toekomst aan deze verplichting te kunnen voldoen is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde en is gebaseerd op actuariële berekeningen per 31 december 2024.

Voorziening verlofsparen

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten

gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier een voorziening voor gevormd te worden.

Voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening onderhoud (gemeentelijke) gebouwen is bedoeld om de jaarlijks schommelende lasten voor onderhoud te egaliseren. De feitelijke uitgaven zijn gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan en variëren van jaar tot jaar. Door middel van de onderhoudsvoorziening bereiken we een gelijkmatige belasting van de begroting.

Voorzieningen Ghoybos (PZH en KGG)

De verplichtingen die voortvloeien uit de voorzieningen Ghoybos PZH en Ghoybos KGG zijn door gewijzigde inzichten geclassificeerd als overlopende passiva. Daarmee worden deze voorzieningen per ultimo 2024 opgeheven (saldo 0).

Voorziening riolering

De voorziening is bedoeld voor het egaliseren van schommelingen in de jaarlijkse exploitatie van riolering (baten minus lasten). De middelen in de voorziening kunnen uitsluitend worden besteed aan riolering.

Voorziening verwachte tekorten bouwgrondexploitatieplannen

Op grond van de voorschriften van het BBV moet een voorziening worden getroffen voor bouwgrondexploitatieplannen waarbij een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht. Volgens de voorschriften wordt deze voorziening niet separaat gepresenteerd onder de voorzieningen, maar gesaldeerd met de boekwaarde van de grondexploitaties onder de voorraden (onderhanden werk bouwgrondexploitaties). De omvang van deze voorziening is gelijk aan de te verwachten verliezen bij de bouwgrondexploitatie tegen contante waardeberekening. Voeding van deze voorziening komt uit de lopende exploitatie van het betreffende jaar. Overschotten naar aanleiding van de jaarlijkse actualisatie komen weer ten gunste van de lopende exploitatie.

Wanneer de voorziening groter is dan de boekwaarde van de betreffende bouwgrond in exploitatie, dan moet het restant van de voorziening dat niet kan worden gesaldeerd, aan de passiefzijde van de balans onder de voorzieningen te worden gepresenteerd. Voor een grondige analyse verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen in paragraaf 7 grondbeleid.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Omschrijving	x € 1.000				
	boekwaarde 31-12-2023	opname 2024	aflossingen 2024	boekwaarde 31-12-2024	rentelasten 2024
Bank voor Nederlandse Gemeenten	35.186	16.200	5.883	45.502	1.300
Nederlandse Waterschapsbank	5.000		5.000	0	-3
Totaal	40.186	16.200	10.883	45.502	1.297

Voor de financieringsbehoefte kan de gemeente Kaag en Braassem gebruik maken van langlopende leningen. De hoogte en het gebruik zijn onderdeel van de treasuryfunctie, die in paragraaf 4 financiering wordt toegelicht. In 2024 hebben we geldleningen afgelost en aangetrokken/geherfinancierd, samen € 16,2 miljoen (deels in het verleden aangegane niet tussentijds aflosbare leningen voor onroerendgoedtransacties). De gemiddelde rentelast 2024 bedroeg 2,91%.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	x € 1.000	
	Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
Openstaande crediteuren	3.824	4.203
Banksaldi	2.222	0
Totaal	6.046	4.203

Overlopende passiva

x € 1.000

Omschrijving	Stand op 31-12-2023	Stand op 31-12-2024
<u>Nog te betalen bedragen:</u>		
Nog te betalen bedragen	3.774	2.798
Nog te betalen rente langlopende leningen	489	694
Te betalen/ontvangen rijk (SOZA)	394	341
Tussenrekening te betalen WWB (SOZA)	47	27
Subtotaal	4.704	3.860
<u>Van overheden ontvangen, nog te besteden uitkeringen:</u>		
Vooruitontvangen subsidies	1.795	2.932
Tussenrekening ontvangen WWB (SOZA)	0	0
Voorschotten WWB (SOZA)	-1	-6
Subtotaal	1.794	2.925
<u>Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen:</u>		
Vooruitontvangen bedragen	83	90
Nog functioneel te verantwoorden baten	0	0
Waarborgsommen	3	4
Horeca-convenant	0	0
Loonheffing (SOZA)	36	-307
Nog te betalen loonheffing en sociale premies	792	855
Nog te betalen salarissen	8	46
Te verwerken / verwerkte belastingontvangsten	4	11
Overige overlopende passiva	0	323
Subtotaal	927	1.022
Totaal	7.425	7.807

De grootste post, 'nog te betalen bedragen' (€ 2.797.802) heeft betrekking op werkzaamheden uit 2024, die aan de gemeente zijn gefactureerd in 2025.

Met betrekking tot de eigen bijdrage van de Wmo: door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van de vooruitontvangen subsidies.

x € 1.000				
Subsidies	Stand op 31-12-2023	Ontvangen voorschot	Vrijval i.v.m realisatie	Stand op 31-12-2024
het rijk				
SISA - C43 RREW	25	0	25	0
SISA - C92 Digitale overheid	0	27	27	0
SISA - D8 OAB	0	379	379	0
SISA - D14 Onderwijsvertraging (NPO)	39	0	39	-0
SISA - E44B Klimaatadaptatie	0	296	6	290
SISA - G10 Wet inburgering	216	415	266	365
SISA - G13 Onderwijsroute	0	38	38	0
SISA - H4 SPUK Sport	0	305	305	0
SISA - H8 Sportakkoord	0	0	0	0
SISA - H12 Preventieakkoord	1	0	1	0
SISA - H30 Brede SPUK	86	480	525	40
SISA - J55 Energiearmoede	332	0	145	186
SISA - J56 Huisvesting aandachtsgroepen	10	0	0	10
SISA - J94 Isolatieprogramma	477	683	62	1.099
SISA - K28 CDOKE	119	603	498	224
SISA - M16 BOOO	0	3.144	3.144	0
overige nederlandse overheidslichamen				
SISA - J41B flexibele inzet woningbouw	29	0	0	29
SISA - J210B flexibele inzet woningbouw	0	20	31	-11
SISA - E27B BDU	31	0	0	31
Versnelling Sociale woningbouw	0	75	75	0
Investeringsplan Maatschappelijke Zorg Rijnstreek (IMZ)	314	0	9	305
Landelijk Actieprogramma Dakloosheid (LAD)	93	0	0	93
Nieuwe Wetering noord; Nieuwe Wetering	24	24	0	48
beheer Ghoybos	0	222	0	222
Totaal	1.795	6.711	5.574	2.932

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar verder plaats.

SISA betekent eenmalige informatie verstrekking, eenmalige accountantscontrole. Met SISA verantwoord de gemeente aan het rijk/provincie hoe de specifieke uitkeringen zijn besteed. SISA is een verantwoordingsvorm voor specifieke uitkeringen. De verantwoording wordt opgenomen in de SISA-bijlage dat onderdeel uitmaakt van deze jaarstukken.

Overzicht niet uit de balans blijkende verplichtingen

Borg- en garantstellingen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de leningen waarvoor de gemeente Kaag en Braassem borg / in de achtervang staat. Het saldo van de geborgde leningenportefeuille is het afgelopen jaar gestegen met € 10 miljoen. De toename van het saldo is het gevolg van de verplichte WSW-garantstelling. De gemeente zelf is in 2024 geen nieuwe borg- of garantstellingen aangegaan.

WSW achtervang

Tot en met juli 2021 had het WSW met de gemeente een ongelimiteerde achtervangovereenkomst voor de twee in de gemeente werkzame corporaties 'Stichting Woondiensten Aarwoude' en 'Stichting MeerWonen', tot een maximum van het door het WSW bepaald borgingsplafond (= wat een corporatie maximaal kan lenen gelet op de prognosegegevens van de corporatie (dPi)). WSW staat borg voor deze leningen, waarbij de gemeente samen met het rijk in de achtervang staat. Het verlies dat achtervangers kunnen lijden is beperkt tot de rentederving over leningen die ze bij een calamiteit aan het WSW moeten verstrekken. In verband met de veranderde werkwijze van de achtervang heeft de WSW vanaf 1 augustus 2021 een nieuwe achtervangovereenkomst gesloten met alle gemeenten; waarbij alle contracten per die datum gelijk zijn getrokken. Hierbij worden de nieuwe leningen via een verdeelsleutel toegewezen aan de gemeenten waar de corporatie werkzaam is. Voorheen werd een lening 1 op 1 gekoppeld aan een gemeente.

Garantie sportverenigingen

In het verleden stond de gemeente garant voor de leningen van sportverenigingen. Dat beleid is inmiddels aangepast. Met de maatschappelijk vastgoed lening kunnen verenigingen nu lenen tegen lasten die vergelijkbaar zijn met de gemeentelijke financiering (BNG).

Garantie inwonershypotheken

De gemeentegarantie was een garantie van een gemeente voor de hypotheekschuld van een woningeigenaar in onze gemeente. Met ingang van 1995 is het stelsel van de gemeentegarantie vervangen door de Nationale Hypotheek Garantie. De regeling bestaat niet meer en dit betreft de hypotheken van vóór de nieuwe NHG.

Mutaties borg- en garantstellingen								x € 1.000	
Omschrijving	Aantal	Oorspronkelijke hoofdsom	Restant hoofdsom 31-12-2023	Restant hoofdsom 31-12-2024	Gewaarborgd saldo op 31-12-2023	%	Gewaarborgd saldo op 31-12-2024	%	
Woningbouw incl. WSW	63	453.480	92.420	112.480	46.210	50%	56.240	50%	
Sportverenigingen	6	973	459	448	453	99%	442	99%	
Inwoners	24	3.443	483	455	483	100%	455	100%	
	93	457.896	93.362	113.383	47.146	50%	57.137	50%	

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De gemeente Kaag en Braassem is een aantal verplichtingen aangegaan in 2024 en eerder, waarvan levering en/of prestatie plaatsvindt in de toekomst. De belangrijkste zijn hieronder toegelicht:

Huurcontracten en/of leaseverplichtingen

- De gemeente heeft een huurcontract met woningbouwvereniging stichting MeerWonen afgesloten voor de huur van de Brede School t/m 2051. De jaarlijkse huurlast wordt verhoogd met een prijsindex en bedraagt voor 2025 € 918.044.

Onderhouds- en dienstverleningsovereenkomsten

- Voor het inzamelen en verwerken van het afval heeft de gemeente een contract afgesloten met Cyclus. De jaarlast in 2025 bedraagt € 2.739.719
- Met de gemeente Alphen aan den Rijn is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van diverse belastingtaken. De jaarlast in 2025 bedraagt € 590.911.
- Met ODV Maritiem is een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van de veerdienst naar het Kaageiland. De jaarlast in 2025 bedraagt € 243.377

Overige langlopende verplichtingen aan verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden

- Met De Driemaster is een contract afgesloten voor 2024 voor het uitvoeren van de Maatschappelijke agenda; het te verstrekken subsidiebedrag hiervoor is € 2.936.763. Cardea is met ingang van 2024 verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken Lokaal Jeugd- en gezinsteam. Cardea krijgt hiervoor een subsidie ter hoogte van € 1.432.710.
 - De gemeentelijke taken vanuit de Participatiewet worden door Alphen aan den Rijn uitgevoerd (Serviceplein en Rijnvicus). Hiervoor is in 2018 in Rijnstreekverband een DVO aangegaan voor onbepaalde tijd. Voor de vergoedingen voor de dienstverlening liepen de afspraken tot en met 2021. De vergoeding bestaat uit een vaste bijdrage en een variabele bijdrage op basis van het aantal bijstandsontvangers. Inmiddels is er een nieuw DVO opgesteld, die per 1 januari 2022 is ingegaan (circa € 1 miljoen).
 - Met de Coöperatie Dichtbij in de Rijnstreek is een contract afgesloten t/m 2026 voor het uitvoeren van de Opdracht Ondersteuning. Het verstrekkingenbudget voor 2025 is voorlopig vastgesteld op: €2.117.500. Voor de opdracht Ondersteuning (inclusief Ondersteuning Plus en Vroegsignalering) is voor 2025 voorlopig vastgesteld op €3.437.086. Dus in totaal krijgt Dichtbij in de Rijnstreek € 5.554.586,-.
- Als deelnemer in de VOF Braassemerland heeft de gemeente de verplichting aan de VOF om eigen vermogen in te brengen. Afhankelijk van de geactualiseerde grondexploitatie en de hierbij behorende vermogensbehoefte van de VOF wordt jaarlijks de gemeentelijke inbreng bepaald. Volgens de laatste cashflow prognose van de VOF zou de gemeente in 2025 een bedrag van € 4,6 miljoen bijstorten op haar aandeel eigen vermogen.
- Verder participeert de gemeente in verschillende gemeenschappelijke regelingen. In paragraaf 6 verbonden partijen is per verbonden partij de gemeentelijke bijdrage voor deelname in 2024 genoemd. In paragraaf 2 weerstandsvermogen en risicobeheersing is weergegeven welke risico's de gemeente loopt bij een aantal gemeenschappelijke regelingen. Ook is in deze paragraaf weergegeven welke juridische risico's de gemeente loopt.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen voor de jaarrekening relevante gebeurtenissen na balansdatum, die niet zijn opgenomen in deze jaarrekening.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Onderstaand overzicht vermeldt de gerealiseerde baten en lasten per programma, voor bestemming in vergelijking met de begroting inclusief de door de raad in het verslagjaar vastgestelde begrotingswijzigingen. In het overzicht is ook een specificatie van de resultaatbestemmingen per programma weergegeven.

Programma	Primaire begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Werkelijk 2024			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			x € 1.000	%
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo		
1 Bestuur en regio	5.744	-59	5.685	4.798	-102	4.696	4.625	189	4.813	-174	291	117	N	2%
2 Sociaal domein	31.766	-6.647	25.118	38.616	-11.584	27.032	37.697	-12.443	25.254	-919	-860	-1.778	V	-7%
3 Ruimte en leefomgeving	26.025	-14.626	11.399	30.305	-16.706	13.599	26.535	-15.521	11.014	-3.770	1.185	-2.584	V	-19%
Algemene dekkingsmiddelen	3.630	-56.597	-52.967	4.969	-57.940	-52.971	2.367	-59.112	-56.745	-2.602	-1.172	-3.774	V	7%
Overhead	11.002	-64	10.938	11.860	-136	11.724	11.195	-174	11.021	-665	-37	-703	V	-6%
Vennootschapsbelasting	1	0	1	25	0	25	26	0	26	1	0	1	N	
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	78.168	-77.994	174	90.573	-86.469	4.104	82.445	-87.061	-4.616	-8.128	-592	-8.720	V	
1 Bestuur en regio	0	-284	-284	0	-453	-453	0	-453	-453	0	0	0		
2 Sociaal domein	0	-50	-50	4.800	-1.700	3.100	5.179	-1.560	3.619	379	140	519	N	
3 Ruimte en leefomgeving	198	-38	161	992	-1.172	-180	1.817	-1.197	620	825	-25	801	N	
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	250	-6.820	-6.570	250	-6.431	-6.181	0	389	389	N	
Mutaties reserves	198	-372	-174	6.042	-10.146	-4.104	7.246	-9.641	-2.395	1.204	505	1.709	N	
Gerealiseerd resultaat	78.366	-78.366	0	96.615	-96.615	0	89.691	-96.702	-7.011	-6.924	-88	-7.011	V	

Incidenteel versus structureel

Incidentele baten en lasten (saldo)	10.287	-10.621	-334	10.594	-10.952	-358	307	-331	-24	V
Structurele baten en lasten (saldo)	86.328	-85.994	334	79.097	-85.751	-6.653	-7.230	243	-6.987	V
Gerealiseerd resultaat	96.615	-96.615	0	89.691	-96.702	-7.011	-6.924	-88	-7.011	V

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Algemene toelichting op de financiële positie

De jaarrekening over 2024 sluit met een voordelig resultaat van € 7.011.377. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld om ten laste van het jaarrekeningresultaat 2024 een bedrag van € 295.000 te bestemmen voor een nieuw in te stellen bestemmingsreserve noodopvang vluchtelingen. Tot slot wordt voorgesteld het resterende voordelige resultaat van € 6.716.377 toe te voegen aan de algemene reserve. Per 31 december 2024 is een aantal investeringen gereed gemeld. Dit betekent dat de kredieten worden afgesloten; per programma is hiervoor een specificatie gegeven.

Rekeningresultaten

De rekeningresultaten mogen niet als een op zich staand feit worden beoordeeld. De resultaten moeten worden beschouwd in samenhang met de bij de begroting voorziene financiële positie, de in de loop van het jaar bij de tussenrapportages gesignaleerde bestedingsafwijkingen en de in de loop van het jaar door de raad genomen besluiten tot wijziging van de begroting.

Het streven moet gericht zijn op een zo realistisch mogelijke planning van de in een dienstjaar uit te voeren werken (opstellen van werkplannen afgestemd op de beschikbare middelen). Het doorschuiven van werken die oorspronkelijk in het dienstjaar waren gepland, betekent dat onnodig beslag wordt gelegd op middelen omdat de kapitaallasten hiervan in de budgetten van het betreffende jaar zijn opgenomen. De begroting van 2025 en verdere jaren dient te worden bijgesteld aan de hand van de analyses van de tussenrapportages en de jaarrekening voor zover de daarin vermelde zaken structureel van aard zijn. Indien het instrumentarium op deze wijze wordt ingezet dan kunnen afwijkingen ten opzichte van de begroting zoveel mogelijk worden beperkt. Indien er door onvoorziene zaken toch afwijkingen in het bestedingenpatroon ontstaan, met programma overschrijdende consequenties of waarvoor extra krediet benodigd is, dan is ons streven erop gericht om de raad hiervan in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte te brengen door het uitbrengen van afzonderlijk advies of aan de hand van de tussenrapportages.

Leeswijzer voor de baten en lasten per programma

De toelichting op de baten en lasten per programma is als volgt opgebouwd:

Baten en lasten

Hierin worden de totale baten en de totale lasten per programma gepresenteerd, volgens de primaire begroting, de begroting na wijziging en de realisatie 2024. Ook worden de verschillen tussen begroting na wijziging en realisatie weergegeven, voor zowel de baten als de lasten per programma. Apart zijn de mutaties in de reserves per programma in dit overzicht opgenomen.

Toelichting op de verschillen

De belangrijkste verschillen tussen de begrote baten en lasten na wijziging en de werkelijke baten en lasten 2024 zijn hierin weergegeven en toegelicht.

Incidentele baten en lasten

In dit overzicht zijn de belangrijkste baten en lasten weergegeven met een incidenteel karakter. Tevens is aangegeven of en voor welk bedrag deze incidentele baat of last was begroot en of het betrekking heeft op een regulier bedrijfsproces of een incidentele gebeurtenis.

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

In dit cirkeldiagram is per programma in één oogopslag zichtbaar hoe de verdeling van de lasten over de verschillende programmaonderdelen is geweest.

Investerings

Hierin zijn de lopende investeringskredieten en de af te sluiten investeringskredieten met het kredietbedrag en het restantkrediet per programma weergegeven.

Overige overzichten

Verder zijn aanvullend de volgende voorgeschreven overzichten opgenomen:

- Overzicht van algemene dekkingsmiddelen
- Besteding onvoorzien
- Totaal incidentele baten en lasten
- Totaal resultaatbepaling en -bestemming
- Totaal structurele reservemutaties
- Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen
- Publicatie overige (niet-top) functionarissen

Toelichting programma 1 Bestuur en regio

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

Taakveld	x € 1.000											
	Primaire begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Werkelijk 2024			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	3.421	0	3.421	2.480	0	2.480	2.510	-1	2.510	30	-1	29 N
0.5 Treasury	12	0	12	9	0	9	9	0	9	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	11	-5	6	11	-48	-37	-178	246	68	-189	294	105 N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.298	-54	2.244	2.296	-54	2.242	2.278	-57	2.221	-18	-3	-21 V
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurpar	3	0	3	3	0	3	6	0	6	3	0	3
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	5.744	-59	5.685	4.798	-102	4.696	4.625	189	4.813	-174	291	117 N
0.10 Mutaties reserves	0	-284	-284	0	-453	-453	0	-453	-453	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	5.744	-343	5.400	4.798	-555	4.243	4.625	-265	4.360	-174	291	117 N

Toelichting op de verschillen

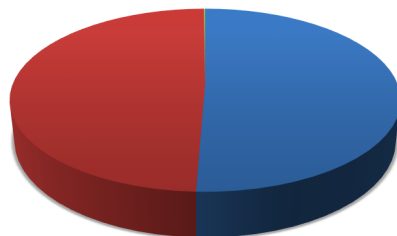
			x € 1.000			
Toelichting			verschil lasten		verschil baten	I/S
0.1	Bestuur	De overschrijding heeft betrekking op voormalig personeel (de pensioenvoorziening)	30	N	-1	V
0.8	Overige baten en lasten	Het voordeel op de lasten betreft de vrijval van kostenreserveringen uit voorgaande jaren, die bij nader inzien nu kunnen vrijvallen. Het nadeel bij de baten betreft het afboeken van een boekwaarde ivm met eerdere verkoop (Sotaweg 60)	-189	V	294	N
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Betreft een lagere bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.	-18	V	-3	V
Overige verschillen <€ 40.000			3	N	0	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-174	V	291	N
0.10	Mutaties reserves	Geen mutaties reserves.	0		0	I
Mutaties reserves			0		0	
Gerealiseerd resultaat			-174	V	291	N

Incidentele baten en lasten

Programma 1 - Bestuur en regio				x € 1.000		heeft betrekking op:	
Taakveld	Omschrijving	omschrijving		begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel
Lasten	0.1	Bestuur	Bijdrage aan RIF HR	203 N	203 N	x	x
<u>storting in reserves:</u>				203 N	203 N		
nvt							
incidentele lasten na mutatie reserves				203 N	203 N		
Baten							
<u>onttrekking aan reserves:</u>				0 V	0 V		
0.10	Reserve Holland Rijnland	Dekking bijdrage RIF HR		-203 V	-203 V	x	x
0.10	Reserve Holland Rijnland	Vrijval ivm opheffen RS HR > RS Algemeen		-250 V	-250 V	x	x
incidentele lasten na mutatie reserves				-453 V	-453 V		

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

Programma 1 - BESTUUR EN REGIO (x 1.000)

- 0 - Bestuur en ondersteuning € 2.341
- 1 - Veiligheid € 2.278
- 5 - Sport, cultuur en recreatie € 6

Toelichting programma 2 Sociaal domein

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

Taakveld	x € 1.000											
	Primaire begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Werkelijk 2024			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
400 College Uitvoeringsprogramma (CUP)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
600 Corona Maatregel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
114 Sociaal Domein breed / Onderzoek & advies	30	-9	21	30	-9	21	13	0	13	-17	9	-8 V
199 Sociaal Domein breed / Overige	959	-72	887	986	-27	959	984	-27	956	-3	0	-3 V
202 Gezondheid & veiligheid / ASV en meer	15	0	15	20	0	20	19	0	19	-0	0	-0 V
205 Gezondheid & veiligheid / GR Gezondh.	830	-4	826	874	-4	870	874	-4	870	0	0	0 N
299 Gezondheid & veiligheid / Overige	90	0	90	90	0	90	90	0	90	-1	0	-1 V
307 Inburgering / Inkomensondersteuning	10	0	10	35	-25	10	30	-30	0	-5	-5	-10 V
310 Inburgering / Opdr. Inburgering	154	0	154	324	-170	154	334	-446	-111	10	-276	-265 V
315 Inburgering / Welzijn & Preventie	32	0	32	32	0	32	32	0	32	0	0	0
402 Jeugd & Onderwijs / ASV en meer	1.510	0	1.510	1.583	0	1.583	1.571	0	1.571	-12	0	-12 V
405 Jeugd & Onderwijs / GR Gezondh.	1.065	0	1.065	1.147	0	1.147	1.112	0	1.112	-35	0	-35 V
408 Jeugd & Onderwijs / Leerlingenvervoer	672	0	672	616	0	616	642	0	642	26	0	26 N
409 Jeugd & Onderwijs / Onderwijs	427	0	427	475	0	475	445	0	445	-30	0	-30 V
411 Jeugd & Onderwijs / Jeugdhulp reg.	0	0	0	59	0	59	70	0	70	12	0	12 N
414 Jeugd & Onderwijs / Onderzoek & advies	27	-22	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
415 Jeugd & Onderwijs / Welzijn & Preventie	180	-180	0	353	-353	0	418	-418	0	64	-64	0
416 Jeugd & Onderwijs / TWO Jeugdhulp	5.042	0	5.042	5.587	0	5.587	5.565	0	5.565	-22	0	-22 V
499 Jeugd & Onderwijs / Overige	13	0	13	13	0	13	8	0	8	-5	0	-5 V
501 Maatsch.vastgoed / Aann.-beheerd.ovk	383	-52	331	364	-61	303	364	-9	355	0	52	52 N
502 Maatsch.vastgoed / ASV en meer	850	0	850	1.107	-18	1.089	1.196	-108	1.088	89	-90	-0 V
504 Maatsch.vastgoed / Eigenaarschap	1.971	-1.062	910	3.640	-1.068	2.572	3.505	-1.069	2.436	-135	-1	-136 V
505 Maatsch.vastgoed / GR Gezondh.	15	0	15	15	0	15	14	0	14	-1	0	-1 V
509 Maatsch.vastgoed / Onderwijs	957	0	957	1.203	0	1.203	1.186	0	1.186	-18	0	-18 V
602 Begeleiding (WMO)	50	0	50	28	0	28	28	0	28	-0	0	-0 V
606 Ondersteuning / Ind. voorz. Wmo	2.388	-142	2.246	2.350	-142	2.208	2.251	-158	2.093	-100	-16	-115 V
612 Ondersteuning / Ondersteuning	3.275	-89	3.186	3.114	-92	3.022	3.092	-92	3.000	-22	0	-22 V
613 Ondersteuning / Ondersteuning + wonen / Sub-re	361	0	361	648	-309	340	636	-309	327	-12	0	-12 V
614 Ondersteuning / Onderzoek & advies	27	0	27	42	0	42	29	0	29	-13	0	-13 V
699 Ondersteuning / Overige	0	0	0	0	0	0	12	-55	-42	12	-55	-42 V
702 Welzijn & preventie / ASV en meer	34	0	34	85	0	85	72	0	72	-13	0	-13 V
715 Welzijn & preventie / Welzijn & Preventie	2.553	-543	2.010	2.946	-515	2.431	2.947	-568	2.379	1	-53	-52 V
799 Welzijn & preventie / Overige	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
803 Werk & Inkomen / DVO Part.wet	2.069	0	2.069	1.973	0	1.973	1.936	0	1.936	-36	0	-36 V
807 Werk & Inkomen / Inkomensonderst.	5.694	-4.473	1.221	7.397	-5.649	1.748	7.049	-5.956	1.093	-348	-307	-655 V
814 Werk & Inkomen / Onderzoek & advies	9	0	9	9	0	9	9	0	9	-0	0	-0 V
899 Werk & Inkomen / Overige	74	0	74	80	0	80	51	0	51	-29	0	-29 V
Noodopvang vluchtelingen	0	0	0	1.391	-3.141	-1.750	1.112	-3.196	-2.083	-279	-55	-333 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	31.766	-6.647	25.118	38.616	-11.584	27.032	37.697	-12.443	25.254	-919	-860	-1.778 V
0.10 Mutaties reserves	0	-50	-50	4.800	-1.700	3.100	5.179	-1.560	3.619	379	140	519 N
Gerealiseerd resultaat	31.766	-6.697	25.068	43.416	-13.284	30.132	42.876	-14.003	28.873	-540	-719	-1.259 V

Toelichting op de verschillen

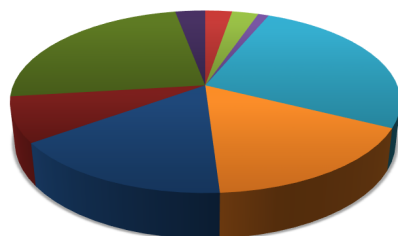
		x €1.000				
Toelichting		verschil lasten		verschil baten	I/S	
310 Inburgering / Opdr. Inburgering	De doeluitkering Inburgering is op basis van een normbedrag. Dit normbedrag is veel hoger dan de werkelijk gemaakte kosten.	10	N	-276	V	I
405 Jeugd & Onderwijs / GR Gezondh.	Vanuit Hecht een hoger bedrag aan doorschuif btw terugontvangen dan begroot.	-35	V	0		I
415 Jeugd & Onderwijs / Welzijn & Preventie	Doeluitkering onderwijsvertraging en definitieve onderwijsachterstandenbeleid. Lasten conform baten, per saldo budgetneutraal.	64	N	-64	V	I
501 Maatsch.vastgoed / Aann.-beheerd.okv	Dit nadeel betreft nog niet toegekende SPUK SPORT subsidie. Het Rijk heeft de SPUK SPORT financiering veranderd waardoor pas een jaar ná verantwoording van de uitgaven wordt besloten of er voldoende subsidie wordt toegekend.	0	N	52	N	I
502 Maatsch.vastgoed / ASV en meer	De doeluitkering sport 2024 is doorgezet naar het Sportbedrijf. Lasten en baten gelijk, budgetneutraal.	89	N	-90	V	I
504 Maatsch.vastgoed / Eigenaarschap	TV Alkemade heeft haar toegekende subsidie 2024 voor het sportpad, teruggestort ivm uitstel van het werk naar 2025 (-140k V). Meer onderhoud aan gebouwen geweest (41k N). Er volgt in 2025 nog een nulmeting inzake de overeenkomst met VV Woubrugge (afkoopsom kunstgrasvelden) (-20k V). Overig -17k V.	-135	V	-1	V	I
606 Ondersteuning / Ind. voorz. Wmo	De begrote 10% indexatie bij hulp in de huishouding is in stappen toegepast. Verder is er door personeelsgebrek minder gefactureerd (-48k V). De forse stijging van het aantal geplaatste trapliften in 2023 heeft zich in 2024 niet voortgezet. Verder viel het grootste deel van de trapliften binnen het aanbestede assortiment (is goedkoper dan als het erbuiten valt) (-27k V). Overig -25k V.	-100	V	-16	V	I
699 Ondersteuning / Overige	Doeluitkering Nazorg gedupeerden toeslagenaffaire is op basis van normbedragen. Van te voren niet in te schatten om hoeveel gezinnen het gaat.	12	N	-55	V	I
715 Welzijn & preventie / Welzijn & Preventie	Personele kosten SPUK IZA 2024 hebben we kunnen doorbelasten aan gemeente Leiden	1	N	-53	V	I
803 Werk & Inkomen / DVO Part.wet	Door daling aantal bijstandsontvangers ook lager bedrag aan uitvoeringskosten	-36	V	0		I
807 Werk & Inkomen / Inkomensonderst.	Lasten: daling aantal bijstandsontvangers (-201k V), bij de VGM teveel bijgeraamd voor bijzondere bijstand om niet (-64k V), restant bijzondere bijstand energietoeslag (-83k V). Baten: definitieve BUIG obv bijgestelde loon-prijsontwikkeling, nieuwe inzichten in de conjunctuur en effecten van Rijksbeleid (-297k V), overig (-10k V).	-348	V	-307	V	I
Noodopvang vluchtelingen	De lasten voor noodopvang kwamen uiteindelijk lager uit dan verwacht. Aan de batenkant is de doeluitkering van het rijk iets hoger dan verwacht.	-279	V	-55	V	I
Overige verschillen <€ 40.000		-164	V	4	N	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		-919	V	-860	V	
0.10 Mutaties reserves	Het nadeel bij de lasten betreft de jaarlijkse vrijval van de stelpost Sportpad die gestort wordt in de reserve sportpad cfm het raadsbesluit (379k N). Het nadeel in de baten betreft de lagere onttrekking uit de reserve sportpad, omdat TV Alkemade haar subsidie 2024 heeft teruggestort vanwege uitstel van het werk (140k N).	379	N	140	N	I
Mutaties reserves		379	N	140	N	
Gerealiseerd resultaat		-540	V	-719	V	

Incidentele baten en lasten

Programma 2 - Sociaal domein		x € 1.000		heeft betrekking op:	
Product	Omschrijving	begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfsproces	incidenteel proces
Lasten	504 Maatsch.vastgoed / Eigenaarsch subsidieverenigen fase 2	1.700 N	1.560 N	x	x
	504 Maatsch.vastgoed / Eigenaarsch FmA: Kunstgrasvelden	410 N	387 N	x	x
	602 Ondersteuning / ASV Amandhuis	25 N	25 N	x	x
	807 Werk & Inkomen / Inkomensonder gemeentefonds DU energietoeslag	479 N	395 N	x	x
		2.614 N	2.368 N		
<u>starting in reserves:</u>					
0.10	Reserve Sportpad extra middelen BC Sportpad (RS alg -> RS Sportpad)	4.800 N	4.800 N	x	x
0.10	Reserve Sportpad jaarlijkse verrekening stelpost	0 V	379 N	x	x
incidentele lasten na mutatie reserves		7.414 N	7.547 N		
Baten					
		0 V	0 V		
<u>onttrekking aan reserves:</u>					
0.10	Reserve Sportpad subsidieverenigen fase 2	-1.700 V	-1.560 V	x	x
incidentele baten na mutatie reserves		-1.700 V	-1.560 V		

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

Programma 2 - SOCIAAL DOMEIN (x 1.000)

■ COLLEGE UITVOERINGSPROGRAMMA (CUP) € -
■ SOCIAAL DOMEIN BREED € 997
■ GEZONDHEID & VEILIGHEID € 983
■ INBURGERING € 396
■ JEUGD & ONDERWIJS € 9.831
■ MAATSCH. VASTGOED € 6.266
■ ONDERSTEUNING € 6.048
■ WELZIJN & PREVENTIE € 3.019
■ WERK & INKOMEN € 9.045
■ NODOPVANG VLUCHTELINGEN € 1.112

Toelichting programma 3 Ruimte en leefomgeving

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

		x € 1.000											
Taakveld		Primaire begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Werkelijk 2024			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.2	Burgerzaken	804	-330	474	994	-569	425	1.073	-756	317	79	-187	-109 V
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	178	-307	-129	183	-490	-307	183	-533	-351	0	-43	-43 V
1.2	Openbare orde en veiligheid	639	0	639	671	0	671	672	-13	659	1	-13	-11 V
2.1	Verkeer en vervoer	5.447	-355	5.092	6.433	-465	5.968	6.111	-654	5.457	-322	-189	-511 V
2.5	Openbaar vervoer	322	-60	262	318	-60	259	313	-63	250	-5	-3	-8 V
3.1	Economische ontwikkeling	939	-518	421	1.596	-1.484	112	812	-711	101	-784	774	-10 V
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	95	0	95	109	0	109	14	0	14 N
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	42	-11	31	65	17	82	63	-46	17	-1	-64	-65 V
3.4	Economische promotie	127	0	127	136	0	136	169	-3	166	33	-3	31 N
5.5	Cultureel erfgoed	68	0	68	67	0	67	60	0	60	-7	0	-7 V
5.6	Media	16	0	16	20	0	20	20	0	20	-0	0	-0 V
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.159	-62	3.098	3.879	-370	3.509	3.309	-194	3.114	-570	176	-394 V
7.2	Riolering	3.791	-4.943	-1.152	3.453	-4.605	-1.152	3.308	-4.403	-1.095	-146	203	57 N
7.3	Afval	3.728	-5.187	-1.459	3.789	-4.932	-1.143	3.722	-5.145	-1.423	-67	-213	-280 V
7.4	Milieubeheer	1.290	0	1.290	1.280	0	1.280	1.305	0	1.305	25	0	25 N
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	217	-63	154	372	-72	301	209	-90	119	-163	-18	-181 V
8.1	Ruimte en leefomgeving	2.032	0	2.032	2.513	0	2.513	1.831	-89	1.742	-682	-89	-771 V
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.723	-1.686	38	2.655	-2.655	0	1.746	-1.833	-86	-909	823	-86 V
8.3	Wonen en bouwen	1.503	-1.105	398	1.785	-1.022	764	1.520	-989	532	-265	33	-232 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		26.025	-14.626	11.399	30.305	-16.706	13.599	26.535	-15.521	11.014	-3.770	1.185	-2.584 V
0.10	Mutaties reserves	198	-38	161	992	-1.172	-180	1.817	-1.197	620	825	-25	801 N
Gerealiseerd resultaat		26.224	-14.664	11.560	31.297	-17.879	13.418	28.353	-16.718	11.635	-2.944	1.161	-1.784 V

Toelichting op de verschillen

							×€1.000
Toelichting			verschil lasten		verschil baten	I/S	
0.2	Burgerzaken	Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door meer inkomsten uit leges paspoorten 147K, leges ID kaarten 49K en overige -9K. In 2014 is de geldigheidsduur van een paspoort en identiteitskaart gewijzigd van 5 naar 10 jaar. Hierdoor waren er tussen 2019-2024 weinig aanvragen en zitten we nu 2024-2028 in een piekperiode. Het nadeel bij de lasten komt door een hogere afdracht aan het Rijk voor de leges 88K en een lagere afdracht bij de VOG leges -9K	79	N	-187	V	
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Het voordeel wordt veroorzaakt door niet geraamde grondverkoop, namelijk: - vier percelen grond t.b.v. PoP-stations voor glasvezelvoorzieningen (31K) - percelen grond nabij Larikslaan 7 Leimuiden en S. van Uylenburchlaan 22 Oude Wetering (7K) - overige kleine grondverkoop (4K)	0	N	-43	V	
2.1	Verkeer en vervoer	Op het beheer en onderhoud van onze wegen en bruggen hielden we totaal 322K over. Hierbij had wegen (179K) het grootste aandeel. Dit komt doordat Zuideinde Hoogmade vertraging heeft opgelopen en we hielden geld over bij het maaibestek. De werkzaamheden voor Zuideinde Hoogmade worden begin 2025 afgerond. Bij het maaibestek is er geld overgebleven doordat er minder is uitgevoerd. Bij bruggen hielden we 51K over, dit komt omdat het raamcontract van Slangen Staal. B.V. niet volledig is gebruikt. Tot slot hielden we ook geld over bij openbare verlichting. Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door extra ontvangen degeneratievergoedingen (76K), extra ontvangen leges/vergoedingen (62K) en niet geraamde bijdragen van derden (51K) waaronder een schade-uitkering.	-322	V	-189	V	
3.1	Economische ontwikkeling	Een drietal subsidies zijn niet volledig besteed. Dat leidt bij de lasten tot een voordeel en bij de baten tot een nadeel. Dit betreft de CDOKE middelen (klimaat- en energiebeleid) 119K, isolatiesubsidie 431K en bestrijding energiearmoede 225K.	-784	V	774	N ↓	
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Door een vergissing is de BIZ bijdrage niet juist geraamd en dit geeft ten opzichte van de begroting een voordeel.	-1	V	-64	V	

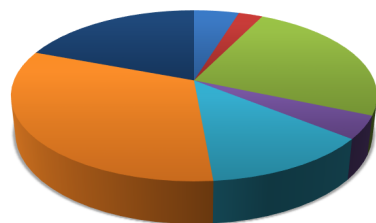
				x€1.000			
Toelichting				verschil lasten	verschil baten	I/S	
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Het voordeel bij de lasten van openbaar groen is 570K en bestaat uit drie onderdelen: baggeren, de subsidie klimaatadaptatie en gezonde buurten. Bij baggeren hebben we een voordeel van 186K omdat het baggeren pas 12 weken later van start kon vanwege onderzoeken: eerst de rugstreeppad en daarna de weidevogels. Het baggeren zal begin 2025 worden afgerond. Voor klimaatadaptatie 296K hebben we een subsidie ontvangen welke nog niet is besteed. Gezonde buurten 54K heeft vertraging opgelopen maar wordt in 2025 uitgevoerd. Het nadeel bij de baten wordt veroorzaakt door de subsidie klimaatadaptatie (-296K) en de niet geraamde bijdragen van ontwikkelaars 121K van wie wij het groenbeheer hebben overgenomen.		-570	V	176	N I
7.2	Riolering	Het verschil bij de baten en lasten betreft de mutaties in de voorziening riool. De rioolexploitatie is per saldo kostendekkend.		-146	V	203	N I
7.3	Afval	Het voordeel van de lasten komt primair doordat de bijdrage aan Cyclus lager uitviel. Bij de inzameling op Veenderveld en van Nedvang hebben we 98K meer ontvangen. Op de afvalheffing en reinigingsrechten zit een plus van 118K.		-67	V	-213	V I
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Bij de lasten hebben we een voordeel van 163K dit komt primair doordat de herinrichting van de begraafplaats Kerkweg Woubrugge nog niet is gestart. Door planningsproblemen bij de aannemer wordt dit werk uitgevoerd in 2025.		-163	V	-18	V I
8.1	Ruimte en leefomgeving	Het voordeel in de lasten is als volgt opgebouwd: vanuit de stelpost sportpad blijft er dit jaar € 378.000 over die cfm het raadsbesluit wordt toegevoegd aan de reserve sportpad. Vanuit de middelen ruimtelijke onderzoeken, de nieuwe omgevingswet, en de omgevingsvisie, bleef er € 223.000 over. Zo is de nieuwe software pas recent in gebruik genomen, en wordt er nog vollop gewerkt aan de herziening van de omgevingsvisie die eind 2025 aan de raad wordt voorgelegd. Ten slotte is er € 80.000 doorbelast aan de grondexploitaties, waardoor er salarisbudget overbleef. Het voordeel bij de baten komt door een niet geraamde bijdrage van het Rijk, SISA flexibele inzet woningbouw 2025 31K en bijdragen van derden 58K.		-682	V	-89	V I
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. De begroting is gebaseerd op de voorlaatste actualisatie. Dit leidt tot diverse mutaties. Deze zijn nader toegelicht in paragraaf 7 Grondbeleid.		-909	V	823	N I
8.3	Wonen en bouwen	Het voordeel bij de lasten vloeit primair voor uit een vertraging bij de huisvesting van bijzonder doelgroepen (scheve huisjes).		-265	V	33	N I
Overige verschillen <€ 40.000				62	N	-19	V I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten				-3.770	V	1.185	N
0.10	Mutaties reserves	Op basis van de realisatie is er meer gestort in de reserve buitenruimte. Dit betreft de eerder benoemde buitenruimte projecten (wegen, bruggen en groen) die zijn doorgeschoven naar 2025 (787k N). Op basis van de actualisatie bouwgrondexploitatie; is door verplaatsen van risicoreservering van diverse projecten de reserve aangepast (23k N en 25k V). Verder een dotatie reserve duurzaamheid 16k N.		825	N	-25	V I
Mutaties reserves				825	N	-25	V
Gerealiseerd resultaat				-2.944	V	1.161	N

Incidentele baten en lasten

Programma 3 - Ruimte en leefomgeving				x € 1.000		heeft betrekking op:	
Product	Omschrijving			begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfsproces	incidenteel proces
Lasten	3.1 Economische ontwikkeling	duurzaamheid		65 N	51 N	x	x
	8.1 Ruimte en leefomgeving	jaarlijkse verrekening stelpost		783 N	405 N	x	x
	8.3 Wonen en bouwen	Focus met ambitie: Huisvesting bijzondere doelgroepen		250 N	0 V	x	x
				1.098 N	455 N		
<u>storting in reserves:</u>							
0.10	Reserve Duurzaamheid	nieuw e reserve duurzaamheid RS alg > RS duurzaamheid		502 N	502 N	x	x
0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	Bijdrage vereveningsfonds.		292 N	289 N	x	x
0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	actualisatie reserve grex jrr 2024		0 V	25 N	x	x
0.10	Reserve Openbare ruimte	Saldo exploitatie wegeninfra		0 V	787 N	x	x
0.10	Reserve Openbare ruimte	beheerplan Cviele kunstwerken		198 N	198 N	x	x
0.10	Reserve Duurzaamheid	saldo exploitatie duurzaamheid jrr 2024		0 V	16 N	x	x
0.10	Reserve Riolering	Saldo exploitatie riolering (niet beklemd)		0 V	0 V	x	x
incidentele lasten na mutatie reserves				2.090 N	2.272 N		
Baten	0.3 Beheer overige gebouw en en gr verkoop onroerende zaak en gronden			-183 V	-221 V	x	x
	8.2 Bouw grondexploitaties	tussentijdse w instneming vml. Gemeentehuis R'woude		0	-800 V	x	x
	8.3 Wonen en bouwen	Bijdrage 2024 vereveningsfonds		-292 V	-289 V	x	x
				-475 V	-1.311 V		
<u>onttrekking aan reserves:</u>							
0.10	Reserve Bouw grondexploitatie	actualisatie reserve grex jrr 2024		0 V	-25 V	x	x
0.10	Reserve Openbare ruimte	Dekking diverse projecten wegen infra		-1.172 V	-1.172 V	x	x
incidentele baten na mutatie reserves				-1.647 V	-2.507 V		

Waar hebben we ons geld aan uitgegeven

Programma 3 - RUIMTE EN LEEFOMGEVING (x 1.000)

- 0 - BESTUUR EN ONDERSTEUNING € 1.255
- 1 - VEILIGHEID € 672
- 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT € 6.425
- 3 - ECONOMIE € 1.153
- 5 - SPORT, CULTUUR EN RECREATIE € 3.389
- 7 - VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU € 8.544
- 8 - VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING € 5.097

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Algemeen

Voor het beschrijvende deel van het programma wordt verwezen naar de programmaverantwoording. In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening zijn de totalen per programma weergegeven. In dit onderdeel, de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, volgt een cijfermatige meer gedetailleerde verantwoording per programma. Met het vaststellen van de begroting en begrotingswijzigingen zijn de productbudgetten beschikbaar gesteld. Deze productbudgetten zijn aangewend om de beoogde doelen van het betreffende programma te realiseren.

Baten en lasten

Taakveld		Primaire begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Werkelijk 2024			Werkelijk vs begroting (na wijziging)			x € 1.000	
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		
0.5	Treasury	2.880	-3.848	-968	2.153	-3.302	-1.149	2.058	-3.229	-1.171	-95	73	-22	V	
0.61	OZB woningen	331	-5.348	-5.017	284	-5.462	-5.178	349	-5.507	-5.158	65	-45	19	N	
0.62	OZB niet-woningen	0	-1.535	-1.535	0	-1.590	-1.590	0	-1.586	-1.586	0	4	4	N	
0.64	Belastingen overig	0	-24	-24	0	-24	-24	0	-36	-36	0	-12	-12	V	
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gem	0	-45.488	-45.488	0	-47.208	-47.208	0	-48.350	-48.350	0	-1.142	-1.142	V	
0.8	Overige baten en lasten	419	0	419	2.531	0	2.531	-40	0	-40	-2.572	0	-2.572	V	
3.4	Economische promotie	0	-354	-354	0	-354	-354	0	-404	-404	0	-49	-49	V	
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		3.630	-56.597	-52.967	4.969	-57.940	-52.971	2.367	-59.112	-56.745	-2.602	-1.172	-3.774	V	
0.10	Mutaties reserves	0	0	0	250	-6.820	-6.570	250	-6.431	-6.181	0	389	389	N	
Gerealiseerd resultaat		3.630	-56.597	-52.967	5.219	-64.760	-59.542	2.617	-65.543	-62.926	-2.602	-782	-3.384	V	

Toelichting op de verschillen

				x €1.000			
Toelichting				verschil lasten	verschil baten	I/S	
0.5	Treasury	Cashmanagement	Deze per saldo neutrale mutatie 73k (V&N) betreft enerzijds de wijziging in externe rentelasten en -baten en rente die wordt berekend over voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd, en anderzijds toegerekende rente aan projectfinanciering en taakvelden; waarna het renteresultaat tot uitdrukking komt bij de post "overige baten en lasten". Verder een hogere rentevergoeding voor inleg eigen vermogen Brassemerland van 3,05% naar 3,95% (31k V); en hogere beheervergoeding SVn 9k N.	-95	V	73	N I
0.61	OZB woningen	Het nadeel betreft hogere invorderingskosten, maar die konden deels worden verhaald, wat leide tot een voordeel in de baten.		65	N	-45	V I
0.62	OZB niet-woningen			0		4	N I
0.64	Belastingen overig			0		-12	V I
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	De algemene uitkering komt door nacalculaties van het rijk, in december uiteindelijk fors hoger uit, zoals: van diverse maatstaven zijn bij de septembercirculaire de aantallen geactualiseerd (-685k V), definitieve afrekening BCF-plafond (-171k V), afrekening oude jaren (-53k V), niet ingezette taakmutaties/decentralisatie uitkeringen o.a. vanuit decembercirculaire (-212k V), overig -21k V.		0		-1.142	V I
0.8	Overige baten en lasten	Dit voordeel betreft de stand van de budgettaire ruimte (de plus van de begroting bij de voortgangsmontor)		-2.572	V	0	I
3.4	Economische promotie	Betreft hogere forensenbelasting die in december pas bekend werden		0		-49	V I
Overige verschillen <€ 40.000				0		0	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten				-2.602	V	-1.172	V
0.10	Mutaties reserves	Een lagere onttrekking uit de algemene reserve voor dekking van uitgaven van diverse posten elders; per saldo 389k N; en de rest van het saldo aan dekking valt vrij.		0		389	N I
Mutaties reserves				0		389	N
Gerealiseerd resultaat				-2.602	V	-782	V

Incidentele baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen		x € 1.000		heeft betrekking op:	
Product	Omschrijving	begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfs-proces	incidenteel

Lasten

startend in reserves:		0 V	0 V		
0.10	Algemene reserve	Vrijval ivm opheffen RS HR > RS Algemeen	250 N	250 N	x x

incidentele lasten na mutatie reserves	250 N	250 N
---	--------------	--------------

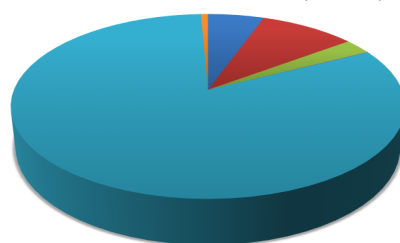
Baten

onttrekking aan reserves:		0 V	0 V		
0.10	Algemene reserve	extra middelen BC Sportpad (RS alg -> RS Sportpad)	-4.800 V	-4.800 V	x x
0.10	Algemene reserve	nieuw e reserve duurzaamheid RS alg > RS duurzaamheid	-502 V	-502 V	x x
0.10	Algemene reserve	Amandihuis	-50 V	-25 V	x x
0.10	Algemene reserve	Focus met ambitie: Huisvesting bijzondere doelgroepen	-250 V	0 V	x x
0.10	Algemene reserve	Rechtmatigheid en DHT	-330 V	-321 V	x x
0.10	Algemene reserve	gemeentefonds DU energietoelag	-479 V	-395 V	x x
0.10	Algemene reserve	dekking subsidie FmA Kunstgrasvelden	-410 V	-387 V	x x

incidentele baten na mutatie reserves	-6.820 V	-6.431 V
--	-----------------	-----------------

Wat zijn de beschikbare algemene dekkingsmiddelen

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN (x 1.000)

0.5	TREASURY	€ -3.229
0.61	OZB WONINGEN	€ -5.507
0.62	OZB NIET-WONINGEN	€ -1.586
0.64	BELASTINGEN OVERIG	€ -0.36
0.7	GEMEENTEFONDS	€ -48.350
3.4	ECONOMISCHE PROMOTIE	€ -4.04

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Hieronder staat een overzicht van algemene dekkingsmiddelen. Dit zijn middelen waarvan de besteding niet gebonden is.

x € 1.000			
Algemene dekkingsmiddelen	Raming begrotingsjaar voor wijziging	Raming begrotingsjaar na wijziging	Realisatie begrotingsjaar
Lokale heffingen	-7.231	-7.395	-7.470
Algemene uitkeringen	-45.488	-47.208	-48.350
Dividend	-682	-1.045	-1.037
Saldo van de financieringsfunctie	1.788	1.308	1.237
Overige algemene dekkingsmiddelen	-283	73	-40
Totaal	-51.896	-54.268	-55.660

Toelichting overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

Algemeen

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat gemeenten met ingang van de begroting 2017 de overhead niet langer meer mogen toerekenen aan de afzonderlijke programma's. Onder overhead verstaan we het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van het primaire proces. Het doel is om de overhead bij gemeenten beter inzichtelijk te maken. Deze wordt centraal toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Taakveld	x € 1.000											
	Primaire begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Werkelijk 2024			Werkelijk vs begroting (na wijziging)		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	11.002	-64	10.938	11.860	-136	11.724	11.195	-174	11.021	-665	-37	-703 V
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	11.002	-64	10.938	11.860	-136	11.724	11.195	-174	11.021	-665	-37	-703 V
Gerealiseerd resultaat	11.002	-64	10.938	11.860	-136	11.724	11.195	-174	11.021	-665	-37	-703 V

Toelichting op de verschillen

			x€1.000			
Toelichting			verschil lasten		verschil baten	I/S
0.4	Overhead	Het resultaat op de baten ontstaat door inkomsten uit vergoedingen voor gedetacheerde medewerkers (-37k V). Het voordelige resultaat op de lasten ontstaat door lagere salariskosten dan begroot (-62k V), minder inhuurkosten dan werd voorzien (-101k V). Er is sprake van een lagere besteding dan voorzien op het budget voor inhuur stagiaires (-44k V), lagere kosten voor het vergoeden van declaraties voor woon-werk-verkeer (-71k V) en is de risicodekking voor kapitaallasten van de nieuwe telefooncentrale niet benut (-53k V), omdat de aanbesteding pas in 2024 is geweest. De kosten voor de dienstverlening door de BVO zijn hoger begroot dan nodig was (-108k V), aanvullend is er een voordeel op de kosten van uitvoering van werkzaamheden door de BVO (-256k V). Kosten voor automatisering en beheer van de BAG vallen lager uit, omdat aanbesteding in 2024 nog niet nodig was (-67k V). Daarnaast diverse kleine posten (-22k V). Een nadelige post betreft de extra werkzaamheden in de uitvoering van belastingentaken door gemeente Alphen ad Rijn (114k N).	-665	V	-37	V
Overige verschillen <€ 40.000			0	V	0	I
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			-665	V	-37	V
Geen mutaties reserves						
Mutaties reserves			0		0	
Gerealiseerd resultaat			-665	V	-37	V

Incidentele baten en lasten

Overhead			x € 1.000		heeft betrekking op:	
Product	Omschrijving		begroting na wijziging	realisatie	regulier bedrijfsproces	incidenteel
Lasten	0.4 Overhead	Rechtsmatigheidsverantwoordingenproject en DHT	330 N	321 N	x	x
			330 N	321 N		
startend in reserves:						
nvt						
incidentele lasten na mutatie reserves			330 N	321 N		
Baten						
			0 V	0 V		
onttrekking aan reserves:						
nvt						
incidentele baten na mutatie reserves			0 V	0 V		

Vennootschapsbelasting

Taakveld	x € 1.000													
	Primaire begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Werkelijk 2024			Werkelijk vs begroting (na wijziging)				
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		1	0	1	25	0	25	26	0	26	1	0	1	N
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten		1	0	1	25	0	25	26	0	26	1	0	1	N
Gerealiseerd resultaat		1	0	1	25	0	25	26	0	26	1	0	1	N

Onvoorzien

Bij het vaststellen van de begroting is het bedrag voor onvoorzien bepaald op € 0. Dit beleid is voortgezet in de meerjarenbegroting.

Totaal incidentele baten en lasten

Het onderstaande overzicht is een samenvatting waarin we de totale incidentele baten en lasten per programma hebben gepresenteerd. Wij hebben ons bij het opstellen van dit overzicht in de jaarrekening gebaseerd op paragraaf 3, 5 en 6 van de themacirculaire incidentele baten en lasten van de provincie Zuid-Holland en op de Notitie incidentele en structurele baten en lasten van de Commissie BBV.

Incidentele lasten			x € 1.000			Incidentele baten			x € 1.000		
Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie				Omschrijving	Begroting na wijziging	Realisatie			
Programma 1	203	203				Programma 1	0	0			
Programma 2	2.614	2.368				Programma 2	0	0			
Programma 3	1.098	455				Programma 3	-475	-1.311			
Algemene dekkingsmiddelen	0	0				Algemene dekkingsmiddelen	0	0			
Overhead	330	321				Overhead	0	0			
Stortingen in reserves	6.042	7.246				Onttrekkingen aan reserves	-10.146	-9.641			
Totaal	10.287	10.594				Totaal	-10.621	-10.952			

Voor nadere specificatie van de incidentele baten en lasten, zie de toelichting per programma.

Het overzicht van de incidentele baten en lasten is bedoeld om inzicht te geven of de rekening materieel sluitend is (worden structurele lasten gedekt door structurele baten). In de overzichten die per programma zijn opgenomen en in het voorgaande totaaloverzicht is een ondergrens gehanteerd van € 40.000. De gepresenteerde incidentele baten en lasten doen zich gedurende maximaal drie jaar voor. De baten en lasten van de nog in exploitatie zijnde gronden hebben we niet betrokken in het overzicht. Het resultaat uit de (tussentijds) afgeronde projecten en de onttrekkingen/stortingen van de verliesvoorziening grexen zijn in het overzicht als incidenteel opgenomen.

Totaal resultaatbepaling en -bestemming

In dit overzicht zijn per reserve alle geraamde en werkelijke stortingen en onttrekkingen weergegeven. Ook zijn hierin de verschillen tussen de geraamde en werkelijke mutaties in de reserve zichtbaar.

		x € 1.000			
		Primaire begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	Verschil
Stortingen in:					
7500004	Holland Rijnland	0	0	0	0
7500009	Reserve Sportpad	0	4.800	5.179	379
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	0	292	314	23
7500003	Reserve Openbare ruimte	198	198	985	787
7500005	Reserve Riolerings	0	0	0	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	502	518	16
7500001	Algemene reserve	0	250	8.118	7.868
Subtotaal		198	6.042	15.114	9.073
Onttrekkingen aan:					
7500004	Holland Rijnland	-284	-453	-453	0
7500009	Reserve Sportpad	0	-1.700	-1.560	140
7500002	Reserve Bouwgrondexploitatie	-38	0	-25	-25
7500003	Reserve Openbare ruimte	0	-1.172	-1.172	0
7500005	Reserve Riolerings	0	0	0	0
7500007	Reserve Duurzaamheid	0	0	0	0
7500001	Algemene reserve	-50	-6.820	-6.431	389
Subtotaal		-372	-10.146	-9.641	505
Saldo mutaties reserves		-174	-4.104	5.473	9.577
resultaat jaarrekening 2023				7.868	7.868
of mutaties reserves exploitatie				-2.395	1.709

Totaal structurele reserve mutaties

Niet van toepassing.

Overzicht investeringen

x 1.000									
progr.	kredietnr.	krediet omschrijving	Totaal krediet	Uitgegeven krediet t/m 2023	Werkelijk 2024	Restant krediet 2024 overschot (V) / tekort (N)	Restant krediet einde project	Einddatum JRR 2024	Toelichting
Uitbreiding IKC Kaskade /de Kiem									
P2	7042013	Grond uitbreiding IKC Kaskade / Kiem	€ 566	€ 0	€ 566	€ 0	N	€ 0	Na de noodzakelijke interne verbouwing van de Kiem in 2023 (van 4 naar 6 lokalen), en de aanschaf van het naastgelegen perceel (locatie Bakker), stond 2024 vooral in het teken van de aanleg en integratie van de tijdelijke huisvesting. In 2025 wordt verder onderzocht hoe de groei van het aantal leerlingen het best kan worden gehuisvest.
P2	7042009	Uitbreiding IKC Kaskade/Kiem	€ 1.333	€ 790	€ 70	-€ 473	V	€ 0	
P3	7021021	Uitbreiding Kaskade Infra	€ 393	€ 6	€ 38	-€ 348	V	€ 0	
			€ 2.292	€ 796	€ 674	-€ 822	V	€ 0	
IKC Woubrugge									
P2	7042007	IKC Woubrugge	€ 5.378	€ 101	€ 100	-€ 5.177	V	€ 0	In 2024 werkten de kindpartners volop aan de voorbereiding. Begin 2025 wordt het bouwteam aanbesteed en de bouw start medio 2026. De ingebruikname is voorzien in schooljaar 2027/2028.
P3	7021020	Infrastructuur IKC Woubrugge 2024	€ 309	€ 84	€ 0	-€ 224	V	€ 0	
			€ 5.687	€ 185	€ 101	-€ 5.401	V	€ 0	
Nieuwbouw Kineo (sportpad)									
P2	7042008	Nieuwbouw IKC Sportpad	€ 1.105	€ 795	€ 440	€ 130	N	€ 0	Na vrijgave van het finale bouwkrediet in mrt '24 is voortvarend gestart met de bouwvoorbereiding, zoals het contract met de aannemer, de diverse vergunningaanvragen, de uitwerking van het technisch ontwerp, en de 1e sloopwerkzaamheden. De 1e paal is begin 2025 geslagen, en de ingebruikname is voorzien in de kerstvakantie 2026.
P2	7042014	Nieuwbouw Kineo	€ 60.782	€ 0	€ 2.364	-€ 58.418	V	€ 0	
P2	7052001	Nieuwbouw Tweesprong Sportpad	€ 1.105	€ 784	€ 267	-€ 53	V	€ 0	
			€ 62.992	€ 1.580	€ 3.071	-€ 58.341	V	€ 0	
Buitenruimte sportpad									
P3	7021015	Aanleg infrastructuur Sportpad	€ 690	€ 61	€ 152	-€ 478	V	€ 0	In 2024 is een 2e voorbereidingkrediet vrijgegeven door de raad, zodat er verder kon worden gewerkt aan het inrichtingsplan en het verleggen van ondergrondse infrastructuur (kabels, leidingen, riool). In 2025 wordt toegewerkt naar een finaal krediet voorstel voor de realisatiefase.
Watertakenplan (WTP)									
P3	7072022	GRP2023 Vrij verval	€ 3.657	€ 452	€ 2.743	-€ 462	V	€ 0	Bij deze jaarekening wordt voorgesteld het krediet van het watertakenplan van 2023 af te sluiten, waarbij het restant wordt overgeheveld naar het watertakenplan 2025
			€ 3.657	€ 452	€ 2.743	-€ 462	V	€ 0	
P3	7072025	GRP2024 Vrij verval	€ 5.151	€ 0	€ 992	-€ 4.159	V	€ 0	Bij deze jaarekening wordt voorgesteld het krediet van het watertakenplan van 2024 af te sluiten, waarbij het restant wordt overgeheveld naar het watertakenplan 2025
P3	7072026	GRP2024 Vervangen gemalen	€ 663	€ 0	€ 415	-€ 248	V	€ 0	
P3	7072027	GRP2024 Bouwkundige vervangingen	€ 510	€ 0	€ 346	-€ 164	V	€ 0	
			€ 6.324	€ 0	€ 1.752	-€ 4.572	V	€ 0	
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken									
P3	7021013	IMNOR wegen 2023	€ 1.036	€ 29	€ 1.017	€ 10	N	€ 0	Op de wegekredieten 2023 en 2024 is de afgesproken 'boeggolfkorting' van totaal € 3 mln toegepast zoals werd besloten bij de Richtnota. Bij deze jaarekening wordt voorgesteld deze kredieten af te sluiten, en het restant over te hevelen naar het nieuwe krediet van 2025.
P3	7021014	IMNOR wegen 2024	€ 885	€ 0	€ 326	-€ 558	V	€ 0	
P3	7021018	Vervanging kunstwerken 2023	€ 1.155	€ 169	€ 110	-€ 876	V	0	In opmaat naar het nieuw beheerplan civiele kunstwerken 2025-2028, die in 2025 aan de raad is voorgelegd, is dit krediet in 2024 ingezet voor de lopende reconstructies zoals de Kerkweg in Woubrugge
P3	7021019	Vervanging kunstwerken 2024	€ 17	€ 0	€ 0	-€ 17	V	0	
P3	7021022	Reconstructie Vriezenweg Leimuiden	€ 5.300	€ 0	€ 2.089	-€ 3.211	V	0	Het laatste deel van de realisatie is voorzien in 2025.
P3	7021023	Reconstructie Vriezekaap Noord Leimuiden	€ 2.650	€ 0	€ 76	-€ 2.574	V	0	De voorbereiding is gestart in 2024, maar de volledige realisatie is voorzien in 2025.
P3	7025001	Vervanging veerstoepen Kaag	€ 300	€ 182	€ 0	-€ 118	V	0	De werkzaamheden konden niet in 2024 worden uitgevoerd en starten vanwege het vaarseizoen in de winter van 2025/2026.
P3	7075001	Herinrichting begraafplaats Kerkweg Woubrugge	€ 65	€ 17	€ 17	-€ 32	V	0	Na de planningsproblemen 2024 bij de aannemer, is de realisatie nu voorzien in 2025.
Verzamelkrediet tractiemiddelen									
OH	7004155	Voertuigen/gereedschappen 2024	€ 61	€ 0	€ 0	-€ 61	V	€ 0	Dit is het verzamelkrediet van 2024 en wordt verder uitgegeven in 2025.
OH	7004158	Renault Zoë 2024	€ 10	€ 0	€ 10	€ 0	N	€ 0	
OH	7021025	2st. Nido Syntos strooimachines	€ 56	€ 0	€ 56	€ 0	€ 0	€ 0	Gereed
Machines									
OH	7001007	Geluids-/opnameinstallatie raadzaal	€ 59	€ 0	€ 57	-€ 2	V	€ 0	31-12-2024 Gereed
Speelplekken									
P1	7057010	Uitvoering speelruimtebeleidsplan 2024	€ 492	€ 0	€ 208	-€ 283	V	€ 0	31-12-2024 Er zijn in 2024 initiatieven en vernieuwingen uitgevoerd aan de van Almaerlaan, de Dirk thomaszstraat, het initiatief Woubrugge, renovatie van speelplek Dennerlaan, en herstel van Sterrenkroos.
Verzamelkrediet huisvesting									
P1	7004157	Verzamelkrediet Huisvesting	€ 87	€ 0	€ 0	-€ 87	V	€ 0	Dit is het restantkrediet van 2024 en wordt verder uitgegeven in 2025.
P1	7004159	Keuken kantine 2024	€ 51	€ 0	€ 51	€ 0	V	€ 0	
P1	7004160	Meubilair en inventaris 2024	€ 70	€ 0	€ 70	€ 0	V	€ 0	31-12-2024 Gereed
P1	7004161	Implementatie/uitvoering telefooncentrale 2024	€ 40	€ 0	€ 40	€ 0	N	€ 0	31-12-2025 Uitgesteld naar 2025

Overige publicaties jaarrekening

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen

In 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector van kracht gegaan. Onder deze wet geldt een publicatieverplichting in de jaarrekening. Voor gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de griffier aangewezen als topfunctionarissen.

Tabel 1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2024					
bedragen x € 1	J.J. Démoed	J.J. Démoed	S.H.C Bouwman	T.P. Scherpenzeel	
Functiegegevens	waam. gemeentesecretaris	gemeentesecretaris	waam. gemeentesecretaris	griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 29/02	1/3 - 31/12	1/1 - 29/02	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,500	1,000	0,5	1	
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja	
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	10.889	118.294	€ 14.255	€ 103.378	
Beloningen betaalbaar op termijn	1.556	15.564	€ 1.560	€ 16.501	
<i>Subtotaal</i>	<i>12.446</i>	<i>133.857</i>	<i>€ 15.815</i>	<i>€ 119.879</i>	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.098	194.803	€ 19.098	€ 233.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag			€ -	€ -	-
Bezoldiging	12.446	133.857	€ 15.815	€ 119.879	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	NVT	NVT	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	NVT	NVT	
Gegevens 2023					
bedragen x € 1	J.J. Démoed	S.H.C Bouwman	T.P. Scherpenzeel		
Functiegegevens	waam. gemeentesecretaris	waam. gemeentesecretaris	griffier		
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1-4 - 31/12	1-4 - 31/12	1/1 - 31/12		
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,5	0,5	1		
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja		
Bezoldiging					
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 47.854	€ 42.406	€ 98.209		
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.525	€ 6.542	€ 15.609		
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 54.379</i>	<i>€ 48.948</i>	<i>€ 113.819</i>		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 93.477	€ 93.477	€ 223.000		
Bezoldiging	€ 54.379	€ 48.948	€ 113.819		

Tabel 1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100

Gegevens 2024			
bedragen x € 1	J.J. Démoed		S.H.C Bouwman
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij gemeente Kaag en Braassem	€	146.303	€ 15.815
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij gemeente Kaag en Braassem	€	9.277	€ 10.933
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van gemeente Kaag en Braassem	NVT		NVT
-/- Dubbeltellingen door doorbelastingen	NVT		NVT
Subtotaal	€	155.580	€ 26.748
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging ⁶	€	233.000	€ 233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	NVT		NVT
Totale bezoldiging	€	155.580	€ 26.748
Het bedrag van de overschrijding en reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT		NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT		NVT
Gegevens 2023			
bedragen x € 1	J.J. Démoed		S.H.C Bouwman
Bezoldiging voor de werkzaamheden als topfunctionaris bij gemeente Kaag en Braassem	€	54.379	€ 48.948
Bezoldiging voor andere werkzaamheden dan die als topfunctionaris bij gemeente Kaag en Braassem	€	51.291	€ 47.512
Bezoldiging voor de werkzaamheden bij gelieerde rechtspersonen van gemeente Kaag en Braassem	NVT		NVT
-/- Dubbeltellingen door doorbelastingen	NVT		NVT
Subtotaal	€	105.670	€ 96.460
Het voor de WNT-instelling geldende bezoldigingsmaximum dan wel een voor de individuele topfunctionaris toegestane hogere bezoldiging	€	223.000	€ 223.000
Totale bezoldiging	€	105.670	€ 96.460

Vanwege gewijzigde inzichten, zijn in deze publicatie, de WNT-gegevens 2023 aangepast ten opzichte van de jaarrekening 2023.

Publicatie overige (niet-top) functionarissen

Er zijn in 2024 alleen interimmers ingehuurd voor functies die zijn aangemerkt als niet-topfunctionarissen. De WNT legt hiervoor geen publicatie- of meldingsverplichtingen op.

Sisa bijlage

Single information single audit (SISA)

De doelstelling van de Single information Single audit (SiSa) is de verantwoordings- en controlelasten voor medeoverheden (gemeenten, provincies en regio's met een gemeenschappelijke regeling) richting uitkeringsverstrekkers te verminderen. De SiSa-verantwoordingsystematiek sluit aan bij het reguliere jaarrekeningproces van de medeoverheden. De financiële verantwoording van de daarvoor aangewezen specifieke uitkeringen gebeurt via een bijlage bij de jaarrekening en valt daarmee ook onder de accountantsverklaring. De SiSa-bijlage geeft op beknopte wijze volgens de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven wijze de belangrijkste verantwoordingsinformatie over de betreffende specifieke uitkering, zoals bijvoorbeeld de juridische grondslag en de besteding ervan.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (v/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			6	16	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (v/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08 €12.403	Reeks 1 Cumulatieve besteding (v/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09 €78.193	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (v/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 €0	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12 €0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (v/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13 €0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14 €2.346	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (v/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15 €4.246	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16 €21.414	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (v/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17 €38.754	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18 €11.082	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (v/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19 €20.057
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20 €0	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (v/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21 €12.000	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22 €7.416	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (v/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23 €13.416	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24 €54.861	
			60	60	60	60	60	60
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01 €0	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02 Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01 €27.493	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02 €0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 1	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 41	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 70	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01 €0	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02 €0	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03 €378.888	Correcte besteding (jaar T-1) Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04 €0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05 €0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) Aard controle R Indicator: D8/06 €0
			Hieronder per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07 061884 Gemeente Kaag en Braassem	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/08 €0	Hieronder per regel één gemeente(codes) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09 061884 Gemeente Kaag en Braassem	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag Aard controle R Indicator: D8/10 €0		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking siSa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekkende	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03		
			€ 38.811	€ 0	€ 0		
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11	
IenW	E27B	Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01	Aard controle R Indicator: E27B/02	Aard controle R Indicator: E27B/03	Aard controle R Indicator: E27B/04	Aard controle R Indicator: E27B/05
			1 PZH-2009-473570	€ 0	€ 0		
			2 PZH-2009-486894	€ 0	€ 0		
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	3 PZH-2009-168646	€ 0	€ 0		
			4 PZH-2009-770752	€ 0	€ 0		
			5 PZH-2009-146507569	€ 0	€ 0		
			6 PZH-2009-168934	€ 0	€ 0		
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	7 PZH-2009-146420240	€ 0	€ 0		
			8 PZH-2010-183298567	€ 0	€ 0		
			9 PZH-2010-224106705	€ 0	€ 0		
			Kopie beschikkingnummer	Cumulative besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T)	Cumulative overige bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/10
			1 PZH-2009-473570	€ 25.633	€ 25.633		Nee
			2 PZH-2009-486894	€ 21.971	€ 21.971		Nee
			3 PZH-2009-168646	€ 26.427	€ 26.427		Nee
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	4 PZH-2009-770752	€ 29.147	€ 29.147		Nee
			5 PZH-2009-146507569	€ 29.983	€ 29.983		Nee
			6 PZH-2009-168934	€ 26.427	€ 26.427		Nee
			7 PZH-2009-146420240	€ 29.983	€ 29.983		Nee
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	8 PZH-2010-183298567	€ 286.402	€ 286.402		Nee
			9 PZH-2010-224106705	€ 142.241	€ 239.255		Nee
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05
			1 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	€ 0	€ 0	€ 0
			2 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	€ 5.790	€ 5.790	€ 15.006
			3 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	€ 0	€ 0	€ 0
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09		
			1 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	Nee		
			2 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	Nee		
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	3 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	Nee		
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13	
			1 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	1 Water bergen (capaciteitsvergroting)	Nee	
IenW	E44B	Tijdelijke impulsieregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	2 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	2 Water bergen (capaciteitsvergroting)	Ja	
			3 060546 Gemeente Leiden	ENW/BSK-2023/379653	3 Vergroten van de afvoercapaciteit	Nee	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente L1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente L1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05
			€ 4.801.124	€ 69.469	€ 312.434	€ 2.702	€ 107.939
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Gemeentedeel 2024	Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente L7 Participatiewet (PW)	Gemeente L7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11
			€ 13.940	€ 598	€ 0	€ 428.264	€ 567
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Gemeentedeel 2024	Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14			
			€ 0	Ja			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet Gemeentedeel 2024					

Sisa bilage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06	
SZW	G4	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11		
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 193	€ 0	€ 2.941	€ 73.698	€ 1.888	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 6.881	€ 6.881	€ 197	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 79	€ 0	€ 1.201	€ 4.505	€ 313	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 3	€ 0	€ 49	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 275	€ 0	€ 4.191	€ 85.054	€ 2.398	
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
			6 Totaal	0	0	N.v.t.			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Baten (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 229.590	€ 0	Ja			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0				
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0				
			6 Totaal	€ 229.590	€ 0				
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	Kopie regeling	Besteding (jaar T) onderwijstroute (jaar T)	Besteding (jaar T) overige voorzieningen (jaar T)	Baten (jaar T) overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 25.481	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0				
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0				
			6 Totaal	€ 25.481	€ 0				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking siSa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontoelager	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02			
			€ 234.358	€ 454.469			
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07
			1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 338.780	€ 338.780	€ 0	€ 0
			3.2.2 - Roerende zaken - Dienstverlening door derden	€ 85.167	€ 0	€ 0	€ 85.167
			4.2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 30.521	€ 0	€ 0	€ 30.521
			5. Nadat men percentage BTW	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Nam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegelend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05
			1. Lokaal Sportakkoord	€ 21.076	€ 21.076	€ 40.421	Ja
			2. Brede regeling combinatiefuncties	€ 144.289	€ 144.289	€ 288.149	Ja
			3. Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 32.425	€ 38.650	€ 62.982	Ja
			4. Kanarie Start	€ 25.340	€ 30.609	€ 44.499	Ja
			5. Mentale Gezondheid	€ 6.106	€ 10.285	€ 17.285	Ja
			6. Aangepast overgewicht en obesitas	€ 28.372	€ 33.819	€ 49.895	Ja
			7. Valpreventie	€ 77.009	€ 93.039	€ 156.549	Ja
			8. Leeftomgeving	€ 16.212	€ 19.325	€ 31.874	Ja
			9. GGD & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 4.053	€ 4.831	€ 6.309	Ja
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Heronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02			
			1. 060546 Gemeente Leiden	€ 46.948			
			Heronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Aard controle R Indicator: J41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Aard controle R Indicator: J41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05
			1. 030008 Provincie Zuid-Holland	€ 0	€ 46.442	€ 11.611	1
			Roppe provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)		1
			Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09		
			1. 030008 Provincie Zuid-Holland	250	Nee		
			Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeinde kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeinde kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeinde kosten
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05
			346	€ 44.665	€ 123.737	39	€ 4.889
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning -bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeinde kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeinde kosten		€ 13.342
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09		
			365	€ 95.860	€ 305.033		
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14
			4.523	5.041	0	0	5.931
							0

Sisa bilage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkingnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf Sisa 2022	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/02	Aard controle R Indicator: J56/03	Aard controle R Indicator: J56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/05
			1 RHA2021-02277987	Realisatie Skaane Huse	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/07	Aard controle R Indicator: J56/08	Aard controle R Indicator: J56/09	Aard controle R Indicator: J56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/11
			1 Realisatie Skaane Huse	€ 0	€ 0	Nee	Nee
			Kopie Projectnaam	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J56/15		
			1 Realisatie Skaane Huse	Nee	Nee		
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan de zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor franchise 2).
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05
			1 LA/23-03610842	€ 61.505	15	0	0
			2 LA/24-03755707	€ 0	0	0	0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09		
			1	€ 0	€ 33.785	Nee	
			2	€ 0	€ 0	Nee	
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw Sisa tussen medeoverheden	Heronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd
			Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	€ 30.938	€ 3.438	1	250
KGK	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatkosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatkosten (jaar T); kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatkosten (jaar T); overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatkosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatkosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05
			€ 323.288	€ 123.017	€ 0	€ 802.744	€ 51.679
			Eindverantwoording (Ja/Nee)				€ 83.706
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07				
			Nee				
AanM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) t/m de transitie - uitzonderend uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05
			€ 2.967.528			€ 67.126	€ 0
			Totaal bedrag vorderingen (i onrechtmatig uitgeleende) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11
			€ 0	€ 15.732	€ 0	€ 3.179.659	€ 11.369.428

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Taakveld	Werkelijk 2024		x € 1.000
	Lasten	Baten	Saldo
0 - Bestuur en ondersteuning			
0.1 Bestuur	2.510	-1	2.510
0.2 Burgerzaken	1.073	-756	317
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	183	-533	-351
0.4 Overhead	11.195	-174	11.021
0.5 Treasury	2.067	-3.229	-1.162
0.61 OZB woningen	349	-5.507	-5.158
0.62 OZB niet-woningen	0	-1.586	-1.586
0.64 Belastingen overig	0	-36	-36
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-48.350	-48.350
0.8 Overige baten en lasten	-219	246	28
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	26	0	26
0.10 Mutaties reserves	7.246	-9.641	-2.395
0.11 Resultaat rekening van baten en lasten			0
	24.430	-69.567	-45.137
1 - Veiligheid			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.278	-57	2.221
1.2 Openbare orde en veiligheid	681	-13	669
	2.959	-69	2.890
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat			
2.1 Verkeer en vervoer	6.111	-654	5.457
2.5 Openbaar vervoer	313	-63	250
	6.425	-717	5.707
3 - Economie			
3.1 Economische ontwikkeling	812	-711	101
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	109	0	109
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	63	-46	17
3.4 Economische promotie	169	-407	-237
	1.153	-1.164	-10
4 - Onderwijs			
4.2 Onderwijshuisvesting	1.905	-53	1.852
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.192	-826	1.366
	4.097	-879	3.218
5 - Sport, cultuur en recreatie			
5.1 Sportbeleid en activering	422	-185	237
5.2 Sportaccommodaties	4.039	-720	3.319
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	97	0	97
5.5 Cultureel erfgoed	60	0	60
5.6 Media	578	-27	551
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.309	-194	3.114
	8.505	-1.126	7.379
6 - Sociaal domein			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.442	-3.840	602
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.418	-55	3.363
6.3 Inkomensregelingen	8.208	-5.956	2.252
6.4 WSW en beschut werk	249	0	249
6.5 Arbeidsparticipatie	880	0	880
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.416	-158	1.258
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	1.332	0	1.332
6.71b Begeleiding (WMO)	489	0	489
6.71c Dagbesteding (WMO)	95	-92	3
6.72a Jeugdhulp begeleiding	1.072	0	1.072
6.72b Jeugdhulp behandeling	242	0	242
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	794	0	794
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	365	0	365
6.73a Pleegzorg	114	0	114
6.73b Gezinsgericht	263	0	263
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	542	0	542
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	600	0	600
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	1.068	0	1.068
6.74c Gesloten plaatsing	287	0	287
6.81a Beschermd wonen (WMO)	216	-219	-3
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	451	-90	362
6.82a Jeugdbescherming	287	0	287
6.82b Jeugdreclassering	108	0	108
	26.936	-10.409	16.526
7 - Volksgezondheid en milieu			
7.1 Volksgezondheid	1.545	-223	1.321
7.2 Riolering	3.308	-4.403	-1.095
7.3 Afval	3.722	-5.145	-1.423
7.4 Milieubeheer	1.305	0	1.305
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	209	-90	119
	10.088	-9.861	228
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.831	-89	1.742
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.746	-1.833	-86
8.3 Wonen en bouwen	1.520	-989	532
	5.097	-2.910	2.187
Totaal baten en lasten	89.691	-96.702	-7.011

Verdelingsprincipe taakvelden

Programma	TV BBV	Omschrijving taakveld BBV
Progr. 1 Bestuur, regio en middelen	0.1	Bestuur
Progr. 1 Bestuur, regio en middelen	0.5	Treasury
Progr. 1 Bestuur, regio en middelen	0.8	Overige baten en lasten
Progr. 1 Bestuur, regio en middelen	1.1	Crisisbeheersing en brandweer
Progr. 1 Bestuur, regio en middelen	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Progr. 1 Bestuur, regio en middelen	0.10	Mutaties reserves
Progr. 2 Sociaal domein	1.2	Openbare orde en veiligheid
Progr. 2 Sociaal domein	4.2	Onderwijshuisvesting
Progr. 2 Sociaal domein	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken
Progr. 2 Sociaal domein	5.1	Sportbeleid en activering
Progr. 2 Sociaal domein	5.2	Sportaccommodaties
Progr. 2 Sociaal domein	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Progr. 2 Sociaal domein	5.6	Media
Progr. 2 Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
Progr. 2 Sociaal domein	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
Progr. 2 Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen
Progr. 2 Sociaal domein	6.4	WSW en beschut werk
Progr. 2 Sociaal domein	6.5	Arbeidsparticipatie
Progr. 2 Sociaal domein	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)
Progr. 2 Sociaal domein	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)
Progr. 2 Sociaal domein	6.71b	Begeleiding (WMO)
Progr. 2 Sociaal domein	6.71c	Dagbesteding (WMO)
Progr. 2 Sociaal domein	6.72a	Jeugdhulp begeleiding
Progr. 2 Sociaal domein	6.72b	Jeugdhulp behandeling
Progr. 2 Sociaal domein	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding
Progr. 2 Sociaal domein	6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig
Progr. 2 Sociaal domein	6.73a	Pleegzorg
Progr. 2 Sociaal domein	6.73b	Gezinsgericht
Progr. 2 Sociaal domein	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig
Progr. 2 Sociaal domein	6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
Progr. 2 Sociaal domein	6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
Progr. 2 Sociaal domein	6.74c	Gesloten plaatsing
Progr. 2 Sociaal domein	6.81a	Beschermd wonen (WMO)
Progr. 2 Sociaal domein	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
Progr. 2 Sociaal domein	6.82a	Jeugdbescherming
Progr. 2 Sociaal domein	6.82b	Jeugdreclassering
Progr. 2 Sociaal domein	7.1	Volksgezondheid
Progr. 2 Sociaal domein	0.10	Mutaties reserves

Programma	TV BBV	Omschrijving taakveld BBV
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	0.2	Burgerzaken
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	1.2	Openbare orde en veiligheid
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	2.1	Verkeer en vervoer
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	2.5	Openbaar vervoer
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	3.1	Economische ontwikkeling
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	3.4	Economische promotie
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	5.5	Cultureel erfgoed
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	5.6	Media
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	7.2	Riolering
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	7.3	Afval
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	7.4	Milieubeheer
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	7.5	Begraafplaatsen en crematoria
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	8.1	Ruimte en leefomgeving
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	8.3	Wonen en bouwen
Progr. 3 Ruimte en leefomgeving	0.10	Mutaties reserves
Algemene dekkingsmiddelen	0.5	Treasury
Algemene dekkingsmiddelen	0.61	OZB woningen
Algemene dekkingsmiddelen	0.62	OZB niet-woningen
Algemene dekkingsmiddelen	0.64	Belastingen overig
Algemene dekkingsmiddelen	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
Algemene dekkingsmiddelen	0.8	Overige baten en lasten
Algemene dekkingsmiddelen	3.4	Economische promotie
Algemene dekkingsmiddelen	0.10	Mutaties reserves
Overhead	0.4	Overhead
Vennootschapsbelasting	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 14 oktober 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 896.910. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 10.271 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 896.910. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 0 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Toelichting

De overschrijding van het krediet IMNOR wegen 2023 (€ 10.271) is onrechtmatig maar valt binnen de grens. Gezien bedrag is verdere toelichting in jaarrekening niet noodzakelijk.

Overzicht mutaties reserves

Omschrijving	Gevormde reserves:						
	Algemene	Holland Rijnland	Sportpad	Openbare ruimte	Riolering	Grond exploitatie	Duurzaamheid
Saldo 1-1-2024	€ 25.273.852	€ 453.385	€ 7.273.173	€ 973.861	€ 3.456.466	€ 4.135.206	€ 0
Toevoegingen 2024:							
Resultaat jaarrekening 2023	€ 7.868.241						
Vrijval ivm opheffen RS HR > RS Algemeen	€ 250.036						
extra middelen BC Sportpad (RS alg -> RS Sportpad)			€ 4.800.000				
Jaarlijkse verrekening stelpost			€ 378.901				
Beheerplan Civiele kunstwerken 2021-2024				€ 198.236			
actualisatie reserve openbare ruimte jrr 2024				€ 786.914			
Bijdrage vereveningsfonds 2024						€ 289.250	
actualisatie reserve grex jrr 2024						€ 37.635	
saldo exploitatie duurzaamheid jrr 2024							€ 15.930
nieuwe reserve duurzaamheid RS alg > RS duurzaamheid							€ 502.000
Totaal toevoegingen	€ 8.118.277	€ 0	€ 5.178.901	€ 985.150	€ 0	€ 326.885	€ 517.930
Onttrekkingen 2024:							
Amandihuis	€ 25.000						
Focus met ambitie: Huisvesting bijzondere doelgroepen	€ 0						
Rechtmatigheid en DHT	€ 321.233						
gemeentefonds DU energietoeslag	€ 395.400						
nieuwe reserve duurzaamheid RS alg > RS duurzaamheid	€ 502.000						
extra middelen BC Sportpad (RS alg -> RS Sportpad)	€ 4.800.000						
dekking subsidie FmA Kunstgrasvelden	€ 387.422						
Diverse projecten wegeninfrastructuur				€ 1.172.097			
bijdrage aan Holland Rijnland 2024		€ 284.345					
correctie bijdrage RIF 2024		-€ 40.498					
correctie bijdrage RIF 2023		-€ 40.498					
Vrijval ivm opheffen RS HR > RS Algemeen		€ 250.036					
Subsidievereniging fase 2			€ 1.559.915				
afsluiting Centrumplan Leimuiden						€ 37.500	
Totaal onttrekkingen	€ 6.431.056	€ 453.385	€ 1.559.915	€ 1.172.097	€ 0	€ 37.500	€ 0
Saldo 31-12-2024	€ 26.961.073	€ 0	€ 10.892.159	€ 786.914	€ 3.456.466	€ 4.424.591	€ 517.930